ORTAOKUL - İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

DERS KİTABI

6

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

DERS KİTABI

KUR'AN-I KERİM

YAZARLAR

Yrd. Doç. Dr. M. Vehbi DERELİ

Nazif YILMAZ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .... :
DERS KİTAPLARI DİZİSİ .... :

EDİTÖR

Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT

GÖRSEL TASARIM UZMANI

Hacı Ahmet YÜCEL

DİL UZMANI

Ahmet POLAT

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

Hasan TOPAL

REHBERLİK UZMANI

Mehmet Nezir ARAZ

ÖLÇME DEĞERLENDİRME UZMANI

Mehmet Akif KARAKUŞ

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

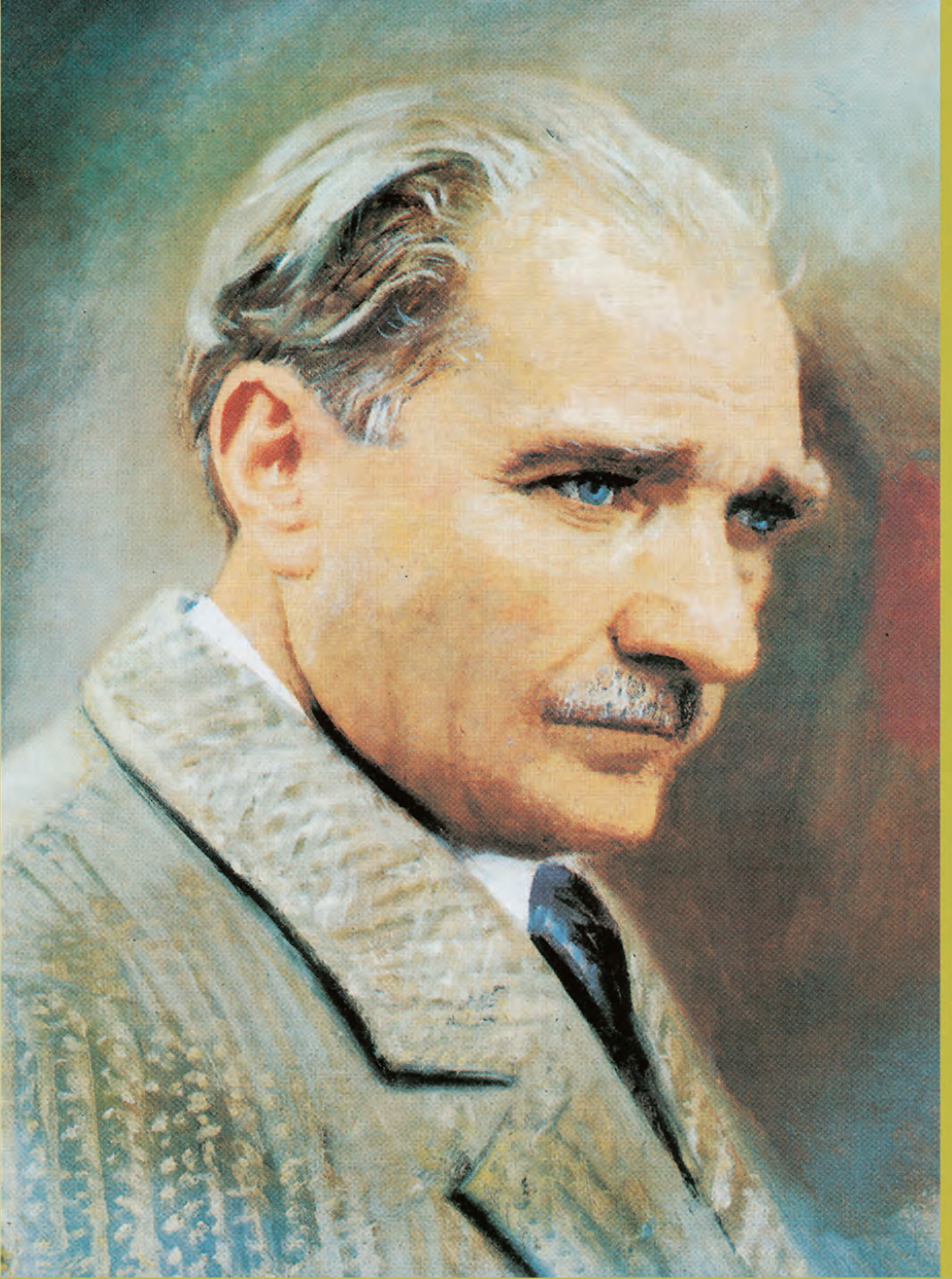
Mehmet Âkif ERSOY

ATATÜRK'ÜN
GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

Hazırlık Soruları

1. Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumak niçin gereklidir?
2. Kur'an-ı Kerim'in ilk inen ayetleri hangileridir?
3. Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail size neler hatırlatır?
4. Duanın bize ne gibi faydaları vardır? Araştırınız.

I. KUR’AN-I KERİM’İ GÜZEL OKUMA

NE DERSİNİZ

Kur’an-ı Kerim’i insanın hoşuna giden bir şekilde hiç dinlediniz mi? Sizce diğer kitaplar niçin böyle okunmuyor olabilir?

1. Kur’an-ı Kerim’i Doğru ve Güzel Okumanın Önemi

Kur’an-ı Kerim, sevgili peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)’e melek Cebrail (a.s.) vâsıtasıyla indirilen, okunmasıyla ibadet yapılan, ilâhî kitabın adıdır. Bize kadar hiç bir değişikliğe uğramadan ulaşmış olan, Allah’ın (c.c.) indirdiği, son mukaddes kitaptır.

Kur’an-ı Kerim, sözlerin en üstünü ve en güzeli olan Allah kelâmıdır. Onu öğrenen ve öğretenler de insanların en hayırlılarıdır. Peygamberimizin **“***Sizin en hayırlınız, Kur’an’ı öğrenen ve öğreteninizdir.***”**[1] hadisi bu konuda bizim için en büyük müjdelerden biridir.

Kur’an okumayı öğrenerek, başkalarına da öğreterek en hayırlı, en üstün kimselerden olmaya ne dersiniz?

Bütün yönleriyle eşsiz bir kitap olan Kur’an, kıyamete kadar geldiği şekliyle kalıp insanlığı aydınlatmaya devam edecektir. Kur’an-ı Kerim, hükümleri kıyamete kadar geçerli olan ve Allah (c.c.) tarafından korunacağı “**Kur’an’ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız.**” [2] ayetiyle belirtilen eşsiz bir kitaptır.

1 Buharî, Fedâilü’l-Kur’an, 21.
2 Hicr suresi 9. ayet

Bize Kur'an'ı gönderen Allah Teâlâ, onun indiriliş şeklini ve nasıl okunması gerektiğini şöyle belirtir:

" (Ey Peygamber!) Biz onu Kur'an olarak, insanlara dura dura okuyasın diye (ayet ayet; sure sure) ayırdık; onu peyderpey indirdik." [3]

DÜŞÜNELİM

"Biz onu, anlayasınız diye, Arapça bir Kur'an olarak indirdik"

(Yusuf suresi, 2.ayet).

Kur'an-ı Kerim niçin Arapça indirilmiştir? Bu ayet size ne anlatıyor?

Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) Mekke'de doğmuştu. Arapça konuşuyordu. Arapça konuşan bir toplum içindeydi. Bu yüzden ona indirilen Kur'an-ı Kerim'in dili de Arapça olmuştur. Ancak Kur'an, sadece Arap toplumuna değil bütün insanlığa seslenir. Tek bir döneme değil, bütün çağlara hitab eder. Bu sese kulak vermek ise onu orijinal diliyle okumak ve anlamaya çalışmakla mümkün olacaktır. Bu sebeple, inanan insanlar olarak, öncelikle Allah'ın bize gönderdiği mesaj olan Kur'an'ı doğru bir şekilde okumak için çaba göstermeliyiz?

İbadetlerin en önemlisi olan namazın farzlarından birisi de namazda Kur'an'dan kolayımıza geleni (bir miktar) okumaktır. Buna "kıraat" denir. Kur'an'a yönelik görevlerimizin başında, onu doğru bir şekilde okumayı öğrenmek ve namazlarımızda okumak için ezberlemek gelmektedir.

DÜŞÜNELİM, ARAŞTIRALIM

Kur'an'ı doğru ve güzel okuyabilmek için neler yapmalıyız? Araştırınız.

3 İsrâ suresi, 106. ayet.

Kur'an-ı Kerim okumak aynı zamanda bir ibadettir. Çünkü Rabbimiz, Yüce Kur'an okuyanların kazanacağı ödülü şöyle müjdeler:

"Allah'ın kitabını okuyanlar, namaz kılanlar, kendilerine rızık olarak verdiğimizden gizlilikle ve açıktan başkalarına verenler, asla zarara uğramayacak bir kazanç umarlar. Çünkü Allah, onların mükâfatlarını tam olarak verecek, üstelik onlara fazlasını da ihsan edecektir. O, çok bağışlayıcıdır, şükre layık olandır."[4]

Kur'an'ın hayatımıza yön vermesi için onu okumaya ve anlamaya önem veririz. Bir o kadar da onun içerdiği bilgi hazinelerinden yararlanmaya çalışırız. Kur'an-ı Kerim ile meşgul olmak aynı zamanda bizi yaratan Allah'a (c.c.) ve onun sözlerine verdiğimiz değerin de bir göstergesidir. Mesela Fatiha suresini bütün namazların her rekatında okuruz. Namazlarımızda günde ortalama kırk defa okuduğumuz bu sureyi ve bildiğimiz diğer sureleri Rabbimizin huzurunda en doğru şekilde okumak için gayret ettikçe yukarıdaki ayette verilen müjdeye ulaşma imkânı bulacağız.

Sevdiğimiz, hoşlandığımız bir şeyi elde etmek için ne kadar uğraşırsak uğraşalım, hiç yorgunluk hissetmeyiz. Okuldaki bir sınavımız için çalışıp güzel bir sonuç aldığımızda, verdiğimiz çabaya değdiğini düşünürüz. Kur'an-ı Kerim'i okumak ve anlamak için göstereceğimiz çaba da boşa gitmeyecektir. Bu gayretimizin karşılığını her açıdan alacağımızdan en küçük bir kuşkumuz olmamalıdır. Bir diğer açıdan Kur'an'ı okudukça hayatın getirdiği yorgunluklarımızdan eser kalmadığını ve içimizin huzurla dolduğunu göreceğiz.

4 Fâtır suresi, 29–30. ayetler.

BİLGİ KUTUSU

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim, 610 yılının ramazan ayında indirilmeye başlanmış ve indirilişi yaklaşık yirmi üç yılda tamamlanmıştır. Kur'an öyle mübarek, öyle bereketli bir kitaptır ki indiği geceye de indiği aya da değer katmıştır. Onun inmeye başladığı gece, kıymeti çok büyük anlamına gelen "Kadir Gecesi" adını almış, bin aydan daha üstün kılınmıştır.[5] Bu sebeple Kur'an'a olan ilgimizi artırdığımızda, bizim de kıymetimizin artacağını bilmeliyiz.

Kur'an-ı Kerim, indirilmeye başladığı günden itibaren inanan-inanmayan herkesi derinden etkilemiştir. Bu etkinin oluşmasında onun içerdiği gerçeklerin yanı sıra, kendine özgü okunuş tarzının da önemi büyüktür. Peygamberimiz, sahâbiler onu özgün okuyuşuna uygun olarak tilâvet etmenin çabası içinde olmuşlar ve öyle okunması gerektiğini belirtmişlerdir. Kur'an-ı Kerim, Allah'ın (c.c.) sözü olduğundan, en büyük saygıya layık olmasının yanı sıra onu Allah'ın yüceliğine yaraşır bir titizlikte ve en güzel şekilde okumaya da özen göstermeli, bunun için gereken çaba sarfedilmelidir.

Peygamberimiz, hayatı boyunca Kur'an'ı vahiy meleği Hz. Cebrail'in kendisine öğrettiği şekilde ağır ağır, tane tane okumuş; onun nasıl okunacağını bize öğretmiştir. Ashabını sürekli olarak Kur'an okumaya teşvik etmiş, Kur'an okuyan ve hayatını onun esasları doğrultusunda düzenleyen kişilerin imrenilecek kimseler olduklarını haber vermiştir.[6] Okuyacağımız her ayetin bizi cennete ulaştıran bir nur olacağını müjdelemiştir.[7] Onun her harfine karşılık on katıyla sevap elde edeceğimizi bildirmiştir.[8]

DÜŞÜNELİM

"Kur'an'ı güzel bir şekilde (tertil ile) (ağır ağır, tane tane, anlayarak ve hissederek) oku!"

(Müzzemmil suresi, 4. ayet.)

Bu ayete göre Kur'an-ı Kerim'in nasıl okunması gerektiği üzerinde düşününüz. Kur'an'ı güzel okumanın size neler kazandıracağını arkadaşlarınızla konuşunuz.

5 Kadr suresi, 3. ayet.
6 Buharî, Fedâilü'l-Kur'an, 17; Müslim, Salâtü'l-Müsafirin, 243.
7 Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 341.
8 Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'an, 16.

İslâm'ın temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim, indirilmeye başlandığı günden itibaren Müslümanlar tarafından öğrenilmiş ve anlaşılmaya çalışılmıştır. Onun anlaşılması için öğretiminin de bir bütünlük içerisinde değerlendirilmesi gerekir. Bu noktada okuma ve anlamayı birbirinden ayrı düşünemeyiz.

Hz. Peygamber (s.a.v.), daha Mekke'de iken sahabeden Hz. Erkam'ın evinde Kur'an öğretimine bizzat önem vermiştir. Medine'de ise ilk düzenli Kur'an okulu olan Suffe yine Peygamberimiz tarafından kurulmuştur. Sahâbîler burada Kur'an'ı ezberlemişler ve anlamadıkları ayetleri Peygamberimiz'e (s.a.v.) sorarak öğrenmişlerdir. Allah (c.c.) katından bölüm bölüm indirilmekte olan ayetler indirilir indirilmez sahabiler tarafından ezberlenmiştir. Bu uygulama sonraki dönemlerde Müslümanlar tarafından da benimsenmiş ve Kur'an'ı öğrenme faaliyetleri kuşaklar boyu devam etmiştir. Nesilden nesile en güzel şekilde okunarak aktarılan Kur'an, günümüze kadar hiçbir değişikliğe uğramadan ulaşmıştır.

Peygamberimiz, güzel sesli ve ezberleme yeteneği güçlü olan sahabilerini Kur'an ezberlemeye teşvik etmiş, bu konuda onları özel olarak yetiştirmiştir. Zeyd b. Sabit ve Abdullah b. Mes'ûd gibi bazı sahabiler, Kur'an'ı güzel okuma yönleriyle öne çıkmışlardır. Bu sahabiler, Hz. Peygamber'in vefatından sonra, öğrendikleri okuyuş şekillerini öğretmek ve Kur'an'ı insanlara anlatmak için uzak yerlere gitmişlerdir.

NE DERSİNİZ

Peygamberimiz Kur'an'ı güzel okuyanlara değer verir, onlardan Kur'an dinlemeyi çok severdi. Kur'an'ı güzel okumasıyla meşhur olan sahabi Abdullah b. Mes'ûd (r.a.), bir hatırasını şöyle anlatır:

Bir gün Resulullah (s.a.v.), "Bana Kur'an oku!" buyurdu. "Ey Allah'ın Rasûlü!" dedim. "Kur'an sana indirilmişken, onu sana ben mi okuyayım?" Rasûlullah (s.a.v), "*Ben, Kur'an'ı başkasından dinlemeyi çok severim.*" buyurdu. Bunun üzerine Nisâ suresini okumaya başladım. "**Her ümmetten bir şahit getirip seni de bütün bunlara şahit tuttuğumuz zaman onların durumu nice olur?**" (Nisa suresi, 41) ayetine geldiğimde, "*Şimdilik yeter!*" buyurdu. Bir de baktım Rasulullah'ın gözlerinden yaşlar boşanıyordu.

(Buhârî, Fedâikil-Kur'an, 33–35.)

Yukarıdaki örnek olay size neler hissettirdi? Açıklayınız.

Milletimiz de tarih boyunca Kur'an öğrenmeye ve öğretmeye büyük önem vermiştir. Daru'l-Huffaz, Daru'l-Kur'an ve Daru'l-Kurra gibi isimlerle anılan özel müesseseler kurmuştur. Bu merkezlerde, Kur'an'ın doğru ve güzel okunmasına yönelik eğitimler verilmiş, Kur'an'ı en güzel şekilde okuyan hafızlar yetiştirilmiştir.

Kur'an'ı doğru ve güzel okumanın ilk adımı, harflerin çıkış yerlerine ve kalın, ince ya da peltek gibi özelliklerine uygun olarak telaffuz edilmesidir. Bir metin, ancak onu oluşturan harflerin ve kelimelerin doğru telaffuzuyla tam olarak anlaşılabilir. Kur'an harflerinin doğru telaffuz edilmesi, Kur'an'ın verdiği mesajın doğru anlaşılması için de büyük önem taşır. Örneğin, Fatiha suresindeki "ed-Dâllin" kelimesindeki "dat" harfi "Za" şeklinde telaffuz edildiğinde, kelimenin anlamı değişebilir. Anlamı bütünüyle bozan yanlış okumalar, ayette ifade edilen manayı değiştirdiğinde namazın bozulmasına dahi yol açabilir.

Kur'an'ın güzel bir ses ve tarzla okunmasına "tilâvet" denir. Kur'an'ı layıkıyla okuma çabasından "Kıraat" ve "Tecvid" gibi ilimler doğmuştur. Kur'an'ın kendine özgü bir ahengi ve musikisi vardır. Kur'an lafızları, gereği gibi telaffuz edildiğinde, ondaki derin manalar çok daha belirgin bir şekilde açığa çıkacaktır. Güzel ses ve okuyuş tarzı ile oluşan âhenk, insan ruhunu daha çok etkileyecektir. Onu okuyan ve dinleyenler, ilahî kelamın yüceliğini hissetmiş olacaklardır. Kur'an'ın kendine özgü edâsı ile tilâveti, ancak onu Tecvid ilminin kurallarına uygun olarak okumakla mümkün olacaktır.

2. Tecvid Nedir?

Sözlükte bir şeyi güzel yapmak ve süslemek anlamına gelen tecvid, Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuma kurallarını içeren bir ilimdir. Bu ilmin konusu, Kur'an-ı Kerim'in harfleridir.

Bir başka ifadeyle tecvid "Kur'an'ı, onu oluşturan harflerin çıkış yerlerine (mahreçlerine) ve özelliklerine (sıfatlarına) dikkat ederek, layıkıyla okumaktır.

Tecvid ilminin konusu Kur'an harfleridir. Tecvidin gayesi ise Kur'an kelimelerini Hz. Peygamber'den (s.a.v.) alındığı şekliyle muhafaza etmek ve Kur'an okuyuşunda hata yapılmasını önlemektir. Bir anlamda Yüce Allah'ın **"Kur'an'ı güzel bir şekilde (tertil ile) (ağır ağır, tane tane,**

anlayarak ve hissederek) oku!"[9] emrini gerçekleştirmektir. İslam bilginleri, ayetteki "tertîl" ifadesinin, tecvidli okumanın gerekliliğine işaret ettiğini belirtmişlerdir. Kur'an okuyan kimseye tecvidli okuyuşun gerekli olduğuna işaret ettiğini belirtmişlerdir.[10]

Bu ayet, Kur'an üzerinde dikkatle durarak onu anlamaya çalışmanın yanı sıra, Kur'an kelimelerinin doğru, güzel ve düzgün telaffuz edilmesine de dikkat çekmiştir. Bunu gerçekleştirmek için de öncelikle Kur'an harflerinin mahreç ve sıfatları dikkate alınarak telaffuz edilmesi gerekir. İşte tecvid ilmi bu çabaların ürünü olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir.

NE DERSİNİZ

SAKARYA TÜRKÜSÜ

İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya...
Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.
Su iner yokuşlardan, hep basamak basamak.
Benimse alın yazım, yokuşlarda susamak.
Her şey akar: Su, tarih, yıldız, insan ve fikir...
Oluklar çift: Birinden nur akar, birinden kir.
Akışta demetlenmiş büyük, küçük, kâinat...
Şu çıkan buluta bak, bu inen suya inat!
Fakat Sakarya başka, yokuş mu çıkıyor ne?
Kurşundan bir yük binmiş köpükten gövdesine
…

Necip Fazıl Kısakürek, Çile, s. 399.

Yukarıda giriş mısraları verilen şiirin tamamını, şairin "Çile" adlı kitabından bulunuz. Bir arkadaşınızdan önce gelişigüzel, sonra da vurgu, tonlama ve duraklara dikkat ederek şiiri okumasını isteyiniz. İki okuyuş arasındaki farkları ahenk, anlam ve insan üzerindeki etkisi açısından tartışınız.

Kur'an-ı Kerim, ağır ağır, harflerini belli ederek, adeta dinleyenlerin okunan kelimeleri sayabileceği şekilde okunmalıdır. Böyle okunduğu takdirde hem lafızlar doğru okunmuş olacak hem de Allah'ın (c.c.) verdiği mesaj tam olarak açığa çıkacaktır. Çünkü Kur'an-ı Kerim Allah (c.c.) katından lafız ve manasıyla birlikte indirilmiştir. Bu sebeple Kur'an bütünlüğünü oluşturan lafız ve mana örgüsüne bir bütün olarak önem vermek gerekmektedir.

Tecvid ilminin amacı, Kur'an'ın indirildiği şekilde okunmasını sağlamaktır. Tecvid kurallarını uygulayan kimse, Kur'an-ı Kerim'i Arapçanın fonetiğine uygun bir ses ahengiyle doğru ve güzel

9 Müzzemmil suresi, 4. ayet
10 Zemahşerî, el-Keşşâf, Beyrut, 1995, IV, 625.

okur. Böylece yanlış okuyuşlardan korunmuş olur. Kur'an lafızlarının doğru ve güzel okunmasını sağlayan kuralları bize tecvid ilmi öğretir. Dolayısıyla tecvid, Kur'an tilavetinin ayrılmaz bir özelliğidir. Kur'an'ın lafız ve manalarındaki ahenk, ancak tecvid kurallarına uygun bir okuyuşla ortaya çıkar.

Hz. Peygamber, Kur'an'ın tecvidle okunmasına büyük önem vermiş ve böyle okuyanları da takdirle karşılayarak bu kimselere iltifatta bulunmuştur. Meselâ, Kur'an'ı güzel okuma konusunda ün yapmış bir sahabi olan Abdullah b. Mes'ud için; "*Kim Kur'an'ı ilk indiği şekilde okumayı severse, Abdullah'ın okuduğu gibi okusun!*" buyurmuşlardır.[11]

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum:

NE DERSİNİZ

"Halil İbrahim sofrası" ya da "Halil İbrahim bereketi" ifadelerini hiç duydunuz mu? Sizce bu ifadeler ne anlama gelmektedir?

Kur'an'ın anlattığı yaşanmış olaylara Kur'an kıssaları diyoruz. Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de hayatımıza ışık tutacak geçmişte yaşanmış bazı olayları anlatır. Önceki peygamberlerin ya da bazı milletlerin, insanların hayatlarından örnekler verir. Bizim bu olaylardan dersler çıkarmamızı ister. İyi olayları kendimize örnek almamızı, doğru olmayan davranışlardan uzak durmamızı tavsiye eder.

11 İbn Mâce, Mukaddime, 11.

Hz. İbrahim

Biliyor musunuz?

Hz. İbrahim'in babası putlara tapıyordu. O, küçücük bir çocuk iken bunun doğru olmadığını biliyordu. Hz. İbrahim, bunu babasına defalarca söylemiş, onu putlara tapınmaktan vazgeçmesi için ikna etmeye çalışmıştır.[12]

Hz. İbrahim, hayatı örneklerle dolu büyük bir şahsiyet, büyük bir peygamberdir. Onun yaşadığı asır (M.Ö. 2100), Irak ve çevresinde Kral Nemrud ve soyundan gelenlerin hüküm sürdüğü yıllardı. Ülkenin başkenti Ur şehri ve diğer şehirler, inançsızlığın, ahlaksızlığın, çirkinliklerin, putperestliğin merkezi hâline gelmişti.

Babil Medeniyeti denilen bu medeniyette insanlar Allah'a (c.c.) inanmazlar, putlara, yıldızlara, güneşe ve aya taparlardı. Put imalathaneleri her gün insanlara yeni putlar üretir, insanlar her yeri putlarla doldurma yarışına girerlerdi. Hatta Kral Nemrud, putlardan sorumlu bir bakan bile atamıştı.

Haksızlığın, inançsızlığın ve putperestliğin var olduğu bu topraklarda bir anne, kutlu bir doğumun hemen öncesinde idi. Bu bebeğin doğumu ile yükselecek ilk ağlama sesi, Allah'a (c.c.) inanmayanlar için bir çığlık, kainat için bir müjde idi.

İbrahim'in dünyaya gelmesiyle o gün Babilliler farklı bir güne uyanmıştı. Bu doğumun kendilerine neler getireceğinin farkında olmadan işlerine, tarlalarına, puthânelerine, yürüyorlardı. Kral Nemrud da o gün oturduğu görkemli tahtının sallandığını, sarayının çatısının çatırdadığını hissetmemişti.

Anne, müjdeyi alıp koşarak gelen kocası Âzer'in kollarına çocuğu bıraktı. Kocası Âzer, oğlunu öpüp koklayarak bağrına bastı. Çok güzeldi, farklıydı oğlu. Hanımı ile birlikte oğullarına İbrahim ismini verdiler.

O kutlu doğumun ardından günler birbirini kovalıyor, İbrahim hızla büyüyordu. Anne ve babasının gönüllerinin huzuru, gözlerinin nûru olmuştu. Artık yürüyor, koşuyor, çok güzel konuşuyordu. Babası ile şehre uzak yerlere gezintiye çıkıyordu. Her şeyin bir anlamı olması gerektiğini düşünerek her şeyi sorguluyordu. Ağaçları, çiçekleri, dağları, güneşi, ayı, yıldızları soruyordu. Nasıl var

12 Bkz. En'am suresi, 74. ayet.

olduklarını merak ediyor, babasına sorduğunda babası şaşırıyor, babasının verdiği saçma (doğru olmayan) cevaplar karşısında bir türlü iknâ olmuyordu.

Babası bir put imalatçısı idi. Yanına gittiği zaman babasının kütüklerden, taşlardan yontarak putlar yapmaya çalıştığını görüyor ve hayretler içerisinde kalıyordu. Sonuçta bir odun ya da taş olan, kendisine zarar verecek ya da yarar sağlayamayacak kadar aciz olan bu nesnelere babası ve halkı niçin tapıyordu? Bu putlara odun ya da taş iken ilah olma yetkisi, özelliği veren, babasının vurduğu birkaç darbe mi idi?

İbrahim'in babasına sorduğu bu türden sorular onu çok kızdırıyor olmalıydı ki bazen azarlıyor, yanından kovuyordu. İbrahim'i bir putun boynuna ip takmış sürüyorken, onunla çocukça oynarken, ona su içirmeye, ona yemek yedirmeye çalışırken babası hemen görüyordu. Halktan birisi bu durumu görse adeta korkudan titremeye başlıyor, yerlere kapanıp puttan özürler diliyordu. İbrahim onlara, ağaç olan, taş olan, su içemeyen, yemek yiyemeyen, boynuna bir çocuğun ip takıp da sürümesine engel dahi olamayan bu cansız şeylerden niçin korktuklarını sorunca öfkeyle ona bakıp doğruca babasına şikâyete gidiyorlardı.

İbrahim'in gönlü ve zihni bazı hakikatlere açılıyor, daha tam anlayamadığı ilahî bir yardım onu sonraki günlere hazırlıyordu. Yerin ve göğün hakikatleri adeta gönlüne bir bir nakşediliyordu. Her şeyin ve evrenin bir yaratıcısının olduğunu biliyor ve asla kavminin düştüğü hataya düşmüyordu. Bir put yapıcısının oğlu olmasına rağmen onu putların önünde eğilirken, putlardan övgüyle bahsederken hiç kimse görmemişti. Ne garip, Allah (c.c.), bir put yapıcısından İbrahim gibi bir çocuğun meydana gelmesini dilemişti. Çünkü Allah (c.c.) ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkarırdı.

Akıllı ve Olgun Bir Genç

Daha peygamber olmadan İbrahim'e bazı özellikler lütfedilmeye başlanmıştı. **O, peygamberlik öncesinde de doğru yolda idi. Hz. Nuh'a verilenler Hz. İbrahim'e de tavsiye edilmiş,[13] ona sahifeler (küçük kitap) verilmişti.[14]** Peygamberlikten önce de Allah'ın (c.c.) gözetiminde olan biri idi. Allah Teâlâ bunu şöyle anlatır:

"Andolsun, biz İbrahim'e daha önce doğruyu bulma gücünü vermiştik. Biz onu iyi tanırdık."[15]

"Rabbi İbrahim'e "Müslüman ol!" dediğinde, "Âlemlerin rabbine teslim oldum,[16] (Müslüman oldum.)" diyerek bu davete icabet etmişti. İbrahim'e peygamberlik görevi verilmişti.

İbrahim (a.s.) çok farklı özelliklerle donatılmış ve bir peygamber olarak görevlendirilmişti. **İbrahim (a.s.), Allah'a özünden çok yalvaran ve yakaran, çok yumuşak huylu, Allah'a sığınan,[17] hanîf yani, Allah'ı bir tanıyan, hakka yönelmiş, Halîlullah; Allah dostu,[18] Allah'a itaat eden, hakka yönelen bir ondan idi.[19]**

---

13 Şûrâ suresi, 13. ayet.
14 Necm suresi, 36-37. ayetler
15 Enbiya suresi, 51. ayet.
16 Bakara suresi, 131. ayet.
17 Hûd suresi, 75. ayet; Tevbe suresi, 114. ayet.
18 Bakara suresi, 135; Âl-i İmrân suresi, 67, 95; Nisâ suresi, 125. ayetler.
19 Nahl suresi, 120. ayet.

Yerin ve göğün sırları kendisine gösterilmişti.[20] İnsanların öldükten sonra nasıl diriltileceklerine dair önüne geçilemez bir merak sarmıştı kendisini. Bu nedenle bir defasında yalvaran bir sesle Rabbine seslenmişti. Rabbi ile kendisi arasında şöyle bir konuşma geçmişti:

– Ey Rabbim! Ölüyü nasıl dirilttiğini bana göster.

– Yoksa inanmadın mı? Ey İbrahim!

– Hayır! İnandım, fakat kalbim iyice kansın, tatmin olsun.

– **Öyleyse dört tane kuş yakala, onları yanına al, kendine alıştır, sonra (kesip parçala), her dağın başına onlardan bir parça koy. Sonra da onları kendine çağır; kuşların koşarak sana geldiklerini göreceksin. Bil ki Allah üstündür ve hikmet sahibidir.** [21]

Kuşların dirildiğini gören ve gerçekleşen bu mucize ile tam bir huzura kavuşan İbrahim (a.s.) kavminin yanına giderek, ilk kez milletine şöyle seslendi:

– Allah'a kulluk edin. O'na karşı gelmekten sakının. Eğer bilmiş olsanız bu sizin için daha hayırlıdır. Siz Allah'ı bırakıp birtakım putlara tapıyor, Allah hakkında asılsız sözler uyduruyorsunuz. Bilmelisiniz ki Allah'ı bırakıp da taptığınız putlar, size rızık veremezler. O halde rızkı Allah katında arayın. Ona kulluk edin ve ona şükredin. Ancak ona döndürüleceksiniz. Eğer size bildirilen gerçekleri yalan sayarsanız, bilin ki sizden önceki birçok millet de kendilerine tebliğ edileni yalan saymışlardı. Peygamber'e düşen, yalnızca açık bir uyarıdır.[22]

Şeytanın Kurduğu Tuzak

Hz. İbrahim, daha önceki peygamberler gibi, soyundan geldiği Nuh (a.s.) gibi, insanları sadece Allah'a kul olmaya davet ediyordu.

İbrahim (a.s.) gözlerinde şefkatle babasına dönerek onu da doğru yola çağırmaya başladı. Babasına dedi ki:

– Babacığım! Duymayan, görmeyen ve sana hiçbir fayda sağlamayan bir şeye niçin taparsın?

– Babacığım! Hakîkaten sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Öyle ise bana uy ki seni dosdoğru yola çıkarayım.

20 En'am suresi, 75. ayet.
21 Bakara suresi, 260. ayet.
22 Ankebut suresi, 16-18. ayetler.

– Babacığım! Şeytana kulluk etme! Çünkü şeytan, çok merhametli olan Allah'a âsi oldu.

– Babacığım! Allah tarafından sana azap dokunup da şeytanın yakını olmandan korkuyorum.[23]

Ne kadar hoş bir ses tonu ile merhametle, hürmetle babasını doğrulara davet etmişti. Bu çağrı karşısında taşlar eriyecek iken babasının kaskatı gönlü yumuşamamış, kalp gözünün önünü kapatan inançsızlık perdesi yırtılmamıştı. Hiddetle, hiç düşünmeden şöyle bağırdı:

– İbrahim! Sen benim tanrılarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer vazgeçmezsen, and olsun seni taşlarım! Ebediyen benden uzak dur![24]

Yumuşak huylu İbrahim, sinirlenmeden, darılmadan, asıl görevini unutmadan babası için Allah'a yalvaracağını söyledi.

– Babacığım, selâm sana! Rabbimden senin için bağışlanma dileyeceğim. Çünkü o bana karşı çok ikramda ve iyilikte bulunandır.[25]

Artık İbrahim babasından uzak kalmak zorundaydı. Katılaşmış gönüllere iman ışığı girer mi ümidiyle bir kez daha milletine ve babasına seslendi:

– Söyler misiniz, nelere tapıyorsunuz?[26] Onlar:

– "Putlara tapıyoruz ve onlara tapmaya devam edeceğiz."[27] İbrahim:

– Peki, yalvardığınızda onlar sizi işitiyorlar mı? Yahut size fayda ya da zarar verebiliyorlar mı?[28] Onlar:

– Hayır, ama biz atalarımızı böyle yapar bulduk. İbrahim:

– İyi ama eski atalarınızın ve sizin nelere taptığınızı biraz olsun düşündünüz mü? İyi bilin ki onlar benim düşmanımdır; ancak âlemlerin Rabbi benim dostumdur. Beni yaratan ve bana doğru yolu gösteren odur. Beni yediren, içiren odur. Hastalandığım zaman bana şifa veren odur. Benim canımı alacak, sonra beni diriltecek odur. Hesap günü hatalarımı bağışlayacağını umduğum da yine odur. [29]

Bütün bu açıklamalara rağmen taş kadar soğuklardı İbrahim'e karşı. İbrahim çok üzgündü. Göz göre göre babası ve kavmi karanlıklar uçurumuna doğru koşuyorlardı. Çok açık hakikatleri görmek istemiyorlardı.

İbrahim (a.s.)'ın onların tavırları sebebiyle canı çok sıkılmıştı. Ama o, kendisine verilen davet görevini sürdürmeli, tevhid gerçeğini gönüllere taşımalı idi. Gece gündüz çalışıyordu.

---

23 Meryem suresi, 42-45. ayetler.
24 Meryem suresi, 46. ayet.
25 Meryem suresi, 47. ayet.
26 Şuara suresi, 70. ayet.
27 Şuara suresi, 71. ayet.
28 Şuara suresi, 72-73. ayetler.
29 Şuara suresi, 74-82. ayetler.

Alemlerin Rabbı Allah'tır

Bir gece yıldızlara tapınan insanların bulunduğu bir yere, onları davet için gitti. Gecenin karanlığı etrafı kaplayınca bir yıldız gördü. Ama bu sefer İbrahim farklı konuşuyordu.

– Bu, benim Rabbim olmasın?

Herkes şok olmuştu. Ne demek istiyordu İbrahim. Ağzından o güne kadar ilahları için bir kez dahi övgü duymadıkları İbrahim, yanlışından dönmüş müydü, yoksa başka bir planı mı vardı? Meraklarından çatlayacaklardı, bekliyorlardı. Keşke İbrahim de kendileri gibi doğruyu görseydi. Onun yıldızlara taptığından emin olduktan sonra evinde üzgün bekleyen babasına koşacaklar, müjdeyi vereceklerdi. Çok geçmeden yıldız batınca İbrahim:

– Ben batanları sevmem, deyiverdi.

Yıkılmışlardı. Tam da yıldızların ilahlığını kabul edeceğini sandıklarında o yine büyük bir darbe indirmişti kendilerine. İbrahim, dolunay halinde ayı doğarken görünce;

– İşte Rabbim bu olmalı? dedi.

Yıldızların ilah olamayacağını söyleyen İbrahim acaba dolunay halindeki ayı görünce mi vazgeçmişti? Belki de aya tapacaktı İbrahim. Beklediler sabaha kadar. Ancak bir darbe daha indi ay da batınca. İbrahim'in dudaklarından şu cümleler döküldü:

– Rabbim bana doğru yolu göstermeseydi elbette yoldan sapan kişilerden olurdum.

Tam o esnada güneşi doğarken görünce,

– Rabbim bu mu yoksa? Zira bu daha büyük, dedi. O da batınca:

– Ey kavmim! Ben sizin Allah'a ortak koştuğunuz şeylerden uzağım. Ben sadece hak dine boynumu büktüm, yüzümü gökleri ve yeri yoktan yaratan Allah'a çevirdim ve ben müşriklerden değilim, dedi.

İbrahim onların ilahlarının sahte olduğunu bir kez daha ispatlamıştı. İlah diye tapındıklarının gün içinde bile kaybolup gittiğini, kudret sahibi olmadıklarını onlara haykırmıştı. Ama inançsızlık kibirle birleştiğinde akıllar doğru olanı anlar da diller bunu söyleyemezdi. Milleti ona karşı çıkarak onunla tartışmaya girdi. İbrahim (a.s.) onlara:

– Beni doğru yola iletmişken, Allah hakkında benimle tartışıyor musunuz? Ben sizin ona ortak koştuğunuz şeylerden korkmam. Ancak, Rabbimin bir şey dilemesi hariç. Rabbimin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Hâlâ ibret almıyor musunuz?

Siz, Allah'ın size haklarında hiçbir hüküm indirmediği şeyleri ona ortak koşmaktan korkmazken, ben sizin ortak koştuğunuz şeylerden nasıl korkarım! Şimdi biliyorsanız söyleyin, iki gruptan hangisi güvende olmaya daha lâyıktır? diye seslendi. [30]

Nemrud ve Genç İbrahim

Keşke anlasalardı. Ama inat ettiler. İbrahim (a.s.) davetinde yeni bir aşamaya girmişti. Davet etmesi gereken bir kişi daha vardı. Yeryüzünde zorbalık yapan, ilah olduğunu iddia eden bu adam hakikat yolundan çekilirse belki insanların iman etmeleri daha kolaylaşırdı. Doğruca Nemrud'un sarayına gitti ve onu Allah'a kulluğa çağırdı. Nemrud bırakın kabul etmeyi şımararak onunla Rabbi hakkında tartışmaya girdi.

İşte o zaman İbrahim:

– Benim Rabbim hayat veren ve öldürendir, dedi.

O da:

– Ben de hayat verir ve öldürürüm, dedi.

Nemrut, askerlerine iki adam tutup getirmelerini emretmişti. Adamlar getirildi. Adamlardan birini rastgele işaret ederek askerlerine onu öldürmelerini emretti. Diğerini de salıverdi.

– Bak, ben de öldürdüm ve hayat verdim, dedi.

30 Enâm suresi, 76-81. ayetler.

Tartışmaya gerek yoktu. Bu konu üzerinde zalim Nemrud'a cevap olarak İbrahim (a.s.):

– Allah güneşi doğudan getirmektedir; haydi sen de onu batıdan getir, deyiverdi.

Nemrud şaşırmış kalmıştı. **"Allah zalimleri asla başarıya ulaştırmaz"**[31] gerçeği bir kez daha ortaya çıkmıştı.

Acizliği ispat edilen, tahtında şaşkınlıktan kıvranıp duran Nemrud'un huzurundan elini kolunu sallayarak çıkıp gitmişti İbrahim. Neydi bu genci bu kadar cesur kılan? Kim vardı arkasında da Nemrud hiçbir şey yapmaya cesaret edememişti?

Ünü yayılıyordu İbrahim'in. o, hiç durmadan çalışıyor, hiçbir şeyden çekinmeden hak bildiği yolda yürüyordu. Bir gün yine babasının da aralarında bulunduğu bir grup insanla karşılaştı ve onlarla konuşmaya başladı.

– Şu karşısına geçip tapmakta olduğunuz heykeller de ne oluyor?

– Biz, babalarımızı bunlara taparlarken bulduk.

– O halde, doğrusu, siz de, babalarınız da açık bir sapıklık içindesiniz.

– İbrahim! Bize gerçeği mi getirdin, yoksa sen oyunbazlardan biri misin?

– Hayır, sizin Rabb'iniz Allah, göklerin ve yerin de Rabb'idir ve ben buna şahitlik edenlerdenim. Allah'a yemin ederim ki, siz ayrılıp gittikten sonra putlarınıza bir şeyler yapacağım (bir tuzak kuracağım)![32]

Putların Kırılışı

Bir bayram günü idi. İnsanlar eğlenmek için bayramın kutlandığı alana gittiler. Gitmeden önce de putlarına ikram olarak birçok yiyecek ve adaklar sundular. İbrahim'i de götürmek istediler. Ama o gitmeyi reddetti. Daha önceden kafasında kurguladığı planını uygulama fırsatı yakalamıştı. Putların bulunduğu mekâna yürüdü ve oraya konmuş yemekleri görünce;

– Yemiyor musunuz? Neden konuşmuyorsunuz? dedi.

Bunun üzerine, yanlarına gelip sağ eliyle vurdu, kırıp geçirdi.[33] **Sonunda İbrahim onları paramparça etti. Yalnız**

31 Bakara suresi, 258. ayet.
32 Enbiya suresi, 52-56. ayetler
33 Saffat suresii 91-93. ayetler

onların büyüğünü bıraktı, belki ona müracaat eder de danışırlar diye.[34]

Bayram, eğlence bitmişti. Herkes keyifli idi. Evlerine gitmeden önce tapınağa uğrayan insanların yüzlerindeki gülücükler ve ağızlardaki kahkahalar yerini hüzne ve şaşkınlığa bırakmıştı. Başlarına felaket mi gelecekti böyle bir günde? Kim yapmıştı bunu. Biri hariç, bütün putlar yerlere yuvarlanmıştı. Birbirlerine sormaya başladılar:

- Bunu tanrılarımıza kim yaptı? Muhakkak o, zalimlerden biridir.

Bir kısmı, **"Bunları diline dolayan bir genç duyduk. Kendisine İbrahim denilirmiş."**[35] **"O hâlde onu hemen insanların huzuruna getirin. Belki şahitlik eder."**[36] dediler.

Putperestler koşarak İbrahim'e geldiler. onu hesaba çektiler.

– Bunu ilâhlarımıza sen mi yaptın İbrahim?

İbrahim (a.s.) büyük putu işaret ederek:

– Belki de bu işi şu büyükleri yapmıştır. Hadi onlara sorun, eğer konuşuyorlarsa!

Bir sessizlik oldu. Ne yapacaklardı, doğru ya, en büyük puta sormalı idiler. Putlar konuşur mu idi? Bu putlar neden kendilerini koruyamamışlardı? Bunun üzerine, kendi vicdanlarına dönüp, kendi kendilerine "Zalimler sizlersiniz, sizler!" dediler. Bu düşünüş pek de uzun sürmedi. İç dünyalarında İbrahim'in sözlerini haklı görenler, gururlularına yenik düştüler ve eski hallerine döndüler.

– Sen de bunların konuşmadığını pek âlâ biliyorsun.

– Öyleyse, Allah'ı bırakıp da, size hiçbir fayda ve zarar vermeyen bir şeye hâla tapacak mısınız? Size de, Allah'ı bırakıp tapmakta olduğunuz şeylere de yuh olsun! Siz akıllanmaz mısınız?[37]

Yonttuğunuz şeylere mi tapıyorsunuz? Oysa sizi de, yonttuklarınızı da Allah yaratmıştır.?[38] dedi İbrahim.

Ateşe Atılan Dost

Ne olacağı belli değildi. Çok kritik bir andı. Bir kıvılcım her şeyi değiştirebilirdi bu gergin ortamda. İçlerinden birkaç zalim herkesi kışkırtmaya başladı.

– Eğer iş yapacaksanız, onu yakın da tanrılarınıza yardım edin![39] **Onun için bir bina yapın ve derhal onu ateşe atın! dediler.**[40]

Sözlerle susturamadıkları İbrahim'i ateşle susturacaklardı. Ama bilmedikleri bir gerçek vardı; mü'min için inancı uğruna

34 Enbiya suresi, 58. ayet.
35 Enbiya suresi, 59-60. ayetler.
36 Enbiya suresi, 61. ayet.
37 Enbiya suresi, 62-67. ayetler.
38 Saffat suresi, 95-96. ayetler.
39 Enbiya suresi, 68. ayet.
40 Saffat suresi, 97. ayet.

ölümü tatmak, sadece dosta erken kavuşmaktı. Onlar kendilerince İbrahim aleyhine hüküm verirken, ilahî iradenin kendileri için belirlediği şeyden habersizdiler. Allah Teâlâ bu durumu Kur'an'da şöyle belirtir:

"Böylece İbrahim'e bir tuzak kurmayı istediler. Fakat biz onları alçaklardan kıldık."[41]

Büyükçe bir mancınık inşa ettiler. Bir insanı öldürmek için birkaç odun parçasını tutuşturmak yeterli iken herkes ateşe odun taşıdı. Devasa bir ateş yaktılar. İbrahim'in öldürülüşü bir törene dönüştürülmüştü. Belki de bu cinayete herkes ortak edilerek bir masumun öldürülüşüne itiraz edeceklerin sesi kesiliyordu ya da bir daha ilahlarına ses çıkartmaya cüret etmeye kalkacaklara gözdağı veriliyordu.

İbrahim (a.s.), ateşe fırlatılmadan önce elleri bağlı olarak bekletiliyordu. Bu sırada insanlardan bazıları onun yalvaracağını, "hata ettiğini" söyleyip af dileyeceğini sanıyorlardı. Ateş o kadar büyüktü ki yanına yaklaşılamıyordu. Artık İbrahim'in kurtulmasına imkan yoktu. Ama İbrahim ağzında dualarla Allah'a teslim olduğunu gösteriyordu. Bu esnada ipi kesip mancınığı salıverdiler. İbrahim (a.s.)'ı dağ gibi ateşin içine attılar.

O âna kadar ne olacağını bilmeyen, ateşin ortasında Rabbi için can vermeyi bekleyen İbrahim (a.s.), gül bahçesine düşmüştü. Cennette miydi? Hayır. Peki, ne olmuştu? Allah'ın fermanı yankılanmıştı bütün âlemde: **"Ey ateş! İbrahim için serinlik ve esenlik ol!"**[42] diye.

Kim vermişti ateşe yakma özelliğini? Yemyeşil ağaçların kuruduktan sonra yakılmak için kullanılabileceğini kim söylemişti? Yeri ve göğü var eden, kurallar koyan Âlemlerin Rabbi Allah bütün ateşi bir gül bahçesine çevirmişti dostu İbrahim için.

Oda ne? İbrahim mancınıkla atıldığı yerden yürüyerek çıkıp geliyordu. Yüzünde dostunun yardımının verdiği güven ve tebessüm vardı.

Hz. İbrahim Filistin'e Yerleşiyor

Hz. İbrahim bu açık mucize karşısında insanların düşüncesinin değişeceğini ve iman edeceklerini bekliyordu. Ama onun arzu ettiği şey olmadı. Kavmi yine ona karşı geldi ve bu da İbrahim'in onlardan ayrılması demekti. İbrahim onlara dedi ki:

41 Saffat suresi, 98. ayet.
42 Enbiya suresi, 69. ayet.

– Siz, sırf dünya hayatı uğruna Allah'ı bırakıp birtakım putlar edindiniz. Sonra kıyamet günü (gelip çattığında ise) birbirinizi tanımazlıktan gelecek ve birbirinize lânet okuyacaksınız. Varacağınız yer cehennemdir ve hiç yardımcınız da yoktur.[43]

– Ben Rabbime gidiyorum. O bana doğru yolu gösterecektir.[44]

Ona destek veren hiç kimse yoktu. Fakat Lût adında bir genç çıktı ve Hz. İbrahim'e iman etti.

Lût, İbrahim'in yeğeni idi. Birlikte yola koyulmak için hazırlıklar yaptılar. Kaderlerinde neler yazılı olduğunu bilmiyorlardı.

Hanımı Sâre ve yeğeni Lût ile yola koyulan İbrahim (a.s.) Şam diyarına ulaştı. O günlerde Şam: Hicaz'ı, Filistin'i, Ürdün'ü, Suriye'yi içine alan geniş bir bölgenin ismiydi. Burası çok bereketli bir yer olmuştu onlar için. Çünkü Allah:

"Biz, onu ve Lût'u kurtararak, kendisinde âlemlere bereketler verdiğimiz ülkeye ulaştırdık."[45] buyurarak bu mekânı, dostu İbrahim için bereketli kılmıştı.

Artık İbrahim'e inananların sayısı gün geçtikçe artıyordu ve müslümanlar "İbrahim Milleti" diye anılmaya başlıyordu.

Allah, zalim kavmin elinden kurtulduktan sonra İbrahim (a.s.)'a müjdeler vermişti. Onu salih evlat ve torunlarla şöyle müjdelemişti:

"Ona İshak ve Yakub'u bağışladık. Peygamberliği ve kitapları, onun soyundan gelenlere verdik. Ona dünyada mükâfatını verdik. Şüphesiz o, ahirette de sâlihler zümresindendir."[46]

"Onları, emrimiz uyarınca doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlı işler yapmayı, namaz kılmayı, zekât vermeyi vahyettik. Onlar, daima bize ibadet eden kimselerdi."[47]

Hz. İbrahim'in bundan sonraki hayatı artık, İsmail, İshak ve Lût (a.s.) ile iç içedir.

Allah'ın dostu İbrahim'in (a.s.) İsmail (a.s.) ile yaşadıkları çok dikkat çekicidir. Hz. İbrahim'in hayatına bir de bu yönden bakıldığında onun iman ve teslimiyeti görülecektir.

43 Ankebut suresi, 25. ayet.
44 Saffat suresi, 99. ayet.
45 Enbiya suresi, 71. ayet.
46 Ankebut suresi, 27. ayet.
47 Enbiya suresi, 73. ayet.

Hz. İsmail

Biliyor musunuz?

Hz. İsmail, babasının rüyasında kendisini Allah (c.c.) için kurban ettiğini gördüğünü söyleyince, "**...Babacığım! Sana emredileni yerine getir, inşaallah beni sabredenlerden bulacaksın!"**[48] cümleleri ile onu rahatlatmıştır. Böylelikle hem Allah'a (c.c.) olan bağlılığını hem de babasına duyduğu güveni ortaya koymuştur.

İbrahim (a.s.) ihtiyarlamış henüz çocuğu olmamıştı. Rabbine gönlünde yakarış ile şöyle sesleniyordu.

"Rabbim! Bana sâlihlerden olacak bir evlat ver!"

Allah, dostu İbrahim'in bu duasını kabul etmiş ve ona İsmail'i lutfetmişti.

"İşte o zaman biz onu uslu bir oğul ile müjdeledik."[49] Ardından da İshak isminde bir çocuk vermişti.

İbrahim (a.s.) duası kabul edilince Allah'a hamd edip çok önemli bir dua daha etti.

"İhtiyar halimde bana İsmail'i ve İshak'ı lütfeden Allah'a hamdolsun! Şüphesiz Rabbim duayı işitendir. Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı devamlı kılanlardan eyle. Ey Rabbimiz! Duamı kabul et!" [50]

Bir babanın evlatları için yaptığı en güzel dualardan biriydi bu. Çünkü en çabuk kabul edilen dualardan biri, baba ve annenin çocukları için yaptığı dua idi.

İsmail'in annesi Hacer idi. Hacer, kocasının ve karnında taşıdığı bebeğin soyundan acaba son peygamber Muhammed'in (a.s.) geleceğini bilse idi neler hissederdi? Hacer çok kıymetli bir yükün taşıyıcısı idi. Bir anne şefkati ile karnındaki çocuğu seviyor ve hasretle onun doğacağı günü bekliyordu.

Nihayet takdir edilen gün geldiğinde Allah'ın Kur'an-ı Kerim'de âlemlere üstün kıldığını söylediği,[51] sözüne sadık, doğru sözlü, Rabbi katında hoşnutluk kazanmış olan,[52] ismi İsmail olacak bir erkek çocuk dünyaya gelmişti.

48 Saffat suresi, 102. ayet.
49 Saffat suresi,101. ayet.
50 İbrahim suresi, 39-40. ayetler.
51 En'am suresi, 86. ayet.
52 Meryem suresi, 54-55. ayetler.

Hicret ve Ayrılış

İbrahim ve Hacer'in evlerine saadet ve mutluluk dolmuştu. Evlerinde bir gül açmış, kokusu her yeri kuşatmıştı. İbrahim, oğlu İsmail'i çok seviyor, onunla oynuyor, onu görmek için akşamları evine sevinçle geliyordu.

Bir gün İbrahim eşinden yolculuk için hazırlık yapmasını istemişti. Daha İsmail küçüktü. Acaba nereye gideceklerdi? Allah'ın dostu İbrahim (a.s.) acaba Rabbi'nden bir emir mi almıştı? Neler oluyordu? Hacer, yığınlarca sorusuna cevap bulamadan hazırlıklarını sürdürdü ve bir gün kocası ve kucağında İsmail'i ile yola koyuldu. Sanki İbrahim de her şeyi tam bilmiyor, en yüce olan Rabbi'nin emrine teslim olmuş gibi yürüyordu.

Uzun bir yolculuğun ardından hiç kimsenin yaşamadığı, dağlarla çevrili, hiçbir ekinin, meyve ve sebzenin yetişmesine elverişli olmayan, su kaynağı bulunmayan bir yerde konakladılar. Hacer şaşkındı. Kucağında İsmail'i emziriyordu. İbrahim (a.s.) Hacer'in yanına bir su tulumu ve içinde hurma bulunan bir torba bıraktı. Allah'ın emri ile oradan ayrılmak üzere iken Hacer annemiz ona:

"İbrahim, bizi burada, hiçbir insanın, hiçbir canlının bulunmadığı bir yerde bırakıp nereye gidiyorsun?" diye seslendi.

İbrahim (a.s.) ona hiç cevap vermiyordu. Hacer sorusunu üç kez daha sorduktan sonra şöyle seslendi kocasına;

"Böyle yapmanı sana Allah mı emretti?"

İbrahim (a.s.): "Evet" deyince Hacer:

"Öyleyse Rabbimiz bizim koruyucumuzdur. O bizi burada perişan etmez!" dedi.

Hacer anlamıştı her şeyi. Bundan sonraki günler kendisi ve oğlu için ilâhî sırlarla dolu günler olacaktı. Kocası İbrahim'in (a.s.) ağzından "Allah" sözcüğünü duyar duymaz gönlünü büyük bir güven duygusu sarmış ve her şeyi Allah'a havale etmişti.

İbrahim (a.s.), Şam'a gitmek üzere yola koyulup gözden uzaklaşmıştı. Hz. İbrahim (a.s.), kendisini göremeyecekleri bir yere gelince Kâbe'nin şu an bulunduğu yere doğru yöneldi, ellerini kaldırdı ve:

"Ey Rabbimiz! Ailemden bir kısmını, senin hürmetli evinin yanında, ekinsiz bir vadide yerleştirdim -namazlarını Kâbe'nin yanında dosdoğru kılsınlar diye- Ey Rabbimiz! Sen de insanlardan mü'min olanların gönüllerini onlara meylettir ve onları meyvelerle rızıklandır ki onlar da nimetlerinin kıymetini bilip şükretsinler." [53]

53 İbrahim suresi, 37. ayet.

Hz. İbrahim, hanımını ve çocuğunu bıraktığı yerin Allah'a kulluk adına temelleri atılmış yeryüzündeki ilk mescidin yakını olduğunu biliyordu. Ama susuyordu. Şimdilik kendisine emredileni yerine getirmiş ve bundan sonra nelerin kendisini beklediğini bilmeden yürüyordu.

İbrahim (a.s.), çok zorlu bir sınavı daha geçmişti. Allah'ın emrettiği yerde yalnız başlarına hanımı ve oğlunu bırakmıştı. Allah'a gözü yaşlı dua ediyor ve ailesini dostuna emanet ediyordu.

Hacer, çocuğu emziriyor, yanlarında bulunan kırbadan su içiyordu. Bir gün kaptaki su bitince susadı. Susuzluktan sütü de çekilmişti. İsmail'e sütü yetmiyordu. Bir süre sonra da İsmail de susadı. Kadıncağız susuzluktan kıvranıp ıstırap çeken çocuğa bakıyordu. Onu bu halde seyretmenin acısına dayanamayarak oradan kalktı, kendisine en yakın bulduğu Safa tepesine gitti. Üzerine çıktı, birilerini görebilir miyim diye o günlerde derin olan vadiye yönelip etrafa baktı, ama kimseyi göremedi.

Safa Tepesi'nden indi, koşarak Merve Tepesi'ne geldi. Tepeye çıktı ve oradan etrafa baktı. Birilerini görmeye çalıştı. Ama kimseyi göremedi. Defalarca iki tepe arasında gitti ve geldi.

Yorgundu, bitip tükenmişti. Burada susuzluktan yok olup gideceklerdi. Ama İbrahim giderken "Bu, Allah'ın emridir." demişti. Gönlünden Allah ismi geçince rahatladı. Merve Tepesi'ne yaklaşınca oğlu İsmail'in bulunduğu yerde bir gariplik fark etti.

Heyecanla ve merakla hemen İsmail'in yanına gitti. Gözlerine inanamıyordu. İsmail'in ayaklarını vurduğu yerden tertemiz bir su çıkıyordu. Bu zemzem suyu idi.Hemen suyun etrafını çevirmeye başladı. Kaynayan bu temiz sudan Hacer ve oğlu İsmail kana kana içtiler.

Bir süre sonra oraya Cürhüm'den gelen bir kâfile uğradı. Bekke Vadisi'nin aşağısına konakladılar. Derken orada bir kuşun dolaştığını gördüler.

– Bu kuş su üzerine dönüyor olmalı, burada su var. Hâlbuki biz bu vadide su olmadığını biliyoruz, dediler.

Durumu tespit etmek için, yine de bir veya iki adam gönderdiler. Onlar suyu görünce geri dönüp haber verdiler. Cürhümlüler oraya gelip, suyun başında Hacer'i buldular ve ona:

– Senin yanında konaklamamıza izin verir misin? dediler.

Hacer:

– Evet, ama suda hakkınız olmadığını bilin! dedi. Onlar:

– Pekâlâ! dediler.

Bu teklif, yalnızlıktan biraz usanan Hacer'e uygun gelmişti. Cürhümlüler oraya yerleşip geride kalan akrabalarına haber saldılar. Onlar da gelip burada konakladılar. Günler geçtikçe hiç kimsenin yaşamadığı vadi şenlendi, evler çoğaldı, bahçelerden çocuk sesleri yükseldi. Annelerin çocuklarına anlattığı hikâyeler gecenin sessizliğinde kulaklarda yankılandı. Buraya Mekke ismini verdiler. [54]

Kurban

Günler birbirini kovalıyor ve İsmail büyüyordu. Aklı başında ve oldukça olgun tavırlar sergiliyor, annesinin gönlünü mutlulukla dolduruyordu. Yumuşak huyluluğu, ahlakı ve daha küçüklükten itibaren ibadetlerine düşkünlüğü ile insanların dikkatini çekiyordu. Herkes onu çok ama çok seviyordu.

İbrahim (a.s.) arada sırada çok uzun bir mesafeyi kat ederek Mekke'ye geliyordu. Eşini ve oğlu İsmail'i ziyaret ediyordu. Mekke'nin insanların uğradığı bir merkez olduğunu gördükçe seviniyordu. Cürhümlüler de bu aileye büyük saygı gösteriyorlar ve İbrahim'in yokluğunda hanımına ve oğluna kol kanat geriyorlardı.

54 bkz. Buhari, Enbiya, 8.

Hz. İbrahim bir defasında yine Mekke'ye gelmişti. İsmail yiğit bir delikanlı olmuştu. Ne kadar da güzel huylu idi. Hz. İbrahim ve Hacer, oğulları İsmail ile mutlu oluyor ve Allah'a kendilerine böyle salih bir evlat verdiği için şükrediyorlardı.

Hz. İbrahim bir gece uykusundan telaşla uyandı, heyecanlı idi. Eşi ısrarla ne olduğunu sorduysa da cevap vermedi. Bir rüya görmüştü, endişeliydi. Ertesi gün yine aynı rüyayı gördü. Üç gün ardı ardına bu rüyayı görünce bunun hak bir rüya olduğunu anladı.

Hz. İbrahim oğlu İsmail'i yanına çağırdı, baba-oğul oturdular ve İbrahim (a.s.) konuşmaya başladı.

– Yavrucuğum! Rüyamda seni kurban ettiğimi görüyorum. Ne düşünüyorsun? dedi.

Hz. İbrahim oğlunun ağzından çıkacak sözleri merakla bekliyordu. Canı gibi sevdiği oğlundan canını vermesini istemişti. Acaba İsmail itiraz mı edecekti? Aman Allah'ım bu ne büyük imtihan idi? İsmail babasına:

– Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulursun, deyiverdi.[55]

İsmail (a.s.)'ı vazgeçirmek için fırsat kollayan şeytan bu cevap karşısında şaşırdı kaldı. Kaçacak bir yer, girecek bir delik aradı, bu teslim olmuş yürekler karşısında.

Bir süre, baba-oğul birlikte yürüdüler. İbrahim (a.s.) kararlıydı, oğlunu kurban edecekti. Çünkü emir böyleydi. Allah Teâlâ onu ve oğlu İsmail'in teslimiyetini, Allah'a olan bağlılıklarındaki sonsuzluğu tüm insanlığa örnek göstermek istiyordu.

Hz. İbrahim oğlu İsmail'i kurban etmeye kesin olarak karar vermişti. Kendisinden istenileni tam yerine getireceği sırada Allah Teâlâ melek Cebrail (a.s.) ile cennetten bir koç gönderdi ve ona şöyle seslendi:

"Ey İbrahim! Rüyayı gerçekleştirdin. Biz iyileri böyle mükâfatlandırırız. Bu, gerçekten, 'çok açık bir imtihandır', diye seslendik. Biz, oğluna bedel olarak ona büyük bir kurban verdik. Geriden gelecekler arasında ona (iyi bir nam) bıraktık: İbrahim'e selam! dedik. Biz iyileri böyle mükâfatlandırırız. Çünkü o, bizim mü'min kullarımızdandır."[56]

Hz. İsmail'in yerine gönderilen kurbanı, koçu,[57] Hz. İbrahim Allah adına boğazladı. Her ikisi de imtihanda başarılı olmuş, Allah'ın iltifatlarına mazhar olmuşlardı.

---

55 Saffat suresi, 102. ayet.
56 Saffat suresi, 104-111. ayetler.
57 Heysemî, Mecma', V, 22 (Taberani, Mu'cemü'l-Kebir'den).

Biraz önce ayrılacağız diye düşünen baba ve oğul birbirlerine sarılmış Allah'ı razı etmenin mutluluğu ile ağlıyorlardı. Eve doğru yürürken yerler, gökler, yerdeki canlılar gıpta ile onlara bakıyordu.

Aradan yıllar geçmiş Hz. İsmail evlilik çağına gelmişti. Cürhümlüler onu kendi kabilelerinden güzel ahlaklı bir kız ile evlendirdiler. Hacer bu evliliğin üzerinden çok geçmeden vefat etti. Hz. İbrahim bunlar gerçekleşirken Şam'da idi. Oğlunu ve eşini görmek için tekrar Mekke'ye geldiğinde hanımının ölüm haberini aldı ve çok üzüldü.

Geldiğinde İsmail'i evde bulamadı. İsmail'in eşi kapıyı açtı. Hz. İbrahim ona İsmail'i sordu. Eşi de :

– Rızkımızı kazanmaya gitti! dedi ve aralarında şu konuşma geçti:

– Haliniz nasıl? Geçiminiz iyi mi?

– İyiyiz, hayır üzereyiz, bolluk içindeyiz, Allah'a hamd olsun.

– Ne yiyor, ne içiyorsunuz?

– Et yiyor, su içiyoruz.

– Allah'ım! Et ve suyu haklarında mübarek kıl! diye dua ediverdi.

İbrahim (a.s.), İsmail'in hanımına:

– Kocan geldiği zaman, benden ona selam söyle dedi.

Hz. İbrahim gerisin geriye Şam'a döndü.

Hz. İsmail gelince evde sanki babasının kokusunu buldu. Hanımına sordu:

– Evimize bir uğrayan oldu mu?

– Evet, yaşlı, güler yüzlü, nur gibi bir adam geldi. Seni sordu. Ben de haber verdim. Yaşayışımızın nasıl olduğunu sordu, ben de hayır üzere olduğumuzu söyledim.

– Sana bir tavsiyede bulundu mu?

– Evet, sana selam söyledi, "eşini iyilikle ve güzellikle tutsun" diye tembihte bulundu, dedi.

İsmail (a.s.) saadet içerisinde eşinin yüzüne bakarken;

– "Gelen kişi babamdı. Babam senin gönlünü hoş tutmamı tembih etmiş." dedi.

Kâbe'nin İnşaası

Aradan bir süre geçtikten sonra yine bir gün Hz. İsmail, zemzemin yakınında oturuyor, kendisine ok yapıyordu. Uzaktan İbrahim (a.s.) tebessüm ederek geliyordu. Hz. İsmail babasını görünce ayağa kalkıp karşılamaya koştu. Baba-oğul kucaklaştılar, ayrılığın hasretini giderdiler.

Sonra Hz. İbrahim:

– İsmail! Allah bana büyük bir iş emretti.

İsmail (a.s.):

– Babacığım! Rabbin sana ne emretti ise onu yap, dedi.

İbrahim peygamber:

– Bu işte sen bana yardım edecek misin? dedi. Hz. İsmail:

– Babacığım! Ben sana yardıma her zaman hazırım, dedi.

İbrahim (a.s.) sustu, oğluna baktı. İsmail merak içerisinde idi.

İbrahim (a.s.):

– Allah, bana burada bir ev (Kâbe) yapmamı emretti, dedi.

Hemen işe koyuldular. Hz. İsmail taş getiriyor, Hz. İbrahim de duvarları örüyordu. Bina yükselince, Hz. İsmail, babası için (bugün Makam-ı İbrahim olarak bilinen) taşı getirdi. Yükselip giden duvarı örerken, Hz. İbrahim iskele olarak bu taşın üstüne çıkıyor, İsmail de ona aşağıdan taş veriyordu. Kâbe'yi inşaa ederken onlar:

"Ey Rabbimiz! Bu hizmetimizi bizden kabul buyur. Sen gören ve bilensin.

Ey Rabbimiz! Bizi sana boyun eğenlerden kıl, neslimizden de sana itaat eden bir ümmet çıkar, bize ibadetlerimizin usulünü göster, tevbemizi kabul et; çünkü tevbeleri kabul eden, çok merhametli olan ancak sensin.

Ey Rabbimiz! Onlara, içlerinden senin ayetlerini okuyacak, onlara kitap ve hikmeti öğretecek, onları temizleyecek bir peygamber gönder. Çünkü üstün gelen, her şeyi yerli yerince yapan yalnız sensin."[58] diye dua ediyorlardı.

Hz. İbrahim ve İsmail (a.s.) kendilerine yüklenen bu görevi samimiyetle yerine getirmişlerdi. Bu emrin arkasındaki sırrı ise Allah Teâlâ'nın, İbrahim'e (a.s.) insanları Kâbe'ye hac için çağırmasını emrettiğinde anladılar.

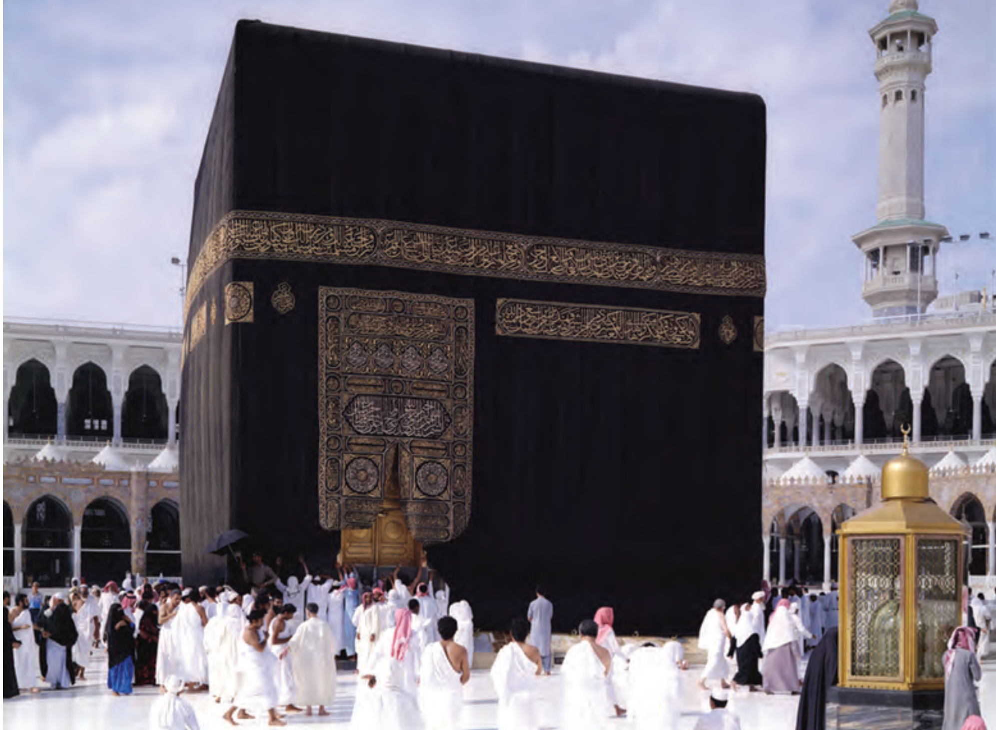
58 Bakara suresi, 127-129. ayetler.

"(Ey İbrahim) İnsanlar arasında haccı ilân et ki gerek yaya olarak, gerekse nice uzak yoldan binekler üzerinde sana gelsinler."[59]

Allah Teâlâ tüm insanlığa şunu bildirdi:

"Biz, Beyt'i (Kâbe'yi) insanlara toplanma mahalli ve güvenli bir yer kıldık. Siz de İbrahim'in makamını bir namaz yeri edinin. İbrahim ve İsmail'e, Tavaf edenler, kendini ibadete adayanlar, rükû ve secde edenler için Evim'i temiz tutun, diye emretmiştik."[60]

Böylece Hz. İbrahim ve oğlu İsmail Allah'ın evi Kâbe'nin misafirlerini ağırlama işine başlamış oldular.

Sonra da Allah Teâlâ Hz. İsmail'i Hicaz ve çevresine dinini anlatmakla sorumlu bir Peygamber olarak seçti.

Hz. İsmail, Allah'ın dininin gereği yerine getirilsin diye çok gayret etti. Etrafındakilere namaz kılmalarını ve zekat vermelerini söyledi. Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de onu şöyle anlatır:

"Kitap'ta İsmail'i de an. Gerçekten o, sözüne sadıktı, rasûl ve nebi idi. Halkına namazı ve zekâtı emrederdi; Rabbinin katında da hoşnutluk kazanmış bir kimse idi."[61]

Hz. İsmail yüz yaşına yaklaştığında Rabbine kavuşmuş ve annesi Hacer'in yanına defnedilmişti. Allah'ın selamı üzerine olsun!

---

59 Hac suresi, 27. ayet.
60 Bakara suresi, 125. ayet.
61 Meryem suresi, 54-55. ayetler.

Hz. İshak

İshak Peygamber'i tanıyor musunuz?

Allah Teâlâ onu bize şöyle tanıtır:

"Ona İshak'ı armağan ettik, üstüne de Yakub'u; her birini salihler kıldık." (Enbiya suresi, 72. ayet)

"Biz İbrahim'e, salihlerden bir peygamber olarak İshak'ı da müjdeledik." (Saffat suresi, 112. ayet)

Hz. İbrahim, Nemrud'un diyarını terk ettikten sonra Mısır topraklarından geçiyordu. Mısır'ın krallarına firavun denilirdi. O dönemin firavunu zalim, zorba bir adam idi. Zalim birinin ülkesine beraberinde eşi Sâre ile gelmişti. Allah, Sâre'yi ve İbrahim'i (a.s.) bu zalim adamın elinden gelebilecek bütün tehlikelerden koruduğu gibi, bu zalim kralın onlara hediyeler ikram etmesini bile nasip etmişti.[62]

Allah'ın lütfu ve yardımı onlar için daha sonra da hep devam etmişti.

Allah, yerinden yurdundan edilmiş İbrahim'e ve yanındakilere yeni bir yer, yeni bir ev ve huzur bahşetmişti. Hz. İbrahim çocukları olmadığı için eşi Sâre'nin de isteği üzerine Hacer ile evlenmişti. Bu evlilikten İsmail dünyaya gelmişti. Bir süre sonra da İbrahim (a.s.) Hacer ve ondan olan oğlu İsmail'i Mekke'ye yerleştirmişti. Kendisi eşi Sâre ile Filistin'de yaşıyordu.

Hz. İbrahim ve eşi Sâre'nin yaşı epeyce ilerlemişti. Bir gün hanımı ile otururlarken yanlarına Allah'ın elçileri melekler geliverdiler. Kur'an-ı Kerim olayı şöyle anlatır:

"Hani onlar, İbrahim'in yanına varmışlar ve "Selâm olsun sana!" demişlerdi. O da "Size de selâm olsun." demiş, "Bunlar tanınmamış (yabancı) kimseler" (diye düşünmüştü). Hissettirmeden ailesinin yanına gidip, (pişirilmiş) semiz bir buzağı getirdi. Onu önlerine koydu. "Yemez misiniz?" dedi."[63]

62 Müslim, Fezâil, 154.
63 Zariyat suresi, 25-27. ayetler.

Gelen misafirlerin ellerini yemeğe uzatmadıklarını görünce endişelenmiş ve içine bir korku düşmüştü. Misafirler dediler ki:

"Korkma! Çünkü biz Lut Kavmine gönderildik. Sana İshak'ı, İshak'ın ardından da Yakub'u müjdeliyoruz."[64]

Bu sırada konuşulanları duyan Hz. İbrahim'in eşi Sâre:

"Olacak şey değil! Ben bir kocakarı, kocam da bir ihtiyar iken çocuğum mu olacak? Bu gerçekten şaşılacak bir şey! dedi."[65]

Melekler: Allah'ın emrine şaşıyor musun? "Ey ev halkı! Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir. Şüphesiz ki O, övülmeye lâyıktır, iyiliği boldur." dediler.[66]

Hakikatte her şey Allah'ın dilemesiyle oluyordu. Normalin dışında bir olay gerçekleşiyordu. Hz. İbrahim ve eşine İshak müjdelendiği gibi onun da soyundan gelecek olan Yakup müjdeleniyordu. İhtiyarlıkları döneminde İbrahim ve Sâre Allah'ın ikramlarına mazhar oluyorlardı.

Allah'ın dediği oldu ve İshak dünyaya geldi. İshak, bu güzel baba ve annenin evinde büyüyordu. Hz. İshak, salihlerden idi.[67] Kendisine ve soyuna bereket verilenlerdendi. Müjdelendiği gibi bilgin bir kişi idi. O, Yakub'un (a.s.) babası, Yusuf'un (a.s.) ise dedesi olacaktı.

İshak (a.s.) abisi İsmail (a.s.)'ın Mekke'de tevhid mücadelesi verdiği yıllarda Filistin'de Allah'ın dinini tebliğ etmeye çalışıyordu. İbrahim ailesi Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılır:

"Onları, emrimiz uyarınca doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlı işler yapmayı, namaz kılmayı, zekât vermeyi vahyettik. Onlar, daima bize ibadet eden kimselerdi."[68]

Hayatı Allah'a kulluk ile geçen İshak (a.s.) da bir gün bu dünyadan ayrıldı ve Filistin toprağına defnedildi. Allah'ın selamı onun üzerine olsun!

---

64 Hud suresi, 70-71. ayetler.
65 Hud suresi, 72. ayet.
66 Hud suresi, 73. ayet.
67 En'am suresi, 84. ayet.
68 Enbiya suresi, 73. ayet.

2. Sureleri Tanıyorum:

Alak Suresi

NE DERSİNİZ?

Kur'an-ı Kerim'in ilk emrinin "Bizi yaratan Allah'ın adıyla başlayarak okuma" olduğu düşünülürse İslam dininde okumanın ve öğrenmenin şekli ve değeri hakkında neler söylersiniz?

Alak suresi, Kur'an'ın 96. suresidir. Adını ikinci ayetinde geçen "alak" kelimesinden alır. İlk kelimesi "oku!" anlamındaki "ikra'" olduğu için, sureye "ikra" suresi de denir. Mekke'de indirilmiş olup ondokuz ayet-i kerimeden oluşur.

Bu sure, iki kısımdan oluşur. İlk beş ayeti Kur'an'ın ilk inen ayetleridir. 6. ayetle birlikte başlayan ikinci kısım ise yine İslam'ın ilk yıllarında Rasûlullah'ın (s.a.v.)n Kâbe'de açıktan namaz kılmaya yeni başladığı dönemde indirilmiştir. İndirildiği dönemde Ebû Cehil de Peygamberimizin Kabe'de namaz kılmasını engellemeye çalışıyordu. Surede bu olaya da dikkat çekilmektedir.

Bu surede Hz. Peygamber'e (s.a.v.) ve ona ümmet olanlara, insanı yaratıp ona bilmediği şeyleri öğreten Allah'ın (c.c.) adıyla okuma emredilir. Kendini yeterli, her şeyin üzerinde görüp, âcizliğini unutarak Allah'a karşı nankörlükte bulunan azgın insanların cezalandırılacağı vurgulanır. İbadet ve itaat ile Allah'a (c.c.) yaklaşılması emriyle sure son bulur. [69]

69 Ateş, Süleyman, Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, Yeni Ufuklar Nşr., tsz., XI, 5.

Alak Suresi 1–5. Ayetler:

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla...

"1-Yaratan Rabbinin adıyla oku

2-O, insanı bir "alak"tan (embriyo) yarattı.

3-Oku! Rabbin en yücedir.

4-Kalemle (yazmayı) öğreten O'dur.

5-O, insana bilmediklerini öğretmiştir."

İslam'ın ilk emri "Oku"dur. Ancak bu okumanın şekli de hemen ardından ifade edilmektedir. Bu okuma, bizi yaratan Allah'ın adıyla başlamalıdır. Bu yüzden Kur'an-ı Kerim okunurken de hayırlı her işe başlarken de besmele çekilir. Bu ayete uymaya çalışan bir kişi aynı zamanda, başında besmele çekmeye utanacağı kötü davranışlardan da işlerden de uzak durmalıdır.

Allah cömerttir ve her konuda olduğu gibi insanlara bilmediklerini öğrenme konusunda da yardım eder. Okumanın yanında insan medeniyetinin gelişmesini sağlayan en önemli unsurlardan olan yazıyı da bize o öğretmiştir. Bizlere yaratılışımız ve dünyaya gelişimizle ilgili bilgi vermiştir.

OKUMA PARÇASI

İlk Vahiy-İlk Ayetler

Hz. Âişe'nin bize anlattığına göre ilk vahyedilen Kur'an ayetinin "Oku!" olduğu bilinir. Bunu anlatan hadis-i şerif şöyledir:

"Rasûlullah'a (s.a.v.) ilk vahiy, başlangıçta sâdık (doğru) rüyalarla başlamıştı. Gördüğü her rüya, sabah aydınlığı gibi apaçık ortaya çıkardı. Sonra kendisine, yalnız başına kalma sevdirildi. Artık Hîra mağarasına çekilir, ailesinin yanına dönmeden birkaç gece orada kalırdı. Bunun için birkaç günlük azığını da yanında götürürdü. Sonra Hz. Hatîce'nin yanına döner, azığını alıp tekrar giderdi. Nihayet Hîra mağarasında bulunduğu bir sırada kendisine peygamberlik geldi.

Bir melek gelerek "Oku!" dedi. O da;

"Ben okumuş birisi değilim," cevabını verdi. Rasûlullah (s.a.v.) bundan sonrasını şöyle anlatıyor:

"Bu cevap üzerine hemen melek beni gücüm tükeninceye kadar beni sıktı. Sonra beni bırakıp yine:

"Oku!" dedi.

Ben de, "Okuma bilen biri değilim" dedim.

Bunun üzerine melek Cebrâil beni yine gücüm tükeninceye kadar beni sıktı. Sonra beni yine salıverdi ve bana:

"Oku!" dedi. Ben yine;

"Okuma bilen biri değilim" dedim.

Bunun üzerine üçüncü kez beni tuttu. Sonra bıraktı ve şu ayetleri okudu:

"Yaratan Rabbinin adıyla oku

O, insanı bir "alak"tan (embriyo) yarattı.

Oku! Rabbin en yücedir.

Kalemle (yazmayı) öğreten odur.

O, insana bilmediklerini öğretmiştir."

Bu olaydan sonra Hz. Peygamber (s.a.v.) hemen evine döndü. Kalbi çarpıyordu. Eşi Hz. Hatice'nin (r.anha.) yanına giderek

"Zemmilûnî, zemmilûnî": Beni örtünüz! Beni örtünüz!" dedi.

Onu örttüler. Sonunda titremesi geçti. Bir süre sonra Hz. Hatice'ye (r.anha.) durumu anlatarak:

"Kendimden çok korktum." buyurdu. Hz. Hatice de:

"Hayır, vallahi Allah seni asla perişan etmez. Çünkü sen, akrabana iyilik yaparsın, sıkıntılara katlanır, çalışmaktan usanmazsın. Yoksula kazandırır, misafire ikramda bulunursun. Felâketlere karşı halka yardım edersin." dedikten sonra onu alıp amcasının oğlu Varaka b. Nevfel'e götürdü.

Varaka, cahiliye döneminde Hristiyanlığı kabul etmiş bir zat idi. İbrânice yazmasını bilirdi. İncil'den bazı şeyler yazardı. Artık çok ihtiyarlamış ve gözleri görmez olmuştu. Onun yanına varınca Hz. Hatice:

"Amca oğlu! Şu kardeşinin oğlunu bir dinle bakalım" dedi. Varaka şöyle sordu:

"Yeğenim! Ne görüyorsun?"

Rasûlullah (s.a.v.) gördüğünü ona anlattı. Bunun üzerine Varaka:

"Bu, vahiy meleği Cebrail'dir ki Yüce Allah Musa'ya da onu göndermişti. Keşke ben de genç olsaydım ve keşke kavmin seni buradan çıkaracağı zaman hayatta bulunsaydım." dedi. Rasûlullah (s.a.v.):

"Onlar beni (Mekke'den) çıkaracaklar mı?" diye sordu. Varaka:

"Evet, senin getirdiğinin benzerini getiren hiçbir kimse yoktur ki düşmanlığa uğramasın. Şayet senin davet günlerine yetişirsem sana var gücümle yardım ederim" dedi. Sonra çok geçmeden Varaka vefat etti."[70]

Bu sahih hadisten anladığımıza göre Kur'an'ın ayetleri itibariyle ilk vahiy, Alak suresinin başındaki ilk beş ayettir. Sure sıralaması açısından ise bir defada tamamı inen ilk sure Fatiha suresidir.

Alak suresi daha sonra tamamlanmıştır.[71]

---

70 Buhârî, Bed'ül-vahy, 1, Tefsîr, 96 (Alak), 1; Müslim, İman, 252.
71 Yazır, M. Hamdi, Hak Dini Kur'an Dili, Azim Dağıtım, İstanbul, tsz., I, 30.

“*Alak*” Kelimesi ve İnsanın Yaratılışı

Bu ayetlerde evrendeki her şeyi yaratanın Allah (c.c.) olduğu belirtildikten sonra, insanın nasıl yaratıldığı ifade ediliyor. Allah’ın, insanı yaratmasındaki kudret ve hikmetine dikkat çekilmiş oluyor.

“*Alak*”, çok anlamlı bir kelimedir. “Aleka”nın çoğuludur. Asıl anlamı yapışıp ilişmektir. Yapışma, asılı olma, sevgi, alaka, pıhtılaşmış kan gibi değişik anlamları vardır.[72] Kelimenin ilgi, sevgi anlamı da göz önünde bulundurulursa insanın, Allah’ın sevgi ve şefkatiyle yaratıldığı, hamuruna sevgi ve şefkat konulduğu anlaşılır.[73]

“*Alak*” kelimesini “embriyo” olarak anlamak da mümkündür. Embriyo hali, insanın anne karnındaki yaratılış evrelerinden biridir. Bundan sonra et şeklini alıp küçük bir canlı (cenin) olana dek diğer aşamalardan geçen varlık, nihayet insan olarak son şekline kavuşacaktır.

Kur’an’ın Hac suresinde, öldükten sonra dirilişi inkar edenler uyarılarak insanın yaratılış aşamaları şöyle anlatılır:

“Ey insanlar! Eğer yeniden dirilmekten şüphede iseniz, şunu bilin ki biz sizi topraktan, sonra nutfeden (spermden), sonra alekadan (aşılanmış yumurta / embriyodan) sonra (uzuvları) belli belirsiz canlı bir et parçasından (organları zamanla oluşan ceninden) yarat-

72 İbn Manzûr, Lisânü’l-Arab, Dâr-ı Sadr, Beyrut, 1990, X, 261 vd.
73 Süleyman Ateş, Yüce Kur’an’ın Çağdaş Tefsiri, XI, 7

tık ki size (ne olduğunuzu) açıklamış olalım. Dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde bekletiriz. Sonra sizi bir bebek olarak dışarı çıkarırız..." [74]

3, 4 ve 5. ayetlerde basit bir sıvıdan yaratılan insana Allah (c.c.), ilim vererek onu mahlûkatın (yaratılmışların) en yüksek mertebesine çıkarmıştır ki bu, Allah'ın en büyük lütfudur. İnsana sadece ilim değil, kalem kullanmayı da öğreterek insanın sahip olduğu ilmi büyük çapta yaymasını, bu yolla ilerlemesini ve öğrendiklerini sonraki nesiller için muhafaza etmesini de sağlamıştır. Aksi takdirde ilerleme, okumanın devamlılığı ve ilmin kalıcılığı gerçekleşemezdi.

Bu ayetlere göre insan, aslında bilgisiz bir varlıktı. Ancak Allah'ın (c.c.) ihsânı sayesinde o, ilim sahibi oldu. Ayetü'l-Kürsî'deki "**Onun ilminden ancak, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey elde edemezler.**"[75] ifadesi bunu gösterir.

Alak Suresi 6-19. ayetler:

6- Gerçek şu ki, insan azgınlaşır.

7- Kendisini muhtaç olarak görmediği için.

8- Kuşkusuz dönüş Rabbinedir.

9- Gördün mü şu engel olanı?

10- Bir kulu (Muhammed'i), namaz kılarken.

11- Ne dersin, ya o doğru yolda ise,

12- Ya da (kötülüklerden) sakınmayı emrediyorsa,

13- Ne dersin, ya bu (adam, Hakkı) yalanlıyor ve (ona) sırtını dönüyorsa,

14- O adam, Allah'ın (kendisini) gördüğünü hiç bilmiyor mu?

15- Hayır, hayır! Eğer vazgeçmezse, andolsun biz onu alnından tutar sürükleriz.

16- O yalancı, günahkâr alından!

17- O zaman, haydi kendi ekibini (yardıma) çağırsın.

18- Biz de zebânîleri çağıracağız.

74 Hac suresi, 5. ayet.
75 Bakara suresi, 255. ayet.

19- Hayır, sakın ona boyun eğme! (Allah'a) secde et ve (O'na) yaklaş!

Alak suresinin 6. ayetiyle başlayan ikinci kısmı, Rasûlullah'ın (s.a.v.) namaz kılmaya başladığı, müşriklerin ileri gelenlerinden Ebû Cehil'in de onu korkutmak ve tehdit ederek engellemek istediği zaman indirilmiştir.

Öyle anlaşılıyor ki peygamberlik görevinin başlamasıyla birlikte Rasûlullah (s.a.v.) Harem-i Şerif'te (Kabe) Allah'ın öğrettiği tarzda namaz kılmaya başlamıştı. Mekkeli müşrikler, bundan onun yeni bir din takip etmeye başladığını anlamışlardı. Mekkeliler Rasûlullah'ın (s.a.v.) bu yeni tarz ibadetini hayretle seyrederken müşriklerin ileri geleni ve İslâm'ın en büyük düşmanlarından olan cehaletin babası Ebû Cehil, Allah'ın elçisini korkutmaya çalıştı.[76]

Abdullah b. Abbas (r.a.) şöyle bir olayı anlatır: "Ebû Cehil dedi ki:

'Eğer Muhammed'in Kâbe'nin civarında namaz kıldığını görürsem ensesini ayaklarımın altına alacağım.' Bu haber Rasûlullah'a (s.a.v.) ulaştığında o şöyle buyurdu: 'Şayet böyle yapacak olursa melekler onu tutup yakalarlar.'"[77]

Abdullah b. Abbas (r.a.) bize surenin bu bölümü ile ilgili şu bilgileri aktarıyor:

"Bir gün Rasûlullah (s.a.v.) namaz kılmaktayken Ebû Cehil, onun yanına geldi ve dedi ki:

"Ben sana bunu yasaklamadım mı?"

Rasûlullah (s.a.v.) oradan ayrılırken Ebû Cehil'e çıkışarak bir şeyler söyledi. Bunun üzerine Ebû Cehil:

"(Sen kime güveniyorsun?) Yemin olsun ki burada en fazla yardımcısı olanlardanım." dedi. Bunun üzerine:

"Haydi taraftarlarını çağırsın, biz de zebânileri çağıracağız." ayetleri inmiştir. [78]

6–8. ayetlere baktığımızda, burada Ebu Cehil gibi doğruluktan uzaklaşmış nankör insanların kınandığını görüyoruz. İnsan maalesef çoğu kez sahip olduğu nimetlerin kıymetini bilmeyip azıtmakta, bu hayatın sonunda dönüşün yine Allah'a olacağını unutabilmektedir.

İşte insanı bir embriyodan yaratıp aşamadan aşamaya geçirerek geliştiren, mükemmel bir şekle koyan, ona ilim ihsân ederek, bilmediklerini ve kalemle yazmayı ilham eden Allah'a karşı insanın kulluk etmesi beklenirken, onun nankörlük ederek azgınlaşması asla (doğru olmaz) yakışık almaz. Varlığını Allah'a (c.c.) borçlu olan insanın, ona karşı böbürlenmesi, kendini zengin ve kendi

76 Mevdûdî, Tefhîmü'l-Kur'an (Çev. Heyet), İnsan Yayınları, İstanbul, 1986, VII, 177.
77 Buhârî, Tefsîru'l-Kur'an (Alak), 96, 4; Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'an (Alak) 96, 1.
78 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'an (Alak), 96, 2.

kendine yeter görüp kibirlenmesi bu ayetlerle kınanmaktadır.

Yine bu sureye göre sonuçta mutlaka Allah'ın (c.c.) huzuruna varılacaktır. Dünyada iken böyle bir isyana düşmemek, geleceği önceden görerek kendine dikkat etmek, en büyük erdem ve ileri görüşlülüktür. Çünkü nihayetinde insanoğlu Rabbine döndüğünde bu tutumunun yanlışlığını anlayacak, ama iş işten geçecektir.

Kur'an'ın değişik yerlerinde insanın nankör, hırslı ve kendine yazık eder bir konuma düşebileceği ifade edilir. Meselâ Âdiyât suresinde insanın mala olan aşırı düşkünlüğü sebebiyle Rabbine karşı nankör olduğu belirtilmiştir.[79]

9–10. ayetlerdeki "Namaz kılarken bir kulu (Muhammed'i) engelleyeni gördün mü?" sorusu "gördün ya, biliyorsun değil mi?" şeklinde bir dikkat çekme, kınanıp azarlanacak kişiye yönelik şaşırtma içeren bir ifadedir. Haber alma mahiyetindeki gerçek bir soru sorma özelliğinde değildir. Yani "Ey Muhammed! Ey Kur'an'a muhatap olan her insan! Baksana, Peygamber'i namaz kılarken engelleyen azgına! Namaz kılan bir kulu özellikle de namaz kıldığı esnada engellemek, ne büyük saygısızlık, ne büyük azgınlıktır."

Surenin İkinci Kısmını Açıklayan Örnek Bir Olay

Bu surede geçen namaz kılan kulun Rasûlullah (s.a.v.), onu engelleyenin ise Ebû Cehil olduğu konusunda hemen hemen hiçbir tartışma yoktur. Ebû Hureyre (r.a.) bize şu olayı anlatır:

"Ebû Cehil Rasûlullah'ı (s.a.v.) namaz kılarken görürse kesinlikle onun boynunu çiğneyeceğine yahut yüzünü sürteceğine dair meşhur putları Lât ve Uzza'ya yemin etmişti. Sonra Rasûlullah (s.a.v.) namaz kılarken, dediğini yapmak üzere oraya varmış, fakat birdenbire arkasını dönerek elleriyle korunup çekilmişti.

"Ne oldu böyle sana?" denildiğinde:

"Onunla benim aramda ateşten bir hendek, bir korku ve birtakım kanatlar var." demiştir. Rasûlullah (s.a.v.) ise bunun üzerine:

"Bana yaklaşsaydı, melekler onu parça parça yaparlardı." buyurmuştur.

Bunun üzerine Allah (c.c.) surenin ikinci kısmındaki ayetleri (surenin sonuna kadar) indirmiştir."[80]

79 Âdiyat suresi, 6-8. ayetler.
80 Müslim, Sıfâtü'l-münâfikîn, 38.

11–12. ayetleri **“Baksana, ya o (kul) doğru yol üzere olur yahut takvayı emrettiyse!” ifadeleri ile her insaflı insan, muhatap kabul edilmiştir. Şöyle denmektedir: “Allah’a ibadet eden kullara engel olan o kişinin hareketini gördünüz mü? İnsanları Allah’a çağıran, onların kötü işlerine mâni olmaya çalışan kulun doğru yolda olmadığını ne(reden) biliyorsunuz?”**

Surenin dikkat çektiği hususlardan biri de takvadır. Takvâ, Allah’a saygı ile birlikte O’ndan korkmak, onun büyüklüğünü bilerek kötülüklerden uzak durmak, Allah’a yönelik görev ve sorumluluklarını kavrayıp buna uygun yaşamaktır.

Görüldüğü gibi ayetler, pek çok önemli mesaj içermektedir. Allah her şeyden haberdardır ve O, her yapılanın karşılığını verecektir. Burada belirtildiği gibi zalimin zulmü ile mazlumun durumunu Allah görmektedir. Haksızlık yapanlara da eziyet görenlere de Allah, hak ettikleri şekilde davranacaktır. Bu dünyada hiç kimsenin yaptığı yanına kalmayacaktır. **Her bilenin üstünde, her şeyi bütünüyle bilen o vardır.** [81]

14. ayet olan “O (adam) Allah’ın (kendisini) gördüğünü bilmiyor mu?” ifadesi, yukarıda geçen haddi aşmış, azgınlıkta, kötülükte ileri giden kişiye yönelik bir tehdittir. Allah onu görüp dururken, nasıl olur da böyle bir şey yapabiliyor? Gerçekten bilip inansa herhalde böyle yapmazdı, deniyor.

Bundan sonra sure şu ifadelerle son buluyor: “Hayır, hayır! Eğer vazgeçmezse andolsun biz onu o yalancı, günahkâr perçeminden (alnından) tutar sürükleriz. O zaman haydi, taraftarlarını çağırsın! Biz de zebânîleri çağıracağız. Hayır, sakın ona itaat etme! (Rabbine) secde et ve (ona) yaklaş!”

Burada anlatılmak istenen şudur: Bu tavrından vazgeçmezse onu ateşe atarız. Buna engel olabiliyorsa, kurultayını, meclisini, ileri gelen dostlarını, mesai arkadaşlarını çağırsın! Bu, dine engel olmak isteyen inkârcılara yönelik bir meydan okuma ifadesidir.

“Nâdî”, halkın danışma gibi şeyler için konuşmak üzere bir yere toplanmaları manâsına gelir. Nitekim İslâm’dan önce Mekke’de Kureyş’in toplandığı bir tür parlamento / meclis denebilecek

81 Yusuf suresi, 76. ayet.

binaya "Dâru'n-Nedve" denirdi. "Nâdî" bu gibi yerlerde toplanan heyet demektir ki eğlence meclisi, kongre ekibi, loca, lokal gibi anlamlara gelir.

Burada tam bir meydan okuma vardır. Bununla her fırsatta taraftarca çoğunluğun kendisine ait olduğunu söyleyerek övünen Ebû Cehil'in bu ifadesine gönderme yapıldığını düşünebiliriz. "Zebânî" ve "Zebânîye", azap meleklerine isim olmuştur. Cehennemde görevli melekleri ifade eder.

Sure, yalnız Allah'a güvenip dayanmayı, ona boyun eğmeyi emrederek sona eriyor. Secdeden kasıt, namazdır. Yani ey Nebî! Korkup çekinme! Namaz kılmaya devam et ve bu şekilde Rabbine yakınlaş. Kendini yeterli görüp, yalan ve günah bataklığına batmış ve seni namazdan alıkoymaya çalışan o azgını dinleme, ona aldırış etme. Rabbinin emri gereği okumaya ve ona kulluğa devam et.

Secde bizi Allah'a yaklaştırır. Sadece ona bağlanmayı hatırlatır. Bu yüzden ancak Alah'a secde edilir. Yalnız Allah'ın huzurunda secdeye kapanırız. Bir hadis-i şerifte Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "*Kulun, Rabbine en yakın olduğu an, ona secde ettiği vakittir. Orada çokça dua edin!*" [82]

Secde, bütünüyle yakın olmanın esası olan boyun eğme ve teslimiyetin en mükemmel şeklidir. Rasûlullah'ın (s.a.v.) bu ayeti okuduğunda tilâvet secdesi yaptığını biliyoruz.[83] Biz de aynı şekilde bu ayeti okuduğumuz ya da dinlediğimiz zaman tilavet secdesi yapmalıyız.

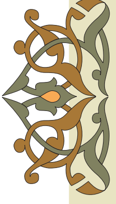
Biliyor musunuz?

Tilavet Secdesi; Kur'an-ı Kerim'deki secde ayetlerinden birisini okuyan veya duyan kimsenin yapması gereken secdedir.

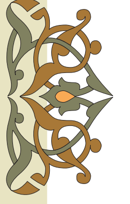
82 Müslim, Salât, 215.
83 İbn Mâce, İkâmetü's-salât, 71.

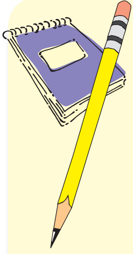

ARAŞTIRALIM

Alak Suresi'nin sonunda "**(Allah'a) secde et ve (O'na) yaklaş!**" ayeti vardır. Rasûlullah'ın (a.s.) bu ayeti okuduğunda tilavet secdesi yapmıştır. Tilavet secdesi nedir, araştıralım?

NOT EDELİM

Alak Suresi'nin vermiş olduğu mesajları şöyle özetletebiliriz:

1- İslâm'ın ilk emrinin yer aldığı bu sure, okumanın, ilim tahsilinin gereğini ve üstünlüğünü ortaya koyar. **Kur'an'a göre Allah'tan (c.c.) hakkıyla ancak ilim sahibi kimseler saygıyla korkarlar.**[84] Peygamberimiz (s.a.v.) de ilim öğrenmenin her müslüman için gerekli olduğunu ifade etmiştir. [85]

2-İnsan, değersiz bir sudan yaratılmış olduğu halde, çoğu zaman bunu unutmakta ve yaratıcısına karşı nankör bir tavır takınmaktadır. Sure bize Rabbimize olan görevlerimizi yerine getirmemizi, ona şükrederek, sahip olduğumuz nimetlerin kıymetini bilmemizi tavsiye etmektedir.

3-Allah Teâlâ cömerttir, kerem ve ihsan sahiplerinin en üstünüdür. Her şeyi yaratan, sahip olduğu şeyleri kullara armağan eden odur. İnsana bilmediklerini öğreten ve öğrendiklerini saklayıp sonraki nesillere aktarması amacıyla kalem kullanmayı lutfeden de odur.

4-İnsan, zengin olup biraz konfor gördüğünde saygısız tavırlar içine girebilmekte, yolunu şaşırarak Allah'a ve onun dînini yaşamaya çalışanlara sataşıp hakaret edebilmektedir. Oysa gerçek değer, mal ve makam ile değil, takva (Allah'a saygı ile boyun eğip O'nun büyüklüğünden çekinme) iledir.

5-Allah, kendi yolunda olan kimseleri koruyup gözetir. O'na, peygamberine, kitabına ya da dînin simgelerinden birine saldıran kimseler, cezalarını gerektiği şekilde mutlaka bulurlar. Meselâ, Fîl suresinde geçtiği üzere Kâbe'yi yıkmaya gelenler, küçücük kuşlarla helak edilmişlerdir. Rasûlullah'a (a.s.) sıkıntı veren Ebû Cehil de yaptıklarının cezasını çekecektir.

84 Fâtır suresi, 28. ayet.
85 İbn Mâce, Mukaddime, 17.

Müzzemmil Suresi

NE DERSİNİZ

Müzzemmil suresinde Kur'an'ı yavaş yavaş ve düzgün bir şekilde okumamız emredilmektedir. Bu emrin, okuduğunu anlama ile ne ilgisi olabilir?

Mûddessir suresinden önce Mekke'de inmiştir. Yirmi ayetten oluşur. Sure adını, birinci ayette geçen "örtünüp bürünen" anlamındaki "müzzemmil" kelimesinden almıştır.

Rasûlullah Efendimize şahsı ve peygamberliği ile ilgili bazı görevlerin verildiğini ifade eden ayetlerle başlayan surede daha sonra kıyamet günündeki olaylar, âhiretteki hesap ve ceza konuları anlatılmaktadır. Son olarak da sure, mü'minlerin ibadet yüklerinin hafifletildiği bilgisi ile son bulmaktadır.[86]

86 Komisyon, Kur'an Yolu, DİB Yayınları, Ankara, 2006, V, 482.

Meali

Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla...

1. Ey örtüsüne bürünen!

2–4. Geceleyin namaza kalk! Gecenin yarısından sonra; bu süreyi biraz azalt ya da ona ekleme yap; Kur'an'ı tane tane, hakkını vererek oku!

5. Doğrusu biz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz.

6. Şüphesiz gece vakti, etki ve uyum yönünden, sözün zihne yerleşmesi bakımından daha elverişlidir.

7. Gündüz vakti ise senin için yoğun bir koşuşturma durumu vardır.

8. Rabbinin adını an, bütün varlığınla ona yönel!

9. Doğunun da batının da Rabbi odur. Ondan başka ilah yoktur. Öyleyse yalnız O'na güvenip sığın!

10. Onların söylediklerine katlan ve uygun bir şekilde onlardan uzaklaş.

11. Nimet içinde yüzen o yalanlayıcıları bana bırak ve onlara biraz süre tanı.

12–13. Kuşkusuz katımızda (onlar için) prangalar, yakıcı bir ateş, boğazdan geçmez bir yiyecek ve elem verici bir azap vardır.

14. O gün yeryüzü ve dağlar sarsılır; dağlar savrulan kum yığınları halini alır.

15. Doğrusu Firavun'a bir elçi gönderdiğimiz gibi size de hakkınızda tanık olacak bir peygamber gönderdik.

16. Firavun o peygambere karşı gelmiş, biz de onu ağır bir şekilde cezalandırmıştık.

17. Siz de inkârda direnirseniz, çocukları ihtiyarlatan o günden kendinizi nasıl koruyacaksınız?

18. O gün gökler paramparça olacak, Allah'ın vaadi mutlaka yerine gelecektir.

19. Şüphesiz bunlar bir öğüttür; artık dileyen Rabbine ulaştıracak bir yol tutar.

20. Senin, gecenin üçte ikisine yakın kısmını, yarısını, üçte birini ibadetle geçirdiğini ve beraberinde bulunanlardan bir grubun da (böyle yaptığını) Rabbin elbette bilir. Gece ve gündüzü belirleyen ancak Allah'tır. O sizin, vakti (tam olarak) tespit edemeyeceğinizi bilmektedir. Bu yüzden de sizi bağışlamıştır. Artık Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyunuz.

Allah bilmektedir ki içinizde hastalar bulunacak, bir kısmınız Allah'ın lütfundan rızık aramak üzere yeryüzünde diğerleri de Allah yolunda çarpışacaklardır. O halde Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyunuz. Namazı kılınız, zekâtı veriniz, Allah rızası için sadaka veriniz.

Kendiniz için önceden (bu dünyada) ne iyilik hazırlarsanız Allah katında onu bulursunuz; hem de daha iyi ve mükâfat yönünden daha büyük olmak üzere. Allah'tan bağışlanma dileyiniz! Şüphesiz Allah çok bağışlayıcıdır, çok esirgeyicidir.

Surenin Açıklaması

Hz. Peygamber (s.a.v.) Hira mağarasında ilk vahyi aldığında bu olaydan fevkalade etkilenmiş, doğruca evine gidip eşi Hz. Hatice'ye "Beni örtün, beni örtün!" demiştir. Onlar da sonra peygamberimizin üzerine bir örtü örtmüşler, o da heyecanı geçip rahatlayıncaya kadar bu şekilde kalmıştır.[87] İşte birinci ayetteki "müzzemmil" kelimesi onun bu halini ifade etmektedir. Hz. Peygamber örtüsüne bürünmüş bir halde dururken, yine Cebrail (a.s.) gelmiş ve "Ey örtüsüne bürünen!" hitabıyla başlayan yeni ayetler getirmiştir.

Bu surede geceleyin uyanıp namaz kılmak, Kur'an'ı tertil üzere okumak ve Kur'an ile meşgul olmak emredilmiştir. İsra suresinin 79. ayetinde de şöyle buyrulur:

"**(Ey Peygamber!) Gecenin bir kısmında da uyanarak sana mahsus fazla bir ibadet olmak üzere (teheccüd) namazı kıl ki, Rabbin seni Makam-ı Mahmud'a ulaştırsın.**" Bu ayete göre gece kalkıp namaz kılmak Peygamberimize farz kılınmıştır. Beş vakit namaz farz kılındıktan sonra da bu görev aynen devam etmiştir. Teheccüd adı verilen bu gece namazı emri Peygamberimize özeldir. Onun ümmeti olan bizlerin geceleyin kalkıp bu namazı nafile olarak kılması ise sünnettir.

BİLGİ KUTUSU

Müzzemmil suresinde Kur'an'ın tertil üzere okunması emredilir. Tertîl, sözlükte "bir şeyi güzel bir şekilde sıralamak, dizmek, açığa çıkarmak ve açıklamak" anlamlarına gelmektedir. Burada Kur'an'ın açık ve düzgün bir şekilde, tane tane ve yavaş yavaş, mânası üzerinde düşünerek okunması kastedilmektedir.[88] Bu şekilde okumak Kur'an'ı anlamaya ve mânalarını düşünmeye daha elverişli olduğu için Yüce Allah böyle okumayı emretmiştir. Sevgili Peygamberimizin arkadaşları (sahabe) onun Kur'an'ı, harflerinin hakkını vererek, ağır ağır okuduğunu habervermektedirler.[89]

87 Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1; Müslim, İman, 252.
88 Yazır, Hak Dini, VIII, 397.
89 İbn Kesir, Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azim, Dâru't-Turâs, Kahire, 1980, IV, 434.

5. ayette Peygamberimize vahyedileceği belirtilen "ağır söz"den maksat Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an, Allah kelamı olduğu için yücedir. Eşsiz bir kitaptır. Bir bilgi hazinesidir, insanlığın kılavuzu, yol göstericisidir. Yüce Allah hem bu sebeple hem de getirdiği sorumlulukların ağırlığından dolayı Kur'an'a ağır söz demiştir. Hz. Peygamberimizin geceleri kalkıp namaz kılmakla emredilmesi de bir anlamda onun psikolojik olarak bu ağır göreve hazırlanması sayılabilir.

6. ayette, gece vaktinin gösterişten uzak, daha samimi bir ibadet için çok daha elverişli, sözün zihne yerleşmesi bakımından çok daha uygun olduğu belirtilir. Bununla gece vaktinin sessiz, tenha, karanlık ve serin olması sebebiyle ibadetle meşgul olmaya daha elverişli olduğu ifade edilmiştir. Gecenin huzur ve sükûnetinde kalkıp namaz kılmak, Kur'an okumak ve Allah'a dua etmenin de önemine işaret edilmiş olmaktadır. Gündüz vakti insan, bütün bunlar için zaman bulamadığını söyleyip birtakım bahaneler üretebilir. Ancak gecenin mazereti olmaz. Bu sebeple nafile namaz, Kur'an tilaveti ve dua etmek için gecenin gündüzden daha elverişli olduğu söylenebilir. Ayrıca burada geceleyin kılınan namazın, insanı mânen yücelteceği, Kur'an'ı anlayarak ve üzerinde düşünecek şekilde okumaya gecenin daha uygun olduğu anlatılıyor.

7. ayette de gündüz vaktinin meşgalelerine dikkat çekilmektedir. İnsanlar çalışmak ya da ihtiyaçlarını karşılamak için gün boyunca koşuştururlar. Bu sebeple burada Peygamberimize ve onun şahsında ümmetine, gündüzleri daha çok meşguliyet ve sorumluluğun olduğunu; bu sebeple nafile namaz ve Kur'an okuma gibi ibadetler için gecenin daha elverişli bir zaman olduğu hatırlatılmıştır.

8–10. ayetlere gelince; önceki ayetler, ilâhî mesajı alarak onu kendi manevî dünyasına yansıtması ve insanlara tebliğ etmesi için Hz. Peygamber (s.a.v.)'i psikolojik yönden hazırlamaya yönelikti. Bu ayetler ise manevî hazırlıkla birlikte tebliğin nasıl yapılması ve nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğretmektedir. Bunlar, daima Allah'ı anarak ondan yardım istemek, samimi kalp ile ona yönelmek, onun gücüne dayanmak ve koruyuculuğuna güvenmektir. İnkârcıların kendisi hakkında söyledikleri "sihirbaz, kâhin, şair, mecnun" gibi yakışıksız sözlere, iftiralara aldırmamaktır. Bunlara sabırla göğüs germek ve böyle durumlarda bu tür sözleri söyleyenlerle tartışmaya girmemektir.

Bundan sonraki “Nimet içinde yüzen o yalanlayıcıları bana bırak!” cümlesi, elde ettikleri nimetlerin şükrünü yerine getirmeyen ve Allah’ın gönderdiği Peygamber’i yalancılıkla itham eden varlıklı, kibirli ve baskıcı tavırlar takınan Mekke müşriklerini hedef alır. Allah Teâlâ Peygamberimize onlarla uğraşmasına gerek olmadığını, onların cezalarını kendisinin vereceğini bildirmiştir. Bu cezalandırma süreci bir bakıma hicretten sonra Bedir Savaşıyla birlikte başlamıştır. 12. ayet onların cezalarının dünyada sona ermediğine, ahirette de cehennem ateşiyle cezalandırılacaklarına işaret etmektedir. Kafirler, elleri kelepçeli, ayakları bağlı, boyunlarına halkalar geçirilmiş olarak cehenneme atılacak ve boğazdan geçmeyen yiyeceklerle yüz yüze kalacaklardır. İnsanın boğazından geçmeyen yiyecekler, Duhan ve Ğaşiye surelerinden öğrendiğimize göre zakkum ağacı ve kuru dikendir.

13. ayetin son bölümünde suçlular için ayrıca mahiyeti belirtilmeyen acı verici bir azaptan söz edilmektedir. 14. ayette de bu cezaların, dağların ve yeryüzünde bulunanların şiddetli bir şekilde sarsılması ve dağların kum yığını haline gelmesi ve kıyametin kopmasıyla başlayacağı haber verilmiştir. Bütün bunlar, dünyadaki ağır cezalardan örnekler vererek ahiretteki cezanın ağırlık ve dehşetini tasvir etmeye yönelik anlatımlardır.

Daha sonra geçmişte güç ve kuvvete güvenerek hak yoldan saptığı, zorbalık yaptığı ve Allah’ın gönderdiği peygambere karşı geldiği için cezalandırılmış olan Firavun örnek verilerek, insanların bundan ders almaları istenmektedir. Ayetler aynı zamanda müşrikler için de bir uyarıdır. Hz. Musa

ile Hz. Peygamber'in durumları ve dini tebliğ ettikleri kimselerden aldıkları tepkiler birbirine benzediği için Yüce Allah bu örneği vermiştir.

Yüce Allah önceki ayetlerde inkârcılıkta devam edenlerin dünyada nasıl cezalandırılacağını Firavun örneği ile anlattıktan sonra, 17–19. ayetlerde bir örnekle kıyamet gününün şiddetini ve inkârcıların o günkü hallerini tasvir etmektedir. Kıyamet günü küçük çocukları ihtiyarlatacak derecede dehşet vericidir. İnkârlarında direnenler, kıyamet olayı karşısında tüm güçlerini kaybedecekler, ne yapacaklarını bilemeyeceklerdir. Artık bunlardan ders çıkarıp Allah'a giden yolu seçmek insanların hür iradelerine bırakılmıştır. Dileyen Allah'ın gösterdiği huzur ve mutluluk yolunu seçerek kurtuluşa erer, dileyen de şeytanın yolunu tercih ederek cezasını bulur. Hiç kimse bu yollardan birini seçmeye zorlanmaz.[90]

Surenin sonuna geldiğimizde "Artık Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyunuz!" ifadesinin iki kez yer aldığı uzun bir ayetle karşılaşıyoruz. Surenin başındaki ilk ayetlerde gece namazına kalkılması ve bunun belli bir vakit içinde eda edilmesi emredilmişti. Uygulamada hem gece namaza kalkma hem de istenen vakti tespit etme hususunda zorluk ortaya çıkınca sorumluluk hafifletilmiştir. Buradaki emir, teşvik ve tavsiye mahiyetindedir.

"Artık Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyunuz!" ifadesi iki türlü anlaşılabilir:

Geceleri kolayınıza gelen miktarda teheccüt namazı kılınız.

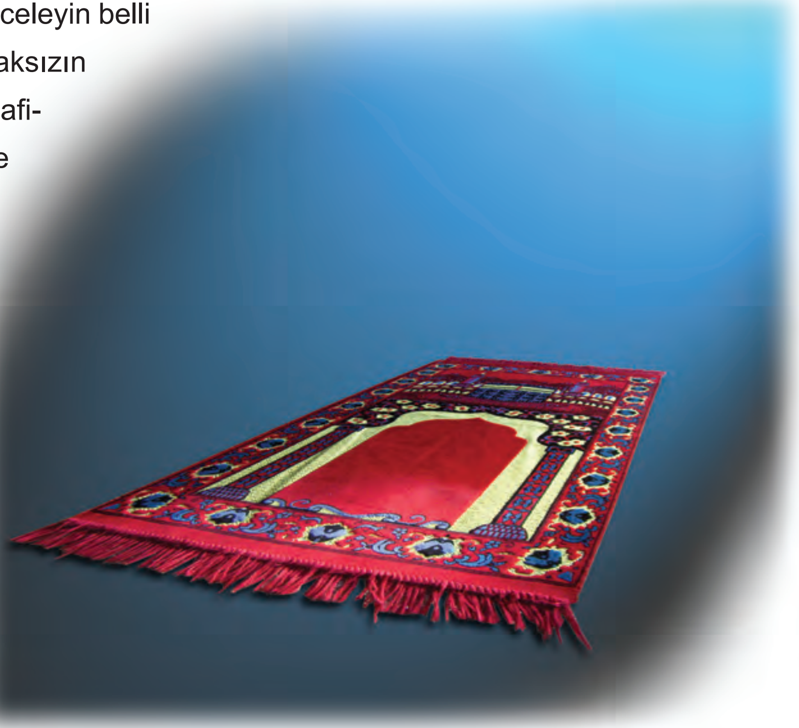
Gece namazında Kur'an'dan kolayınıza gelen miktarda okuyunuz.

90 Komisyon, Kur'an Yolu, V, 488–489.

Birinci anlama göre mü'minler, geceleyin belli bir vakte bağlı kalmadan ve farz olmaksızın kalkıp kolaylarına geldiği miktarda nafile namaz kılarlar; ikinci yoruma göre ise gece kalkıp kıldıkları namazda Kur'an'dan kolaylarına gelen miktarda ve kolay gelen ayetleri okurlar. Bununla birlikte bu cümleyi, namazla alâkası olmaksızın, "Sadece Kur'an'dan kolayınıza gelen miktarı okuyunuz!" şeklinde yorumlamak da mümkündür.

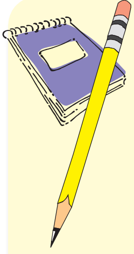
Ayetin bundan sonraki bölümünden anlaşıldığına göre hastalıktan, geçim temini için veya başka maksatlarla yapılan yolculuklardan; vatan savunması, özgürlük, bağımsızlık vb. yüce amaçlarla cihadda bulunmak gibi mazeretlerden dolayı Allah Teâlâ kullarına kolaylık lütfetmiş, yani mü'minlerin gece kalkıp kolaylarına geldiği miktarda namaz kılmaları farz değil nâfile olmuştur.

Ayetin son bölümünde ise Yüce Allah biz mü'minlere, namazlarımızı kılmayı, zekât vermeyi, Allah rızası için hayır yapmayı, iyilikte bulunmayı, fakirlere karşı şefkat ve merhametle davranıp onlara yardım etmeyi emretmiştir. Dünyada bu gibi iyi işler yapanların âhirette bu yaptıklarının karşılığını kat kat alacaklarını haber vermiştir.

Burada geçen "Namazınızı kılınız, zekâtı veriniz!" cümlesindeki namazı beş vakit namaz, zekâtı da farz olan zekât olarak anlamak mümkün ise de surenin tamamının Mekke döneminde inen ilk surelerden olduğu dikkate alındığında burada farklı düşünmek yerinde olacaktır. Çünkü beş vakit namaz ve belirli kurallara bağlanmış haliyle zekât ibadeti yıllar sonra farz kılınmıştır. Buna göre ayette, İslâm'ın beş temel şartından ikisini teşkil eden namaz ve zekât ibadetlerine ilişkin yükümlülük bilincini oluşturmanın ve bunların ilk uygulamalarını başlatmanın amaçlandığı söylenebilir. Surenin son cümlesinde de mü'minlerin Allah'tan bağışlanma istemeleri emredilmiştir. [91]

91 Komisyon, Kur'an Yolu, V, 490.

NOT EDELİM

Müzzemmil suresinin vermiş olduğu mesajları şöyle özetleyebiliriz:

1. n-ı Kerim, Allah'ın sözü olduğu bilinciyle tane tane, hakkını vererek okunmalıdır. O, ayetleri üzerinde düşünülerek okunmalı, anlaşılmalıdır.

2. Kur'an-ı Kerim, sözlerin en değerlisidir. Onun muhatabı olmak insanı yücelttiği gibi aynı zamanda onu sorumluluk sahibi bir birey haline getirir.

3. Gece vakti Kur'an tilaveti, ayetleri anlamaya çalışma ve nafile ibadetler için daha elverişli bir zaman dilimidir. Bu vakitte yapılan ibadetler, kişiyi her açıdan yüceltecek, Allah katında değerli kılacaktır.

4. Allah'ın adını anıp, bütün varlığımızla ona yönelmeliyiz. Güvenilip sığınılacak tek varlık sadece odur.

5. Namazın farzlarından biri de kıraattir ve bu, Kur'an'dan bir miktar öğrenip namazda okumakla mümkündür.

Siz de bu sureden edindiğiniz bilgileri aşağıya not edebilirsiniz;

- ....
- ....
- ....
- ....
- ....
- ....

Müddessir Suresi

Biliyor musunuz?

Müddessir suresi bizden her açıdan temiz olmamızı, günah ve kötülüklerden arınarak temiz ve saf bir benliğe sahip olmamızı istiyor.

Sure adını, birinci ayette geçen ve "bürünüp sarınan" anlamına gelen "müddessir" kelimesinden almıştır. İlk döneme ait ve kısa bir sure olmasına rağmen bu sure, bir bütün olarak Kur'an'ın işlediği hemen hemen bütün temel kavramları ortaya koyar: Allah'ın birliği ve benzersizliği, yeniden dirilme ve yargılama, ölümden sonraki hayat ve onunla ilgili bütün tasvirler, insanın zayıflığı ve Allah'a kesinlikle muhtaç oluşu, boş gurura, büyüklenmeye ve bencilliğe karşı zaafı, her insanın kendi davranış ve eylemlerinden bireysel olarak sorumlu oluşu, cennet ve cehennemin keyfî bir ödül veya ceza değil de kişinin yeryüzündeki hayatının doğal sonuçları olması surenin bir özeti sayılabilir.[92]

Surede Hz. Peygamber'in hayatından bir kesit ele alınmış, ona dini tebliğ görevini yerine getirmesi, inkârcıları uyarması ve bu konuda karşılaşacağı sıkıntılara katlanması emredilmiştir. Kıyamet gününün sıkıntılarından söz edilmiş, Kur'an'a sihir ve beşer sözü diyerek onu reddeden müşriklerin cehenneme sürüklenecekleri haber verilmiştir. Surede ayrıca inkârcıların cehenneme girmelerinin sebebi hakkında mü'minlerle aralarında geçen bir konuşmaya yer verilmiş ve inkârcıların haktan yüz çevirmelerinin sebepleri anlatılarak sure sona ermiştir.[93]

Peygamberimiz, Hira mağarasında vahiy meleğinin sesini işitip kendisini de görünce korkusundan titremeye başlamış, hemen ailesine gelerek "Beni örtün, beni örtün!" demiş; onlar da üzerine bir örtü örtmüşler ve serin su serpmişlerdi. Bunun ardından "Ey örtüsüne bürünen!" hitabıyla

92 Esed, Kur'an Mesajı, s. 1203.
93 Komisyon, Kur'an Yolu, V, 491.

başlayan Müddessir suresinin ilk beş ayeti inmiştir. Bununla birlikte "örtüsüne bürünen" ifadesine mecaz olarak "peygamberlik kimliğine bürünen, bu ağır görevi yüklenen" anlamları da verilmiştir.

"Kalk, uyar!" emri Muhammed aleyhisselâmın, peygamber olarak tevhid dinini ve Allah'ın mesajlarını insanlığa tebliğ etmekle görevlendirilişinin ilanıdır. Rasûlullah, bu emri aldıktan sonra insanları tevhid dinine çağırmaya başlamış, son nefesine kadar da bu görevini sürdürmüştür. "Sadece Rabbinin büyüklüğünü dile getir!" emri, tevhid dininin en önemli unsuru olan "Allah'ın birliğine iman ve ona kulluk" esasını ortaya koymaktadır.

İslâm'ın bu temel ilkesinin hemen ardından gelen "Elbiseni temiz tut!" emri, bizler için maddî olarak giysilerimizi her türlü pislikten temiz tutmayı, manevî olarak da güzel ahlâkla bağdaşmayan davranışlardan ve günahlardan arınmamızı ifade eder.

Buradaki maddî temizlik geneldir ve bütünüyle beden temizliği, ev, cadde, işyeri, cami vb. özel veya ortak alanların temizliğine işaret eder.

5. ayetteki "Her türlü pislikten uzak dur!" cümlesi dış temizlikten sonra inanç ve ahlâk temizliğini, iç arınmayı vurgulamaktadır. İnanç kirliliklerini, putları, kötü ahlâkı ortadan kaldırmayı emreder. Dolayısıyla bu iki ayette, etkileyici bir üslûpla, Peygamberimize ve onun şahsında bütün Müslümanlara hem maddî hem de manevî temizlik emredilmiştir. Bu emrin, ilk inen ve Hz. Peygamberimizi elçilik görevine hazırlayan ayetlerde yer alması da ayrıca anlamlıdır.

6–7. ayetleri şöyle anlamak mümkündür: Ey Peygamber! Sakın şerefli ve değerli peygamberlik vazifesinin zorluklarını çok görme, bunlara gönül rızası ile katlan. Karşılığında daha fazlasını bekleyerek iyilik etme. Fakir fukaraya yaptığın yardımı çok görme, fakirleşmekten korkmayan kimselerin verdiği gibi sen de çokça ver. Görüldüğü gibi Hz. Peygamber'in, insanlığı uyarma görevini yerine getirirken birçok sıkıntı ile karşı karşıya kalacağına işaret edilmiş ve Allah'ın rızasını kazanmak için bu sıkıntılara sabretmesi gerektiği emredilmiştir.

11–17. ayetlerin Mekkeli müşrik Velîd b. Muğîre hakkında indiği belirtilmiştir. Kureyş'in ileri gelenlerinden olan Velîd'in çok sayıda oğlu vardı ve Velid oldukça zengindi.[94] Buna rağmen Allah'ın kendisine armağan ettiği nimetlere şükretmek bir yana, Allah'a ve Peygamber'e karşı nankörlük etmiş, İslâm'ı yok etmek isteyenlere öncülük edenler arasında yer almıştı.

Ayet, Velîd b. Muğîre'nin şahsında herkes için geçerli olan şu mesajı vermektedir: Nimete karşı şükretmek, nimet sahibine minnettar olmak en yalın ahlâkî ödevlerden biri olup, aklın ve adaletin bir gereğidir. Sıradan birinin alelade yardım ve iyiliğine bile minnettar olup teşekkür ederken; varlığımızı, hayatımızı, sahip olduğumuz, yararlandığımız her türlü maddî ve manevî nimet ve imkânları bize ihsan eden Allah'a minnettar olmamak, şükretmemek, ibadet etmemek büyük bir nankörlüktür. Özellikle Allah'ın varlığını ve birliğini tanımamakta öteye geçerek, inkâr, şirk ve zulme öncülük etmek bütün nankörlüklerin ve haksızlıkların en ağırıdır.

Müşrikler Hz. Peygamber'e ve tebliğ ettiği Kur'an'a karşı nasıl bir tavır takınmaları gerektiğini Velîd b. Muğîre'ye sormuşlar, o da düşünüp taşındıktan sonra Hz. Peygamber'in bir sihirbaz, Kur'an'ın da önceki sihirbazların bir sihri, bir insan sözü olduğunu insanlar arasında yaymalarını tavsiye etmiştir. İşte 18–25. ayetlerde Velîd b. Muğîre örneğinde Kur'an'a karşı benzer şekilde inkârcı tutum sergileyenler kınanmış; 26–30. ayetlerde ise hak ettikleri ahiretteki ceza özetlenmiştir.

94 Komisyon, Kur'an Yolu , V. 491.

Allah Teâlâ kitapları ve peygamberleri vasıtasıyla insanlara doğru yolu göstermiştir. Onun irşat ve yardımlarından yararlananlar doğru yolu bularak kurtuluşa ererler; kendi iradeleriyle Allah'ın emrine karşı geldikleri ve nefislerine uydukları için Allah'ın hidayet ve yardımından faydalanamayanlar da dünya ve ahirette huzurlu olamazlar.

32–37. ayetlerde Yüce Allah gece karanlığında dünyayı aydınlatan ay, aydınlanmak üzere olan gece, aydınlanıp ışığı her tarafa yayılmış olan sabah üzerine yemin ederek, bir yandan bu tabiî kanıtlara, bir yandan da 36. ayetteki uyarıcının önemine dikkat çekerek Allah'ı ve ahireti inkar edenleri ikaz etmiştir. 38–48. ayetlerde iman veya inkâr konusunda yapılan tercihin sonuçları anlatılmakta, kişinin tercihine göre cennetteki nimetlere kavuşacağı veya cehennemdeki azaba sürükleneceği bildirilmektedir.

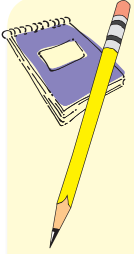
Surede cenneti hak edenler "ashabu'l-yemîn" tamlamasıyla ifade edilmiştir. Bu tamlama, Kur'an'da genellikle iman ve amelleriyle gerçeğin ve erdemin tarafında olanları ifade eder. Bu deyim, "âhirette amel defterleri sağ taraflarından verilenler, mü'minler, melekler, dünyada hayırlı işler yapanlar, dürüst, erdemli" gibi anlamlar çağrıştırır. Özetle Allah'ın iradesine uygun bir inanç ve amel çizgisi benimseyip, hayat boyu bu çizgisini sürdüren mü'minler cennete kavuşacaklardır.

Bundan sonraki 43–47. ayetlerde sıralanan günahkârların özellikleri, bir bakıma cenneti hak eden inananların özelliklerini de ortaya koymaktadır. Hayatlarının sonuna kadar namazlarını kılan, yoksulu doyuran, yanlış inançlardan ve kötü davranışlardan uzak duran, ceza gününe inanan kimseler cennetle ödüllendirileceklerdir.[95]

95 Komisyon, Kur'an Yolu, V, 500-510.

Surenin sonunda Kur'an ayetlerinin öğüt ve uyarı olduğu gerçeğine işaret edilmektedir. Samimiyet ve iyi niyetle öğüt almak, gerçeği bulmak isteyenlerin, aradıklarını Kur'an'da bulacakları bildirilmiştir. Kuşkusuz her şey Allah'ın dilemesine, izin ve imkân vermesine bağlıdır. Ayetler uyarıcı olarak Kur'an'ın gönderildiğini ifade ettiği gibi başka kitap gönderilmeyeceğine, dünya ve âhiret mutluluğu için Kur'an'ın yeterli olduğuna da işaret etmektedir. [96]

NOT EDELİM

Müddessir suresinin vermiş olduğu mesajları şöyle özetleyebiliriz:

1. İslam her açıdan temizliği emreden bir dindir.

2. Kıyamet, bu dünyayı iyi değerlendirmeyenler için çok zorlu olacaktır.

3. İnsan, bu hayatta nasıl yaşarsa, ahirette kendisine ona göre bir son hazırlamış olur.

4. Namaz kılmamak, zekât ve sadaka görevlerini ihmal edip yoksulu doyurmamak; günahlara dalıp hesap gününü unuturcasına yaşamak, tevbe edilmezse kişinin cenneti kaybetmesine yol açacaktır.

Siz de bu sureden edindiğiniz bilgileri aşağıya not edebilirsiniz;

- ....
- ....
- ....
- ....
- ....
- ....
- ....

96 Komisyon, Kur'an Yolu, V, 501.

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum

BİLGİ KUTUSU

Biliyor musunuz? Dua bizi yaratan ve sahip olduğumuz her şeyi bize armağan eden Rabbimizle kurduğumuz iletişimdir. O, her an yanı başımızdadır. Bu yüzden kesinlikle yalnız olmadığımızı bilmeliyiz. İster sessizce ister yüksek sesle her istediğimiz anda Allah'a halimizi arz edebilir, isteklerimizi ona iletebiliriz. Rabbimizle kuracağımız bu diyalog, aynı zamanda bizi ona yaklaştıracaktır.

Taha suresi, 114. ayet:

Allah, Kur'an'da içtenlikle yapılan duaları mutlaka kabul edeceğini müjdeler. Dua ile onun katında değerimizin artacağını bildirir. Bize nasıl dua edeceğimizi örnek dualarla öğretir. Bu dualardan biri de Kur'an'ın Taha suresinin 114. ayetinde yer alır. Şimdi Allah'ın kendisine Kur'an'ı indirirken Peygamberimize öğrettiği bu duayı öğrenelim ve Yüce Rabbimizden biz de bilgimizin artmasını isteyelim.

"Hükmü her yerde geçerli gerçek hükümdar olan Allah yücedir.

(Ey Muhammed!) Kur'an sana vahyedilirken, vahiy bitmeden önce (unutma korkusu ile) Kur'an'ı okumada acele etme;

"Rabbim! Benim ilmimi artır!" de."

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum:

Dua

DÜŞÜNELİM

Annenizden ya da babanızdan çokça duyduğunuz dualar var mı? Onların duasını almak sizi nasıl etkiliyor?

Dua, sahip olduğumuz en büyük hazinedir. Bizi rahatlatan, yalnızlıktan kurtaran, hayata tutunduran en büyük nimettir. Yanı başında her an kendisini görüp gözeten bir Yüce Yaratıcı'nın varlığını hissetmek, inanan insanın en büyük dayanağı ve tesellisidir.

Kur'an'a göre insanları diğerlerinden ayıran, kula Allah katında saygınlık kazandıran özelliklerden birisi de duadır, Allah'a yöneliştir. Bu konuyla ilgili Furkan suresinin 77. ayetinde şöyle buyrulur: **"(Ey Muhammed!) De ki: Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin!"** Duamız, yalvarıp yakarmamız, ibadet hayatımız, yani en genel ifadesiyle kulluğumuz yoksa Allah katında özel bir muamele görmeyi beklemeye de hakkımız kalmamış oluyor.

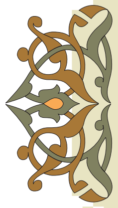

Dua, Kur'an'ın değindiği en temel konulardan biridir. Dua bir çağrıdır, sesleniştir, Allah'a halimizi arz etmektir. Allah'a bağlılıktır, teslimiyettir. Onu anmak ve yüceltmektir.

Kur'an, bize dua hakkında çok önemli mesajlar verir. Meselâ kime ve nasıl dua edileceğini anlatır. İçtenlikle ve uygun bir ses tonuyla sabah-akşam dua etmeyi tavsiye eder. Bunu ifade eden ayetlerden birkaçı şöyledir:

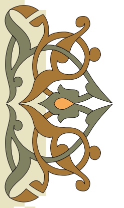
"**Rabbinize alçak gönüllülükle ve için için dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez.**"[97]

"**Rabbini, içinden yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah-akşam zikret ve gafillerden olma!**" [98]

DÜŞÜNELİM

Dualarımızda Allah'tan ne istemeliyiz? Sadece dünya hayatına yönelik geçici şeyler mi? Bu konuda neler söylersiniz?

Kur'an bize Allah'a onun en güzel isimleriyle yönelmeyi öğretir:

"**De ki: "(Rabbinizi) ister Allah diye çağırın, ister Rahman diye çağırın. Hangisiyle çağırırsanız çağırın, nihayet en güzel isimler onundur. Namazında sesini pek yükseltme, çok da kısma. İkisinin ortası bir yol tut.**"[99]

97 A'raf suresi, 55. ayet.
98 A'raf suresi, 205. ayet.
99 İsra suresi, 110. ayet.

"**En güzel isimler Allah'ın-dır. O'na o güzel isimleriyle dua edin…**[100]

Layıkıyla yapılan dua, Allah tarafından mutlaka kabul görür: "**Rabbiniz dedi ki: "Bana dua edin, size karşılıkvereyim…**"[101]

Kur'an, Allah'ın kuluna son derece yakın olduğunu, kul ile Allah arasında bir aracının olmadığını ve bizim doğrudan ona yönelebileceğimizi söyler. Şöyle ki:

"**Kullarım, sana beni sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm. O halde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler.**"[102]

"**Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin ona verdiği vesveseyi de biz biliriz. Çünkü biz ona şah damarından daha yakınız.**"[103]

Kur'an, bize hangi ifadelerle ve ne şekilde dua edeceğimizi de öğretir. Henüz Kur'an'ın başında Fatiha suresinde, yani namazlarımızın bütün rekâtlarında Rabbimize şöyle dua ederiz:

"**Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanlarınkine ve sapıklarınkinedeğil!**"[104]

Al-i İmran suresinin 8. ayeti de ilme / erdeme ulaştıktan sonra yoldan çıkmamayı isteyeceğimiz bir duayı içerir: "**Rabbimiz! Bizi hidayete erdirdikten sonra kalplerimizi eğriltme. Bize katından bir rahmet ver. Şüphesiz sen çok ihsan edensin.**"

Duaya sadece sıkıntılı anlarımızda değil her zaman devam etmeliyiz. Kur'an bunu şöyle ifade eder:

"**İnsana bir sıkıntı dokundu mu, gerek yan üstü yatarken, gerek otururken, gerekse ayak-**

---

100 A'raf suresi, 180. ayet.
101 Mü'min suresi, 60. ayet.
102 Bakara suresi, 186. ayet.
103 Kaf suresi, 16. ayet.
104 Fatiha suresi, 6-7. ayetler.

ta iken bize dua eder. Ama biz onun bu sıkıntısını ondan kaldırdık mı, sanki kendisine dokunan bir sıkıntı için bize hiç yalvarmamış gibi geçer gider. İşte o haddi aşanlara, yapmakta oldukları şeyler, böylece süslenmiş/hoş gösterilmiştir.” [105]

Dualarımızda isteklerimiz sadece bu hayata dair olmamalıdır. Kur’an bunu şöyle ifade eder:

“İnsanlardan, “Ey Rabbimiz! bize (vereceğini) bu dünyada ver!” diyenler vardır. Bunların âhirette bir nasibi yoktur. Onlardan, “Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru!” diyenler de vardır. İşte onlara kazandıklarından bir nasip vardır. Allah, hesabı çok çabuk görendir.” [106]

Zikir

“Zikir” sözlükte “anmak, hatırlamak anlamına gelir. Allah’ı anmak ve hatırlamak, onu unutmamaktır. Allah ismini, Allah isminin geçtiği tekbir ve tesbih sözlerini söylemektir. “La ilahe illallah” (tehlil) ve “el-hamdü lillah” (tahmid) cümlelerini tekrarlamak da zikirdir, Allah’ı anmaktır.

DÜŞÜNELİM, ARAŞTIRALIM

Süleyman Çelebi’nin Peygamberimizin doğumunu anlatmak üzere kaleme aldığı meşhur Mevlid adlı eserinin ilk mısraları Allah’ı anma konusuyla ilgilidir. Aşağıda verilen kısmı okuyunuz. Bilmediğiniz kelimeleri öğretmeninize sorunuz.

Allah adın zikredelim evvela,
Vacib oldu cümle işte her kula.

Kim ki, Allah adını önce ana,
Her işi kolay eder Allah ona.

Allah adı olsa her işin önü,
Asla ebter olmaz o işin sonu.

Bir kez Allah dese aşkla lisanın,
Kalmayıp dökülür bütün günahın.

Zikri tekrar eyle mütemadiyen!
Her murada erişir Allah diyen.

Haramı bırakıp, helal yemeli,
Şükredip her zaman Allah demeli.

105 Yûnus suresi, 12. ayet.
106 Bakara suresi, 200-202. ayetler.

Zikir, Allah'ın yüceliğini dile getirmek ve manevî açıdan yükselmek amacıyla yapılır. Kur'an'da Allah'ı zikreden mü'minlerden övgüyle söz edilmiş ve kendileri için mağfiret ve büyük mükâfatlar bulunduğu müjdesi verilmiştir.

Hz. Peygamber (s.a.v.) de zikrin en faziletlisinin "lâ ilâhe illallâh" olduğunu söyleyerek,[107] tevhid kelimesi ile zikirde bulunmanın önemine dikkat çekmiştir.

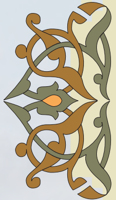
Zikir, dil, kalp ve beden ile olmak üzere üç çeşittir. Dil ile zikir, Allah'ı güzel isimleri ile anmak, ona hamdetmek, tesbihte bulunmak, dua etmek ve Kur'an okumaktır.

Beden ile zikir, bütün organların Allah'ın emirlerine uyması ve yasaklarından kaçınması ile olur.

Kalp ile zikir ise Allah'ı gönülden çıkarmamaktır. [108]

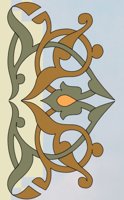
Kur'an'a göre Allah'ı anmak ibadetlerin en büyüğüdür.[109] Unutmayalım ki, biz Allah'ı anarsak, o da bizi anacak, bize daha çok destek olacaktır. [110]

Tesbih

DÜŞÜNELİM

Kur'an'a göre bütün varlıklar Allah'ı anmakta, O'nu tesbih etmektedir. Bizim dışımızdaki varlıkların Allah'ı tesbihi acaba nasıldır? Düşününüz.

Bir işi bitirmek, geçimi için çalışıp çabalamak, koşuşturmak, uyumak, sakınmak, dinlemek ve çok söz söylemek anlamlarındaki "s-b-h" kökünden türeyen tesbih kavramı, bir şeyi yücelterek kötülüklerden ve noksanlıklardan soyutlamak demektir.

Tesbih; Kur'an'a göre "Sübhanallah" (Allah'ı eksik sıfatlardan arındırırım) demek ve namaz kılmak" anlamlarına gelir. Allah'ı güzel isimleriyle anmak, onu yüceltmektir.

"Sübhanallah" sözü, sonradan yaratılmış olmak, eşi ve benzeri olmak, zulüm, âcizlik ve ortağı bulunma gibi ilâhlıkla bağdaşmayan her türlü noksanlıktan Allah'ı arındırır, yüceltirim demektir.

---

107 İbn Mâce, Edeb, 25.
108 Komisyon, Dini Kavramlar Sözlüğü, DİB Yayınları, Ankara, 2006, s. 715–716.
109 Ankebut suresi, 45. ayet.
110 Bakara suresi, 152. ayet.

Tesbih kavramı, Kur'an'da "Sübhanallah", "sübhaneke", "sübhanehu", "sübhane Rabb'î", "sübhane Rabb'ina", "sübhanellezî…" ifadeleri ile yer alır. Yaklaşık doksan kadar ayette kullanılmış ve bu kavramla bütün meleklerin (A'râf, 206), mü'minlerin (Secde, 15), akıllı insanların (Âl-i İmrân, 191), göklerde ve yerde bulunan her şeyin (İsrâ, 44) Allah'ı tesbihleri söz konusu edilmiştir. [111]

O halde tesbih, Kur'an'a göre yalnızca kulların yerine getirdiği bir görev değildir. Saf, Haşr, Hadid, Teğabun ve Cuma gibi pek çok surenin ilk ayeti bunu ifade eder:

"**Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah'ı tespih eder. Mülk yalnızca O'nundur, hamd de ona mahsustur. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir.**" [112]

İsra suresinin 44. ayeti ise biz fark etmesek de her varlığın kendi hal diliyle Allah'ı tesbih ettiğini kesin bir dille ortaya koyar : **"Yedi gök, yer ve bunların içinde bulunanlar Allah'ı tesbih ederler. Her şey O'nu hamd ile tespih eder. Ancak, siz onların tesbihlerini anlamazsınız. O, halîm'dir (hemen cezalandırmaz), çok bağışlayandır."**

Birçok ayette Allah'ın tesbih edilmesi emredilmiştir. Bu ayetlerden biri şöyledir:

"**Onu sabah akşam tespih edin!**" [113]

Allah'ı tesbih etmek, farkındalık isteyen bilinçli bir eylemdir. Bu yüzden "Sübhanallah, el-Hamdülillah, Allahu Ekber" dediğimiz anlarda ne yaptığımızın ve ne dediğimizin bilincinde olmalı, içimizden gelerek, yavaş yavaş Allah'ı anmaya özen göstermeliyiz.

---

111 Komisyon, Dini Kavramlar Sözlüğü, s. 653.
112 Teğabun suresi, 1. ayet.
113 Ahzâb suresi, 42. ayet.

Secde

Sözlükte "itaat ve tevâzu içinde eğilmek, boyun eğmek, yere kapanmak, yüzü yere sürmek" gibi anlamlara gelen secde, dinî bir kavram olarak, Allah'ın emirlerine boyun eğmek, Allah'a kulluk etmek maksadıyla ayaklar, dizler ve ellerle beraber alnın yere konması demektir.

Kur'an-ı Kerim'de secde kelimesi, itaat etmek, boyun eğmek anlamında kullanılmıştır. Yüce Allah, "**Görmez misin ki, göklerde olanlar ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu Allah'a secde ediyor; birçoğunun üzerine de azap hak olmuştur. Allah kimi hor ve değersiz kılarsa, artık onu değerli kılacak bir kimse yoktur. Şüphesiz Allah dilediğini yapar.**"[114];

"**Göklerde ve yerde kim varsa, ister istemez kendileri de gölgeleri de sabah akşam Allah'a boyun eğer.**"[115] buyurmuştur.

Namaz içerisinde secde yapmak namazın rükünlerinden olup farzdır. Tilâvet secdesiyle sehiv secdesi ise, müstakil olarak yapılan secdeler olup vaciptir. Ayrıca, bir nimete nail olmaktan veya bir felâket ve musibetten kurtulmaktan dolayı yapılan şükür secdesi de müstakil bir secde olup, müstehaptır.[116]

Kur'an-ı Kerim birçok ayette rükû ve secdeden bir arada bahseder. Her ikisi de namazın içindeki farzlarındandır ve Allah'a bağlılığı, sadece

O'na boyun eğmeyi simgeleyen eylemlerdir. Bunu belirten ayetlerden biri şudur:

"Ey iman edenler, rükû edin ve secde edin!.."[117]

Secde yalnızca Allah'a yapılır,

114 Hac suresi,18. ayet
115 Ra'd suresi, 15. ayet.
116 Komisyon, Dini Kavramlar Sözlüğü, s. 582–583.
117 Hac suresi, 77. ayet.

sadece Allah'ın hakkıdır. Ondan başkasına boyun eğilmez. Secde aynı zamanda, Allah'ın emirlerine uymak, onun evrene koyduğu kanunlara itaat etmek, Allah'ın Rab oluşuna teslim olmak demektir. Kâinattaki bütün varlıklar isteyerek veya istemeyerek Allah'a secde ederler. Bunu ifade eden ayetlerden bazıları şunlardır:

"**Göklerde ve yerde olanların hepsi, Güneş, Ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların çoğunun Allah'a secde ettiklerini görüyor musun?**"[118]

"**Göklerde ve yerde her ne varsa –isteyerek de olsa, istemeyerek de olsa- Allah'a secde ederler. Sabah akşam onların gölgeleri de (Ona secde ederler).**"[119]

Peygamberimizin bize öğrettiğine göre secde hali, Rabbimize en yakın olduğumuz andır.[120]

Bu sebeple secdelerimizi uzun tutmalı, secde anında çokça dua etmeliyiz. "Sübhane Rabbiye'l-A'la" tesbihini beşe, yediye kadar artırdıkça Allah'a olan yakınlığımızın süresini de uzattığımızı bilmeliyiz.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

1. Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumanın önemi nedir? Söyleyiniz.

2. Tecvid ilminin faydası nedir? Anlatınız.

3. Alak suresinde hangi mesajlar verilmektedir. Söyleyiniz.

4. Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail kıssasından neler öğrendiniz? Kısaca özetleyiniz.

5. Kur'an'da ne gibi dualar yer alır? Örnek veriniz.

6. "Secde" kavramı ne anlama gelir? Açıklayınız.

7. Allah'ı anmak nasıl olur? Anlatınız.

118 Hac suresi, 18. ayet.
119 Ra'd suresi, 15. ayet.
120 Müslim, Salât, 215.

2.ÜNİTE

KUR'AN'I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Hazırlık Soruları

1. Furkân suresinin 32. ve Müzzemmil suresinin 4. ayetlerinin anlamını Kur'an-ı Kerim mealinden okuyunuz.

2. Kur'an'ı güzel okuyan bir büyüğünüzle, Kur'an'ı güzel okumanın önemi ve öğreticinin rolü üzerine röportaj yapınız. Elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Bakara suresi ve içeriği hakkında bilgi toplayınız.

4. Yâsîn suresi ve içeriği hakkında bilgi toplayınız.

5. Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okuyacağınız bölümlerin anlamlarını aynı zamanda bir mealden okuyunuz.

ALTINI ÇİZELİM

Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü CD, mp3 veya öğretmeninizden dinleyiniz. Dinleme esnasında tespit edebildiğiniz tevcid kurallarının altını kurşun kalemle çiziniz.

KORO ÇALIŞMASI YAPALIM

Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü, öğretmeniniz kelime kelime okuduktan sonra koro hâlinde tekrar ediniz.

BİRBİRİMİZİ GELİŞTİRELİM

Sınıfınızda birkaç grup oluşturunuz. Yüzünden okunacak bölümleri grup arkadaşlarınıza okuyunuz. Birbirinizin hatalarını tespit edip düzelterek okuyuşunuzu geliştiriniz.

KENDİMİZİ GELİŞTİRELİM

Yüzünden okunacak her bir bölümü en az on defa okuyunuz. İlk ve son okuyuşlarınızın süresini kronometre ile belirleyerek bir çizelgeye kaydediniz. Okuyuş hızındaki gelişiminizi gözlemleyiniz.

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ اَيْد۪ينَٓا اَنْعَاماً
فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا
يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَهُمْ ف۪يهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُۜ اَفَلَا يَشْكُرُونَ
﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنْصَرُونَۜ ﴿٧٤﴾ لَا
يَسْتَط۪يعُونَ نَصْرَهُمْۙ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَحْزُنْكَ
قَوْلُهُمْۢ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾ اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ
اَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَص۪يمٌ مُب۪ينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ
لَنَا مَثَلاً وَنَسِيَ خَلْقَهُۜ قَالَ مَنْ يُحْيِ الْعِظَامَ وَهِيَ رَم۪يمٌ ﴿٧٨﴾
قُلْ يُحْي۪يهَا الَّذ۪ٓي اَنْشَاَهَٓا اَوَّلَ مَرَّةٍۜ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَل۪يمٌۙ
﴿٧٩﴾ اَلَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَاراً فَاِذَٓا اَنْتُمْ
مِنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾ اَوَلَيْسَ الَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ
بِقَادِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْۜ بَلٰى وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَل۪يمُ ﴿٨١﴾
اِنَّمَٓا اَمْرُهُٓ اِذَٓا اَرَادَ شَيْـٔاً اَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾
فَسُبْحَانَ الَّذ۪ي بِيَدِه۪ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

مَكِّيَّةٌ سُورَةُ الصَّافَّاتِ اٰيَاتُهَا ١٨٢

بِسْمِ

اِنَّ اَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فٖى شُغُلٍ فَاكِهُونَۚ ﴿٥٥﴾ هُمْ
وَاَزْوَاجُهُمْ فٖى ظِلَالٍ عَلَى الْاَرَٓائِكِ مُتَّكِؤُنَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فٖيهَا
فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَۚ ﴿٥٧﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحٖيمٍ ﴿٥٨﴾
وَامْتَازُوا الْيَوْمَ اَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾ اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ يَا
بَنٖٓى اٰدَمَ اَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَۚ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبٖينٌۙ ﴿٦٠﴾
وَاَنِ اعْبُدُونٖىۜ هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقٖيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ اَضَلَّ مِنْكُمْ
جِبِلًّا كَثٖيرًاۜ اَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتٖى
كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾
اَلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلٰٓى اَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَٓا اَيْدٖيهِمْ وَتَشْهَدُ اَرْجُلُهُمْ
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَٓاءُ لَطَمَسْنَا عَلٰٓى اَعْيُنِهِمْ
فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَاَنّٰى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَٓاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ
عَلٰى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ
نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِى الْخَلْقِۜ اَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَّمْنَاهُ
الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغٖى لَهُۜ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْاٰنٌ مُبٖينٌۙ ﴿٦٩﴾
لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرٖينَ ﴿٧٠﴾

وَاٰيَةٌ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِۙ ﴿٤١﴾ وَخَلَقْنَا
لَهُمْ مِنْ مِثْلِهٖ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾ وَاِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ
لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَۙ ﴿٤٣﴾ اِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا اِلٰى حِينٍ
﴿٤٤﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ اَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٤٥﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ اٰيَةٍ مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا
عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُۙ
قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ اٰمَنُوا اَنُطْعِمُ مَنْ لَوْ يَشَٓاءُ اللّٰهُ
اَطْعَمَهُۗ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا
الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنْظُرُونَ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَٓا اِلٰٓى
اَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ۟ ﴿٥٠﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَاِذَا هُمْ مِنَ الْاَجْدَاثِ
اِلٰى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَاۜ سكتة
هٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا
صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَالْيَوْمَ
لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا وَلَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

اِنَّ اَصْحَابَ

وَمَٓا اَنْزَلْنَا عَلٰى قَوْمِهٖ مِنْ بَعْدِهٖ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَٓاءِ وَمَا
كُنَّا مُنْزِلٖينَ ﴿٢٨﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ
خَامِدُونَ ﴿٢٩﴾ يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِۚ مَا يَأْتٖيهِمْ مِنْ رَسُولٍ
اِلَّا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِؤُنَ ﴿٣٠﴾ اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ
الْقُرُونِ اَنَّهُمْ اِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾ وَاِنْ كُلٌّ لَمَّا جَمٖيعٌ
لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٣٢﴾ وَاٰيَةٌ لَهُمُ الْاَرْضُ الْمَيْتَةُۚ اَحْيَيْنَاهَا
وَاَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلْنَا فٖيهَا
جَنَّاتٍ مِنْ نَخٖيلٍ وَاَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فٖيهَا مِنَ الْعُيُونِۙ ﴿٣٤﴾
لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهٖۙ وَمَا عَمِلَتْهُ اَيْدٖيهِمْۜ اَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾
سُبْحَانَ الَّذٖى خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْاَرْضُ وَمِنْ
اَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾ وَاٰيَةٌ لَهُمُ الَّيْلُۚ نَسْلَخُ مِنْهُ
النَّهَارَ فَاِذَا هُمْ مُظْلِمُونَۙ ﴿٣٧﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرٖى لِمُسْتَقَرٍّ لَهَاۜ
ذٰلِكَ تَقْدٖيرُ الْعَزٖيزِ الْعَلٖيمِۜ ﴿٣٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتّٰى
عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدٖيمِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغٖى لَهَٓا اَنْ تُدْرِكَ
الْقَمَرَ وَلَا الَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِۜ وَكُلٌّ فٖى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا اَصْحَابَ الْقَرْيَةِۢ اِذْ جَٓاءَهَا الْمُرْسَلُونَۚ
﴿١٣﴾ اِذْ اَرْسَلْنَٓا اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ
فَقَالُٓوا اِنَّٓا اِلَيْكُمْ مُرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَٓا اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ
مِثْلُنَاۙ وَمَٓا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍۙ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُونَ
﴿١٥﴾ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّٓا اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَٓا
اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُٓوا اِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْۚ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا
لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَٓائِرُكُمْ
مَعَكُمْۜ اَئِنْ ذُكِّرْتُمْۜ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَٓاءَ مِنْ
اَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعٰى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَۙ
﴿٢٠﴾ اِتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْـَٔلُكُمْ اَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِيَ
لَٓا اَعْبُدُ الَّذ۪ي فَطَرَن۪ي وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾ ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُونِه۪ٓ
اٰلِهَةً اِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمٰنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنّ۪ي شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا
وَلَا يُنْقِذُونِۚ ﴿٢٣﴾ اِنّ۪ٓي اِذًا لَف۪ي ضَلَالٍ مُب۪ينٍ ﴿٢٤﴾ اِنّ۪ٓي اٰمَنْتُ
بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِۜ ﴿٢٥﴾ ق۪يلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَۜ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْم۪ي
يَعْلَمُونَۙ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ ل۪ي رَبّ۪ي وَجَعَلَن۪ي مِنَ الْمُكْرَم۪ينَ ﴿٢٧﴾

وَمَٓا اَنْزَلْنَا

2. Yasin Suresi

مَكِّيَّةٌ سُورَةُ يٰسٓ اٰيَاتُهَا ٨٣

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

يٰسٓ ﴿١﴾ وَالْقُرْاٰنِ الْحَك۪يمِۙ ﴿٢﴾ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَل۪ينَۙ ﴿٣﴾
عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍۜ ﴿٤﴾ تَنْز۪يلَ الْعَز۪يزِ الرَّح۪يمِۙ ﴿٥﴾ لِتُنْذِرَ
قَوْماً مَٓا اُنْذِرَ اٰبَٓاؤُ۬هُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٦﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى
اَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾ اِنَّا جَعَلْنَا ف۪ٓي اَعْنَاقِهِمْ اَغْلَالاً
فَهِيَ اِلَى الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ اَيْد۪يهِمْ
سَدّاً وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدّاً فَاَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾
وَسَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ اِنَّمَا
تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِۚ فَبَشِّرْهُ
بِمَغْفِرَةٍ وَاَجْرٍ كَر۪يمٍ ﴿١١﴾ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ مَا
قَدَّمُوا وَاٰثَارَهُمْۜ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ ف۪ٓي اِمَامٍ مُب۪ينٍ ﴿١٢﴾

اَلْحَجُّ اَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌۚ فَمَنْ فَرَضَ فٖيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا
رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّۜ وَمَا تَفْعَلُوا
مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللّٰهُۜ وَتَزَوَّدُوا فَاِنَّ خَيْرَ الزَّادِ
التَّقْوٰىۘ وَاتَّقُونِ يَٓا اُولِي الْاَلْبَابِ ﴿١٩٧﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْۜ فَاِذَٓا اَفَضْتُمْ مِنْ
عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِۖ
وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدٰيكُمْۚ وَاِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهٖ لَمِنَ
الضَّٓالّٖينَ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ اَفٖيضُوا مِنْ حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ
وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿١٩٩﴾ فَاِذَا
قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَذِكْرِكُمْ
اٰبَٓاءَكُمْ اَوْ اَشَدَّ ذِكْرًاۜ فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ
رَبَّنَٓا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ
﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَٓا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾ اُولٰٓئِكَ
لَهُمْ نَصٖيبٌ مِمَّا كَسَبُواۜ وَاللّٰهُ سَرٖيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

وَاذْكُرُوا

وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَاَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ اَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ
اَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ ۚ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتّٰى يُقَاتِلُوكُمْ
فِيهِ ۚ فَاِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ ۜ كَذٰلِكَ جَزَٓاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩١﴾ فَاِنِ انْتَهَوْا
فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٢﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ
لِلّٰهِ ۜ فَاِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ اِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾ اَلشَّهْرُ الْحَرَامُ
بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ ۜ فَمَنِ اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا
عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ ۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾ وَاَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَلَا تُلْقُوا بِاَيْدِيكُمْ اِلَى التَّهْلُكَةِ ۚ
وَاَحْسِنُوا ۚ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾ وَاَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلّٰهِ ۜ
فَاِنْ اُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ وَلَا تَحْلِقُوا رُؤُ۫سَكُمْ حَتّٰى يَبْلُغَ
الْهَدْيُ مَحِلَّهُ ۜ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا اَوْ بِهِٓ اَذًى مِنْ رَاْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ
صِيَامٍ اَوْ صَدَقَةٍ اَوْ نُسُكٍ ۚ فَاِذَٓا اَمِنْتُمْ ۗ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ اِلَى الْحَجِّ فَمَا
اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ
اِذَا رَجَعْتُمْ ۜ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ۜ ذٰلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ اَهْلُهُ حَاضِرِي
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

اُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ اِلٰى نِسَٓائِكُمْؕ هُنَّ لِبَاسٌ
لَكُمْ وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّؕ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ
اَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْۚ فَالْـٰٔنَ بَاشِرُوهُنَّ
وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْۖ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتّٰى يَتَبَيَّنَ
لَكُمُ الْخَيْطُ الْاَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْاَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِۖ ثُمَّ
اَتِمُّوا الصِّيَامَ اِلَى الَّيْلِۚ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَاَنْتُمْ عَاكِفُونَۙ
فِي الْمَسَاجِدِؕ تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ فَلَا تَقْرَبُوهَاؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ
اللّٰهُ اٰيَاتِه۪ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾ وَلَا تَأْكُلُٓوا
اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَٓا اِلَى الْحُكَّامِ
لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ اَمْوَالِ النَّاسِ بِالْاِثْمِ وَاَنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾ يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْاَهِلَّةِؕ قُلْ هِيَ مَوَاق۪يتُ لِلنَّاسِ
وَالْحَجِّؕ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِاَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا
وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقٰىۚ وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ اَبْوَابِهَاۖ وَاتَّقُوا
اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٨٩﴾ وَقَاتِلُوا ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ الَّذ۪ينَ
يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُواؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَد۪ينَ ﴿١٩٠﴾

وَاقْتُلُوهُمْ

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا اَوْ اِثْمًا فَاَصْلَحَ بَيْنَهُمْ
فَلَٓا اِثْمَ عَلَيْهِۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٨٢﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذ۪ينَ
مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَۙ ﴿١٨٣﴾ اَيَّامًا مَعْدُودَاتٍۜ فَمَنْ
كَانَ مِنْكُمْ مَر۪يضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ اَيَّامٍ اُخَرَۜ
وَعَلَى الَّذ۪ينَ يُط۪يقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْك۪ينٍۜ فَمَنْ تَطَوَّعَ
خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُۜ وَاَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذ۪ٓي اُنْزِلَ ف۪يهِ الْقُرْاٰنُ
هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِۚ فَمَنْ
شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُۜ وَمَنْ كَانَ مَر۪يضًا اَوْ عَلٰى
سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ اَيَّامٍ اُخَرَۜ يُر۪يدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا
يُر۪يدُ بِكُمُ الْعُسْرَۘ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى
مَا هَدٰيكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾ وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَاد۪ي
عَنّ۪ي فَاِنّ۪ي قَر۪يبٌۜ اُج۪يبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِۙ
فَلْيَسْتَج۪يبُوا ل۪ي وَلْيُؤْمِنُوا ب۪ي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلٰكِنَّ
الْبِرَّ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيّٖنَۚ
وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّه۪ ذَوِى الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكٖينَ
وَابْنَ السَّبٖيلِ وَالسَّٓائِلٖينَ وَفِى الرِّقَابِۚ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ
وَاٰتَى الزَّكٰوةَۚ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ اِذَا عَاهَدُواۚ وَالصَّابِرٖينَ
فِى الْبَأْسَٓاءِ وَالضَّرَّٓاءِ وَحٖينَ الْبَأْسِؕ اُولٰٓئِكَ الَّذٖينَ صَدَقُواؕ
وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الْقِصَاصُ فِى الْقَتْلٰىؕ اَلْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْاُنْثٰى
بِالْاُنْثٰىؕ فَمَنْ عُفِىَ لَهُ مِنْ اَخٖيهِ شَیْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَاَدَٓاءٌ
اِلَيْهِ بِاِحْسَانٍؕ ذٰلِكَ تَخْفٖيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌؕ فَمَنِ اعْتَدٰى
بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِى الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يَٓا
اُولِى الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ
اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ اِنْ تَرَكَ خَيْرًاۚ اَلْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبٖينَ
بِالْمَعْرُوفِۚ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقٖينَؕ ﴿١٨٠﴾ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ
فَاِنَّمَٓا اِثْمُهُ عَلَى الَّذٖينَ يُبَدِّلُونَهُؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمٖيعٌ عَلٖيمٌؕ ﴿١٨١﴾

فَمَنْ خَافَ

وَاِذَا قٖيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَٓا
اَلْفَيْنَا عَلَيْهِ اٰبَٓاءَنَاۜ اَوَلَوْ كَانَ اٰبَٓاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـًٔا
وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾ وَمَثَلُ الَّذٖينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذٖي يَنْعِقُ
بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَٓاءً وَنِدَٓاءًۜ صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا
يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾ اِنَّمَا
حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزٖيرِ وَمَٓا اُهِلَّ بِهٖ
لِغَيْرِ اللّٰهِۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَٓا اِثْمَ عَلَيْهِۜ اِنَّ
اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿١٧٣﴾ اِنَّ الَّذٖينَ يَكْتُمُونَ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ
الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهٖ ثَمَنًا قَلٖيلًاۙ اُولٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُونَ
فٖي بُطُونِهِمْ اِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا
يُزَكّٖيهِمْۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٧٤﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذٖينَ اشْتَرَوُا
الضَّلَالَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِۚ فَمَٓا اَصْبَرَهُمْ
عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّۜ
وَاِنَّ الَّذٖينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفٖي شِقَاقٍ بَعٖيدٍ ﴿١٧٦﴾

اِنَّ فٖى خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَالْفُلْكِ الَّتٖى تَجْرٖى فِى الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَٓا اَنْزَلَ
اللّٰهُ مِنَ السَّمَٓاءِ مِنْ مَٓاءٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ
فٖيهَا مِنْ كُلِّ دَٓابَّةٍۖ وَتَصْرٖيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ
بَيْنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّٰهِۜ
وَالَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اَشَدُّ حُبًّا لِلّٰهِۜ وَلَوْ يَرَى الَّذٖينَ ظَلَمُٓوا اِذْ يَرَوْنَ
الْعَذَابَۙ اَنَّ الْقُوَّةَ لِلّٰهِ جَمٖيعًاۙ وَاَنَّ اللّٰهَ شَدٖيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾
اِذْ تَبَرَّاَ الَّذٖينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذٖينَ اتَّبَعُوا وَرَاَوُا الْعَذَابَ
وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذٖينَ اتَّبَعُوا لَوْ اَنَّ لَنَا
كَرَّةً فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُا مِنَّاۜ كَذٰلِكَ يُرٖيهِمُ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ
حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْۜ وَمَا هُمْ بِخَارِجٖينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾ يَٓا اَيُّهَا
النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِى الْاَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًاۘ وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِۜ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبٖينٌ ﴿١٦٨﴾ اِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ
بِالسُّٓوءِ وَالْفَحْشَٓاءِ وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

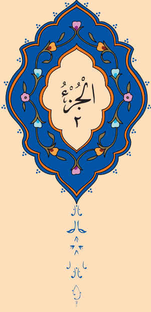
وَاِذَا قٖيلَ

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ اَمْوَاتٌۜ بَلْ اَحْيَٓاءٌ
وَلٰكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ
وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِۜ وَبَشِّرِ
الصَّابِر۪ينَۙ ﴿١٥٥﴾ اَلَّذ۪ينَ اِذَٓا اَصَابَتْهُمْ مُص۪يبَةٌۙ قَالُٓوا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّٓا
اِلَيْهِ رَاجِعُونَۜ ﴿١٥٦﴾ اُو۬لٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَٓائِرِ
اللّٰهِۚ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَنْ يَطَّوَّفَ
بِهِمَاۜ وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْراًۙ فَاِنَّ اللّٰهَ شَاكِرٌ عَل۪يمٌ ﴿١٥٨﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ
يَكْتُمُونَ مَٓا اَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدٰى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ
لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِۙ اُو۬لٰٓئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللّٰهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَۙ
﴿١٥٩﴾ اِلَّا الَّذ۪ينَ تَابُوا وَاَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَاُو۬لٰٓئِكَ اَتُوبُ عَلَيْهِمْۚ
وَاَنَا التَّوَّابُ الرَّح۪يمُ ﴿١٦٠﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ
كُفَّارٌ اُو۬لٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَع۪ينَۙ
﴿١٦١﴾ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ
﴿١٦٢﴾ وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌۚ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّح۪يمُ ﴿١٦٣﴾

اَلَّذ۪ينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ اَبْنَٓاءَهُمْۜ
وَاِنَّ فَر۪يقاً مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ اَلْحَقُّ
مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَر۪ينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ
مُوَلّ۪يهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِۜ اَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ
اللّٰهُ جَم۪يعاًۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمِنْ حَيْثُ
خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِۜ وَاِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ
رَبِّكَۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ
فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِۜ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۙ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌۗ اِلَّا
الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْن۪ي وَلِاُتِمَّ نِعْمَت۪ي
عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَۙ ﴿١٥٠﴾ كَمَٓا اَرْسَلْنَا ف۪يكُمْ رَسُولاً
مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ اٰيَاتِنَا وَيُزَكّ۪يكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَۜ ﴿١٥١﴾ فَاذْكُرُون۪ٓي
اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا ل۪ي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا اسْتَع۪ينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِۜ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِر۪ينَ ﴿١٥٣﴾

وَلَا تَقُولُوا

سَيَقُولُ السُّفَهَٓاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلّٰيهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّت۪ي
كَانُوا عَلَيْهَاۜ قُلْ لِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُۜ يَهْد۪ي مَنْ يَشَٓاءُ اِلٰى
صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿١٤٢﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ اُمَّةً وَسَطاً لِتَكُونُوا
شُهَدَٓاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَه۪يداًۜ وَمَا
جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّت۪ي كُنْتَ عَلَيْهَٓا اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ
الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلٰى عَقِبَيْهِۜ وَاِنْ كَانَتْ لَكَب۪يرَةً
اِلَّا عَلَى الَّذ۪ينَ هَدَى اللّٰهُۜ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُض۪يعَ ا۪يمَانَكُمْۜ
اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُ۫فٌ رَح۪يمٌ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرٰى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ
فِي السَّمَٓاءِۚ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضٰيهَاۖ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِۜ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۜ
وَاِنَّ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْۜ
وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلَئِنْ اَتَيْتَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا
الْكِتَابَ بِكُلِّ اٰيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَۚ وَمَٓا اَنْتَ بِتَابِعٍ
قِبْلَتَهُمْۚ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍۜ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَٓاءَهُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَكَ مِنَ الْعِلْمِۙ اِنَّكَ اِذاً لَمِنَ الظَّالِم۪ينَۢ ﴿١٤٥﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُوداً اَوْ نَصَارٰى تَهْتَدُواۜ قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰهٖيمَ
حَنٖيفاًۜ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكٖينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَٓا
اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَٓا اُنْزِلَ اِلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ وَاِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَٓا اُوتِيَ مُوسٰى وَعٖيسٰى وَمَٓا اُوتِيَ
النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْۘ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾ فَاِنْ اٰمَنُوا بِمِثْلِ مَٓا اٰمَنْتُمْ بِهٖ فَقَدِ اهْتَدَوْاۚ
وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا هُمْ فٖي شِقَاقٍۚ فَسَيَكْفٖيكَهُمُ اللّٰهُۚ وَهُوَ
السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُۜ ﴿١٣٧﴾ صِبْغَةَ اللّٰهِۚ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةًۘ
وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾ قُلْ اَتُحَٓاجُّونَنَا فِي اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا
وَرَبُّكُمْۚ وَلَنَٓا اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْۚ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَۙ
﴿١٣٩﴾ اَمْ تَقُولُونَ اِنَّ اِبْرٰهٖيمَ وَاِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْاَسْبَاطَ كَانُوا هُوداً اَوْ نَصَارٰىۜ قُلْ ءَاَنْتُمْ اَعْلَمُ اَمِ
اللّٰهُۜ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللّٰهِۜ وَمَا اللّٰهُ
بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْۚ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

سَيَقُولُ

وَاِذْ يَرْفَعُ اِبْرٰه۪يمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَاِسْمٰع۪يلُۜ رَبَّنَا
تَقَبَّلْ مِنَّاۜ اِنَّكَ اَنْتَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿١٢٧﴾ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا
مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَٓا اُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَۖ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا
وَتُبْ عَلَيْنَاۚ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّح۪يمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ
ف۪يهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكّ۪يهِمْۜ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَنْ
يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ اِبْرٰه۪يمَ اِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُۜ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ
فِي الدُّنْيَاۚ وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِح۪ينَ ﴿١٣٠﴾ اِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُٓ
اَسْلِمْۙ قَالَ اَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿١٣١﴾ وَوَصّٰى بِهَٓا اِبْرٰه۪يمُ
بَن۪يهِ وَيَعْقُوبُۜ يَا بَنِيَّ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰى لَكُمُ الدّ۪ينَ فَلَا تَمُوتُنَّ
اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَۜ ﴿١٣٢﴾ اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَٓاءَ اِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ
الْمَوْتُۙ اِذْ قَالَ لِبَن۪يهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْد۪يۜ قَالُوا نَعْبُدُ
اِلٰهَكَ وَاِلٰهَ اٰبَٓائِكَ اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْمٰع۪يلَ وَاِسْحٰقَ اِلٰهًا وَاحِدًاۚ
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْۚ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۜ قُلْ
اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى ۜ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَٓاءَهُمْ بَعْدَ الَّذٖى جَٓاءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصٖيرٍ ﴿١٢٠﴾ اَلَّذٖينَ اٰتَيْنَاهُمُ
الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهٖ ۜ اُو۬لٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهٖ ۜ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهٖ
فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾ يَا بَنٖٓى اِسْرَٓائٖيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِىَ الَّتٖٓى
اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنّٖى فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمٖينَ ﴿١٢٢﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا
لَا تَجْزٖى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا
شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَاِذِ ابْتَلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ
فَاَتَمَّهُنَّ ۜ قَالَ اِنّٖى جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا ۜ قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتٖى ۜ قَالَ
لَا يَنَالُ عَهْدِى الظَّالِمٖينَ ﴿١٢٤﴾ وَاِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ
وَاَمْنًا ۜ وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ اِبْرٰهٖيمَ مُصَلًّى ۜ وَعَهِدْنَٓا اِلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ
وَاِسْمٰعٖيلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِىَ لِلطَّٓائِفٖينَ وَالْعَاكِفٖينَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَارْزُقْ
اَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۜ قَالَ وَمَنْ
كَفَرَ فَاُمَتِّعُهُ قَلٖيلًا ثُمَّ اَضْطَرُّهُٓ اِلٰى عَذَابِ النَّارِ ۜ وَبِئْسَ الْمَصٖيرُ ﴿١٢٦﴾

وَاِذْ يَرْفَعُ

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارٰى عَلٰى شَيْءٍۖ وَقَالَتِ النَّصَارٰى
لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلٰى شَيْءٍۙ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَۜ كَذٰلِكَ
قَالَ الَّذٖينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْۚ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فٖيمَا كَانُوا فٖيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُذْكَرَ فٖيهَا اسْمُهُ وَسَعٰى فٖي
خَرَابِهَاۜ اُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَدْخُلُوهَٓا اِلَّا خَٓائِفٖينَۜ لَهُمْ
فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظٖيمٌ ﴿١١٤﴾ وَلِلّٰهِ
الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ
وَاسِعٌ عَلٖيمٌ ﴿١١٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًاۙ سُبْحَانَهُۜ بَلْ لَهُ مَا
فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ﴿١١٦﴾ بَدٖيعُ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضِۜ وَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾
وَقَالَ الَّذٖينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَأْتٖينَٓا اٰيَةٌۜ
كَذٰلِكَ قَالَ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْۜ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْۜ
قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٨﴾ اِنَّٓا اَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ
بَشٖيرًا وَنَذٖيرًاۙ وَلَا تُسْـَٔلُ عَنْ اَصْحَابِ الْجَحٖيمِ ﴿١١٩﴾

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

1. Bakara Suresi (16–30 sayfalar)

الْحِزْبُ ٤

مَا نَنْسَخْ مِنْ اٰيَةٍ اَوْ نُنْسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَٓا اَوْ مِثْلِهَاۜ
اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿١٠٦﴾ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ
اللّٰهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَص۪يرٍ ﴿١٠٧﴾ اَمْ تُر۪يدُونَ اَنْ تَسْـَٔلُوا رَسُولَكُمْ
كَمَا سُئِلَ مُوسٰى مِنْ قَبْلُۜ وَمَنْ يَتَبَدَّلِ الْكُفْرَ
بِالْا۪يمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَٓاءَ السَّب۪يلِ ﴿١٠٨﴾ وَدَّ كَث۪يرٌ مِنْ اَهْلِ
الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ ا۪يمَانِكُمْ كُفَّاراًۚ حَسَداً
مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّۚ فَاعْفُوا
وَاصْفَحُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِه۪ۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَد۪يرٌ ﴿١٠٩﴾ وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَۜ وَمَا تُقَدِّمُوا
لِاَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَص۪يرٌ ﴿١١٠﴾ وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنْ كَانَ هُوداً اَوْ
نَصَارٰىۜ تِلْكَ اَمَانِيُّهُمْۜ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِق۪ينَ ﴿١١١﴾ بَلٰى مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُٓ
اَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّه۪ۖ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٢﴾

وَقَالَتِ

II. TECVİT BİLGİSİ

1. Uzatma (Med) ve Çeşitleri

Türkçede bazı hecelerin sesini uzatırız. Örneğin “âlem” ve “hâkim” kelimelerindeki “â” ve “hâ” hecelerini, “hâlâ” kelimesinin ise her iki hecesini uzatarak söyleriz. Bunlar, Türkçedeki uzun sesli hecelerdir. Lâle kelimesindeki ilk hece de aynıdır.

Türkçeden farklı bir fonetiği olan Kur’an dili, pek çok uzun sesli heceye sahiptir. Bunlardan bazısı Türkçe ve Arapça konuşmalardaki doğal uzatmalar kadardır. Diğer bir kısmı ise Kur’an’a özgü olarak daha fazla uzatılır. Bu uzun sesler sayesinde, Kur’an okuyuşunda çok hoş bir âhenk meydana gelir.

Harflerin uzatılarak okunmasına tevcid ilminde “med” denir. Bir harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harflere de “med harfleri” denir. Bunlar vav (و), ya (ى) ve elif (ا) harfleridir. Bu harflerin uzatabilmesi için iki şart vardır:

1. Elif, vav ve ya harfleri harekesiz (sakin) olmalıdır.

2. Vav’dan önceki harfin harekesi ötre (ـُـو), ya’dan önceki harfin harekesi esre (ـِـى), elif’ten önceki harfin harekesi üstün (ـَـا) olmalıdır.

Med harfleri, önüne geldiği harfin doğal bir şekilde uzatılmasını sağlar ki buna “bir elif miktarı” denir. Yaklaşık olarak Türkçede “âlem” kelimesindeki ilk hecenin uzunluğu kadardır.

NOT EDELİM

Med harfleri, bazen gizli (mukadder) olur. Yani yazıda görülmez fakat okunur.

Med harflerinin gizli olduğu yerlerden bazıları şunlardır:

Uzatılan ötreli hû zamirinden (ـهُ) sonra gizli bir vav (و) vardır.

Örnek: عِنْدَهُ و

Uzatılan esreli zamirden (ـهِ) sonra, gizli bir ya (ى) vardır.

Örnek: عِلْمِهِ ى

Üzerinde asar işareti (ـٰـ) bulunan harften sonra med harflerinden gizli bir elif (ا) vardır.

Örnek: اٰامَنَ

Harflerin bir elif miktarından fazla uzatılmasına sebep olan işaretler vardır. Bunlara da "med sebebi" denir. Med sebebi, hemze ve sükûn olmak üzere iki tanedir.

MED SEBEBİ

HEMZE

Kur'an'da özel yazımı olan bir harftir. Kelime içindeki konumuna göre bazen uzun hemze (أُ إِ أَ), bazen de kısa hemze (ءُ ءِ ءَ) şeklinde yazılır.

SÜKÛN

Harekesizlik durumudur. Harekesiz harfe "sakin harf" denir. Cezim (ـْ), bir harfin sakin olduğunu gösterir. Aynı zamanda, رَبِّ örneğinde olduğu gibi bütün şeddeli harflerin birincisi cezimlidir (رَبْ + بِ).

İki çeşit sükûn vardır:

1. Lâzımî (kalıcı) sükûn: Hem durulduğunda hem geçildiğinde var olan sükûndur.

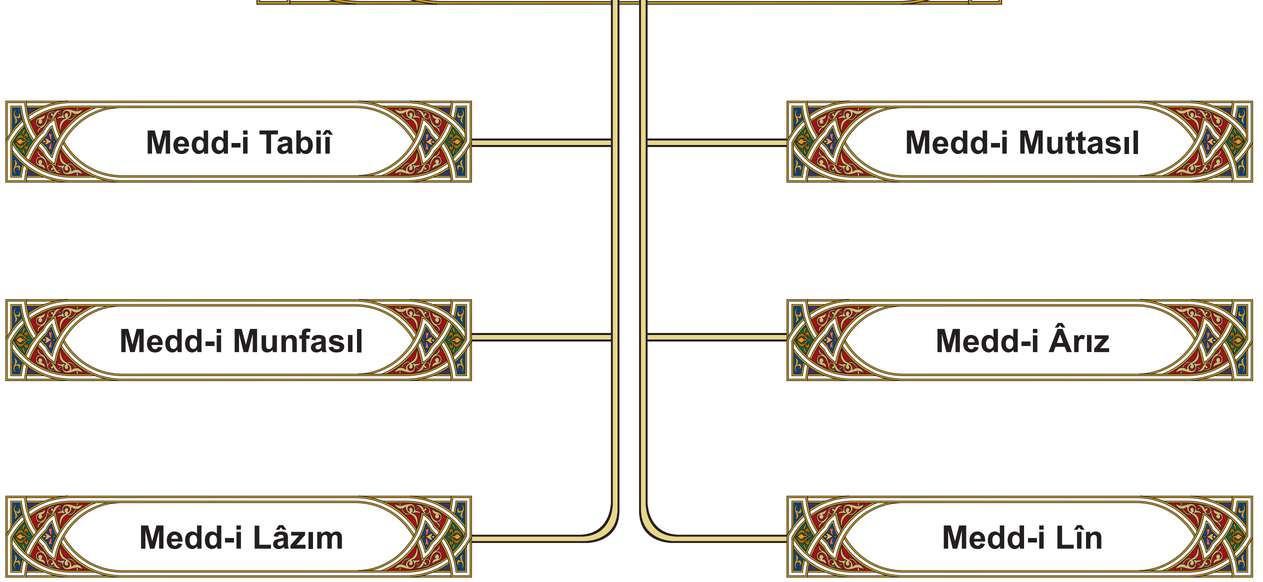
Örnek: آٰلْـٰٔنَ ve جَآنَّ kelimelerindeki cezimli ve şeddeli harflerin sükûnu, lâzımî sükûndur.

2. Ârızî (geçici) sükûn: Durulduğunda ortaya çıkan, geçildiğinde yok olan sükûndur.

Örnek: اَلْعَالَمٖينَ kelimesinde durulduğunda üstün harekeli nun harfi اَلْعَالَمٖينْ şeklinde cezimli olarak okunur. Eğer kelimede durulmazsa harf kendi harekesiyle okunarak sonraki kelimeye geçilir.

Tevcid ilminde medler, yukarıda bahsedilen med harfleri ve med sebeplerinin durumuna göre altı kısma ayrılır:

1.1. Medd-i Tabiî

Med harfinden sonra med sebebi gelmezse medd-i tabiî olur.

Medd-i tabiînin uzatma süresi, bir elif miktarıdır.

Örnek: صَامَ

Bu örnekte;

- Elif (ا) med harfidir.
- Eliften sonra med sebebi, yani hemze veya sükûn yoktur.
- Bu durumda, medd-i tabiî meydana gelir.
- Sad (ص) harfi, “sâ” şeklinde bir elif miktarı uzatılarak okunur.

AÇIKLAYALIM - UYGULAYALIM

قَالَ　　يَقُولُونَ　　قِيلَ

Yukarıda geçen medd-i tabiîleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tevcidli olarak okuyunuz.

1.2. Medd-i Muttasıl

Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi aynı kelimede bulunursa medd-i muttasıl olur.

Medd-i muttasıl dört elif miktarı uzatılır. Hızlı okuyuşta en az iki elif miktarı uzatılması gerekir.

Örnek: جَٓاءَ

Bu örnekte;

• Elif (ا) med harfidir. Eliften sonra med sebeplerinden hemze (ء) gelmiştir ve med harfi ile hemze aynı kelimededir.

• Bu durumda, medd-i muttasıl meydana gelir.

• Cim (ج) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

NOT EDELİM

Medd-i muttasılda hemze, genellikle kısa hemze (ءَ ءِ ءُ) şeklinde yazılır.

AÇIKLAYALIM - UYGULAYALIM

طَٓائِرُكُمْ اُولٰٓئِكَ سُٓوءَ

Yukarıda geçen medd-i muttasılları örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tevcidli olarak okuyunuz.

1.3. Medd-i Munfasıl

Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi farklı kelimelerde bulunursa medd-i munfasıl olur. Bir başka ifadeyle bir kelimenin sonunda med harfi bulunur, peşinden gelen kelimenin ilk harfi de hemze olursa medd-i munfasıl meydana gelir.

Medd-i munfasıl dört elif miktarı uzatılır. Hızlı okuyuşta en az bir elif miktarı uzatılması gerekir.

Örnek: يَٓا اَيُّهَا

Bu örnekte;

• يَٓا kelimesinin sonundaki elif (ا) med harfidir.

• Peşinden gelen اَيُّهَا kelimesinin ilk harfi ise hemze (اَ) dir ve med harfi ile hemze ayrı kelimelerdedir.

• Bu durumda, medd-i munfasıl meydana gelir.

• Ya (ى) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

NOT EDELİM

Medd-i munfasılda hemze, genellikle uzun hemze (اَ اِ اُ) şeklinde yazılır.

BULALIM

Bakara suresinin 2. sayfasındaki medd-i muttasıl ve medd-i munfasılları bulunuz.

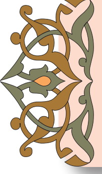
AÇIKLAYALIM - UYGULAYALIM

وَمَٓا اُنْزِلَ يَا بَنٖٓى اٰدَمَ وَتُوبُٓوا اِلَى اللّٰهِ

Yukarıda geçen medd-i munfasılları örnekteki gibi açıklayınız ve tevcidli olarak okuyunuz.

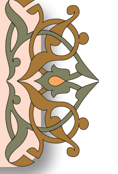
III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Kunut Dualarını ve Anlamlarını Öğreniyorum

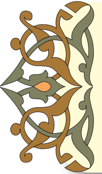
GRUPLAR HÂLİNDE OKUYALIM

Kunut dualarını CD, mp3 ya da öğretmeninizden dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde sesli olarak okuyunuz.

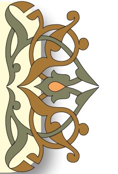
اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَع۪ينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْد۪يكَ ۝ وَنُؤْمِنُ بِكَ
وَنَتُوبُ اِلَيْكَ ۝ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ ۝ وَنُثْن۪ي عَلَيْكَ الْخَيْرَ
كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ ۝ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ

اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلّ۪ي وَنَسْجُدُ ۝ وَاِلَيْكَ نَسْعٰى وَنَحْفِدُ ۝
نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ ۝ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ

EZBERLEYELİM

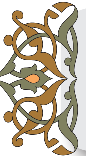
Tahtaya yazılan kunut duasını kelime kelime silmeye başlayınız. Silinen bölümü hatırlayarak ezberden okumaya çalışınız.

Kunut Dualarının Anlamı

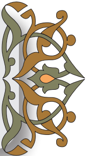
Allah'ım! Biz yalnız senden yardım dileriz, bizi bağışlamanı ve doğru yola iletmeni isteriz. Sana iman ederiz. Tövbe edip sana döneriz. Sana güveniriz. Bütün hayırları senden bilir, seni överiz. Sana şükreder, nankörlük etmeyiz. Sana karşı gelenlerle ilişkimizi keser, onları terk ederiz.

Allah'ım! Biz ancak sana ibadet ederiz. Yalnız senin için namaz kılar ve sana secde ederiz. Yalnız sana ulaştıracak işlere koşar ve senin rızan için çalışıp çabalarız. Rahmetini umar, azabından korkarız. Şüphe yok ki senin azabın kâfirlere ulaşacaktır.

SIRALAYALIM

Kunut dualarında Rabb'imize verdiğimiz sözleri maddeler hâlinde sıralayınız.

2. Amentü ve Anlamını Öğreniyorum

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ ۞ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَبِالْقَدَرِ

خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى ۞ وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ۞

اَشْهَدُ اَنْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ۞ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

HEP BERABER OKUYALIM

Amentü duasını, öğretmeninizden dinledikten sonra koro hâlinde okuyunuz.

Amentü'nün Anlamı

Ben Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere (yani) hayır ve şerrin Yüce Allah'ın takdiriyle olduğuna iman ettim. Ölümden sonra tekrar dirilmek apaçık bir gerçektir. Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir.

BULALIM

Amentünün anlamını tahtaya yazınız. Öğretmeninizin gösterdiği bölümün Arapçasını söyleyiniz.

3. Felak Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

BİRBİRİMİZİ DİNLEYELİM

Felâk suresini, öğretmeninize okumadan önce sıra arkadaşınıza okuyunuz. Okurken ayet sonlarına ve öğrendiğiniz tevcid kurallarına dikkat ediniz.

Felâk Suresinin Anlamı

1. De ki: Sığınırım, karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkartan Rabb'e!
2. Yarattığı şeylerin kötülüğünden,
3. Karanlığı çöktüğü zaman gecenin kötülüğünden,
4. Düğümlere üfleyen büyücülerin kötülüğünden,
5. Kıskandığı zaman kıskanç kişinin kötülüğünden.

TARTIŞALIM

Kötülüklerden Allah'a sığınmanın insan psikolojisi üzerindeki olumlu etkileri-ni tartışınız.

4. Nas Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

MAHREÇLERE DİKKAT EDELİM

Nâs suresini CD, mp3 veya öğretmeninizden dinlerken, harflerin mahreçlerine ve şeddeli nunlara dikkat ediniz. Surede dikkatinizi çeken noktaları arkadaşlarınızla paylaşınız.

Nâs Suresinin Anlamı

1. De ki: Sığınırım insanların Rabb'ine,
2. İnsanların hükümdarına,
3. İnsanların ilâhına!

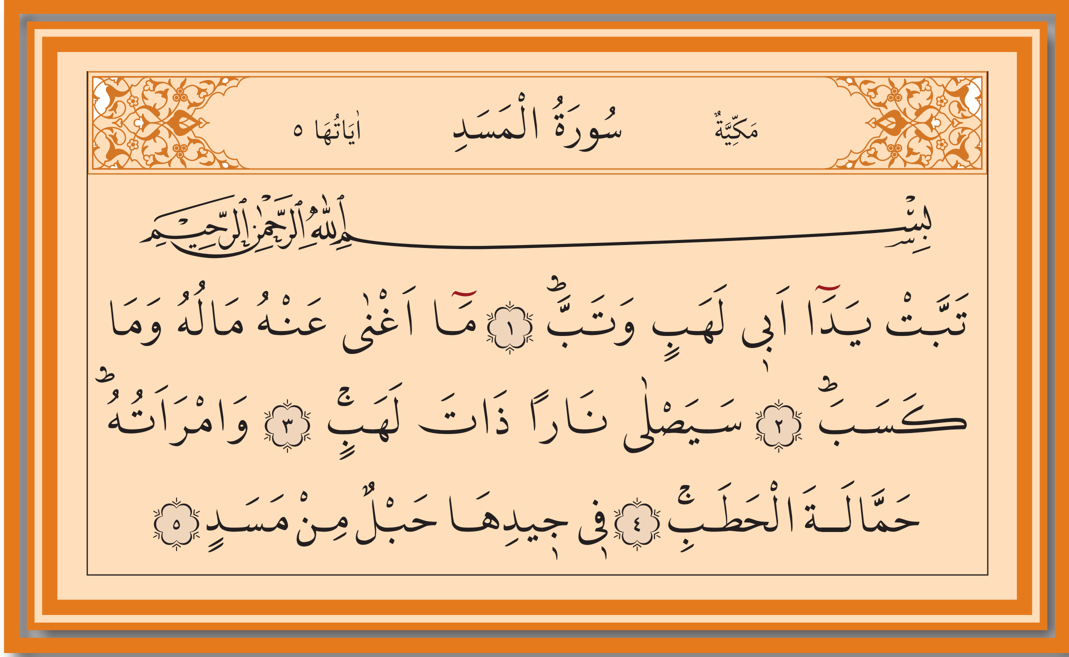
4-6. Pusu kurup gönüllere sinsice kötü düşünceler veren cin ve insan şeytanlarının kötülüğünden.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Felâk ve Nâs surelerinin, kötülüklerden Allah'a sığınmayı konu edindiği için "iki sığındırıcı" anlamında "muavvizeteyn" diye adlandırıldığını biliyor muydunuz?

5. Tebbet Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

TevcidLERE DİKKAT EDELİM

Tebbet suresini öğretmeninizden dinlerken uyguladığı tevcid kurallarını dikkatle takip ediniz. Bu kuralların altını çizerek sureyi doğru okumaya çalışınız.

Tebbet Suresinin Anlamı

1. Ebu Leheb'in elleri kurusun; zaten kurudu da!
2. Malı da kazandıkları da kendisine bir fayda vermedi.
3. O, alev alev yükselen ateşe girecek.

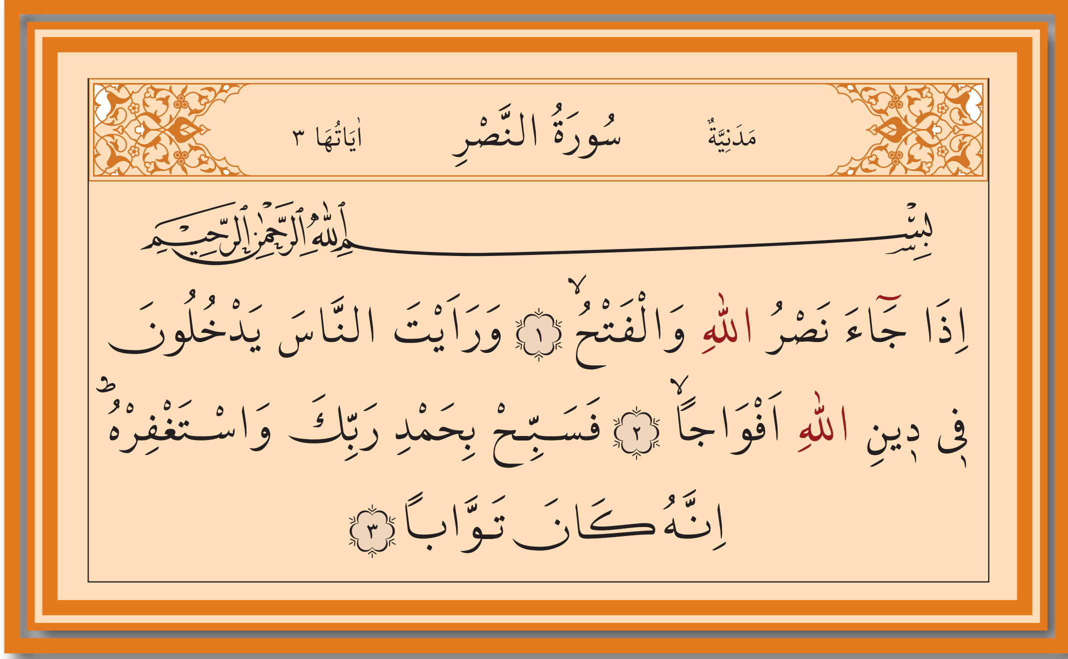
4-5. Karısı da boynunda bükülmüş urganla odun taşıyarak (o ateşe girecek).

KONUŞALIM

Ebu Leheb ve karısının cezalandırılmalarının sebebini bir tefsir kitabından okuduktan sonra bu surenin bize hangi mesajları verdiğini arkadaşlarınızla konuşunuz.

6. Nasr Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

KORO ÇALIŞMASI YAPALIM

Nasr suresini CD, mp3 veya öğretmeninizden birkaç defa dinleyiniz. Öğretmeninizden sonra her bir ayeti, koro hâlinde okuyunuz.

Nasr Suresinin Anlamı

1. Allah'ın yardım ve zaferi geldiğinde,
2. İnsanların akın akın Allah'ın dinine girdiklerini gördüğünde,
3. Rabb'ini hamt ederek tesbih et, ondan bağışlanma dile. Çünkü o, tövbeleri kabul edendir.

AÇIKLAYALIM

Nasr suresinde hangi mesajlar verilmektedir? Açıklayınız.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi vav, ya ve elif harflerinin med harfi olmasının şartlarındandır?

A) Bu harflerin cezimli olması

B) Bu harflerin sakin olması

C) Bu harflerin harekeli olması

D) Bu harflerden önceki harfin cezimli olması

E) Bu harflerden sonra hemze gelmesi

2. Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi aynı kelimede bulunursa aşağıdaki tevcid kurallarından hangisi meydana gelir?

A) Medd-i tabiî B) Medd-i muttasıl C) Medd-i munfasıl

D) Hemze ve sûkun E) Med sebebi

3. Harekeli bir harf üzerinde durulduğunda ortaya çıkan ve yazıda görülmeyen sükûna ne ad verilir?

A) Sakin harf B) Lâzımî sükûn C)Ârızî sükûn

D) Kalıcı sükûn E) Daimî sükûn

4. إِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ ifadesinde, aşağıdaki medlerden hangisi vardır?

A) Medd-i muttasıl B) Medd-i lîn C) Medd-i munfasıl

D) Medd-i ârız E)Medd-i lâzım

5.

I. Medd-i tabiî

II. Medd-i muttasıl

III. Medd-i munfasıl

Uzun med işareti (˜) yukarıdaki med çeşitlerinden hangilerini gösterir?

A) I, II ve III B) Yalnız I C) Yalnız II

D) II ve III E) I ve III

6. هٰٓؤُلَٓاءِ kelimesindeki medler için aşağıda verilen sıralamalardan hangisi doğrudur?

A) Medd-i muttasıl ve medd-i munfasıl

B) Medd-i muttasıl ve medd-i tabiî

C) Medd-i munfasıl ve medd-i muttasıl

D) Her ikisi de medd-i munfasıl

E) Her ikisi de medd-i muttasıl

7. Tebbet suresinin yorumunda aşağıdakilerden hangisini söyleyemeyiz?

A) Zenginliği Ebu Leheb'e fayda vermedi.

B) İnsanlara kötülük yapanlarla mücadele etmeye gerek yoktur.

C) Zalimler yaptıklarının karşılıklarını göreceklerdir.

D) İnanmayanları ve mü'minlere zulmedenleri Allah sevmez.

E) Her toplumda, Ebu Leheb ve karısı gibi insanlar olabilir.

8. Felâk ve Nâs surelerinden aşağıdaki anlamlardan hangisi çıkarılamaz?

A) Kötülüklerden koruyan ve koruyacak olan Allah'tır.

B) Geceleyin dışarı çıkmak sakıncalıdır.

C) Kıskançlık ve kin beslemek kötü bir davranıştır.

D) Şeytan insanların kalbine vesvese verir.

E) İnsanlardan ve cinlerden olan şeytanlara karşı uyanık olmak gerekir.

9. Aşağıdakilerden hangisi Nasr suresinden çıkarılamaz?

A) Başarı Allah'tandır.

B) Allah tövbeleri kabul eder.

C) Allah mü'minlere her zaman yardım eder.

D) Allah'a hamt ve tesbih edilmelidir.

E) İslam dini kendiliğinden yayılacaktır.

B. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanı "D", yanlış olanı "Y" ile işaretleyiniz.

(…) Hem durulduğunda hem de geçildiğinde var olan sükûna, ârızî sükûn denir.

(…) Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi farklı kelimelerde bulunursa medd-i muttasıl olur.

(…) Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuma kurallarını içeren ilme tevcid denir.

(…) Şeddeli olan harflerin birincisi her zaman cezimlidir.

(…) Uzatılan zamirden sonra gizli bir vav veya gizli bir ya harfi vardır.

(…) "Kur'an'ı tertil ile oku!" emri, tevcidli okuyuşu da içine alır.

C. Aşağıda numaralandırılmış kelimelerdeki tevcidleri yazınız.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذٖى اسْتَوْقَدَ نَاراًۚ فَلَمَّٓا اَضَٓاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُورِهِمْ
(1) (2) (3) (4)

وَتَرَكَهُمْ فٖى ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ۝ صُمٌّ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَۙ ۝ اَوْ
(5) (6) (7)

كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَٓاءِ فٖيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌۚ يَجْعَلُونَ اَصَابِعَهُمْ فٖٓى اٰذَانِهِمْ مِنَ
(8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15)

الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِۜ وَاللّٰهُ مُحٖيطٌ بِالْكَافِرٖينَ ۝
(16) (17) (18)

1. Medd-i Munfasıl
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....
12. ....
13. ....
14. ....
15. ....
16. ....
17. ....
18. ....

SÖZLÜK

A

âciz: Gücü yetmeyen, bir konuda yetersiz olan.

âsi: Emirlere karşı gelen, isyan eden, baş kaldıran.

ahenk: Uygunluk, uyum, düzen.

ahiret: İnsanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı öbür dünya.

ârız: Sonradan olma, sonradan ortaya çıkma, geçici olan.

âsar: Çekme (uzatma) işareti.

ashap: Sahabe.

aşır: Bir dinî tören sırasında veya cemaatle namaz kılınıp dua edildikten sonra okunan Kur'an ayetleri.

atasözü: Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, darbı mesel.

âyet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

B

bağışlama: Affetme.

bedbaht: Mutsuz, bahtsız, talihsiz kişi.

besmele: "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile" anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenilen Bismillahirrahmânirrahîm sözü.

beşer: İnsanoğlu, insan.

beyt: Ev demektir. "Allah'ın beyti" ifadesi Kâbe'yi tanımlar.

C-Ç

Cebrail: Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük melekten biri.

cehennem: Dünyada günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekleri yer.

cennet: Dünyada iyilik yapanlara öldükten sonra Allah'ın karşılık olarak vereceği, sonsuz mutluluk yurdu.

cezim: Harekesiz harfi gösteren işaret.

cüz: Kur'an'ın otuz bölümünden her biri, yirmi sayfalık kısımlarına verilen ad.

D

dârülhuffaz: Kur'an-ı Kerim ezberletilen, Kur'an ilimleri okutulan ve hafız yetiştirilen okul.

dârülkurra: Kur'an-ı Kerim okuma ilmini uzmanlık derecesinde öğreten okul.

dârülkur'an: Kur'an-ı Kerim öğretilen ve hafız yetiştirilen okul.

din: Yol, hüküm, Allah tarafından gönderilen kurallar bütünü.

dua: Çağrı, davet. Allah'a yalvarma, Alah'tan istekte bulunma.

E-F

ebter: Oğlu ve kızı kalmayan insan. Ölümünden sonra adı hatırlanıp anılacak hayrı ve ihsanı kalmayan kişi. Eksik, tamamlanmamış iş.

Ehl-i Kitap: Peygamberimizden önce kendilerine ilahi kitap gönderilen Yahudi ve Hıristiyanlar. Yahudiler ve Hristiyanları müşriklerden ayırt etmek için elde bulunan Tevrat, Zebur ve İncil'e inanan kimseler.

Elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, O'nu övüyor, verdiği nimetler sebebiyle O'na teşekkür ediyorum anlamındaki dua cümlesi.

Esmâ-i Hüsna: Allah'ın en güzel, en şerefli isimleri.

farz: İslam dininde, özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet.

fonetik: Ses bilgisi

G

gaflet: Dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma ve tedbirsizlik.

gayb: Göz önünde olmayan, gizli olan, tam olarak bilinemeyen.

gazaba uğramak: Bir kimsenin öfkesine maruz kalmak.

gunne: Genizden gelen ses.

H

hadr: Süratli ve çabuk olmak. Kur'an'ı okuyuş şekillerinden biri.

hafız: Kur'an'ı bütünüyle ezbere bilen kimse.

hafî: Gizli, saklı.

Hâlik: Yaratıcı.

hamd: Bir kimseyi güzel bir şekilde anmak, övmek. Allah'a hamd etmek, O'nu çokça anmak, daima övmek ve O'na şükretmektir.

hat: Çizgi, sınır çizgisi, güzel yazı.

hatim: Kur'an'ın tamamını okuma.

hayır: İyilik, karşılık beklenmeden yapılan yardım. İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.

hesap günü: Kıyamet.

hicaz: Arabistan Yarımadasında Kızıldeniz'in doğu sahili boyunca uzanan, Mekke ve Medine ile hac ve umre yapacakların ihrama girecekleri yerleri de içine alan coğrafi bölge.

hidâyet: Doğru yol, hak yol, İslam yolu.

hurafe: Dine sonradan girmiş yanlış, batıl inanç.

hüsran: Beklenilen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

I-İ

ibadet: Bir dinin buyruklarını yerine getirme. Allah'ın emirlerine uymak, O'na kulluk etmek.

idgam: Bir şeyi diğerine katmak.

ifa: Bir işi yapma, yerine getirme.

ihfa: Gizlemek.

ihlâs: Arıtma, saf ve duru hale getirme, ayırma.

ihlâslı olmak: Saf ve arınmış olmak, kurtulmak. İnancı ve ibadeti Allah'a adamak.

ihsan: Bağışlama, bağışta bulunma.

ilah: Kendisine ibadet edilen, tapınılan varlık.

iklab: Çevirmek, dönüştürmek.

inanç: Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma.

irade: İsteme, dileme.

isnad: Bir şeyi aslına, doğuş yerine dayandırmak.

K

kavim: İnsan topluluğu, halk, millet.

kâhin: 1.Duyular alanına girmeyen âlemden haber verme iddiasında bulunan kimse, falcı. 2.Evrendeki sırları, herkesin bilemeyeceği bazı gizli şeyleri bildiğini söyleyen ve gelecekten haberler verdiğini iddia eden; kehanette bulunan kişi.

kıraat ilmi: Kur'an kelimelerinin farklı okunuşlarını inceleyen bilim dalı.

kıraat: Okuma. Kur'an'ı belli kural ve işaretlere göre okuma.

kıssa: Kendisinden ders alınması gereken olay, hikâye.

kıyamet: Dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.

kunut: Allah'a ihlâsla kulluk etmek, namaz ve duayı uzatmak, dua etmek, ibadet kastıyla ayakta durmak. Namazda rükûdan önce veya sonra ayakta dua etmek.

L

lâzım: Lüzumlu olan, gerekli, gereken.

lafız: Söz, kelime.

lîn: Yumuşak olmak.

lütuf: İyilik, ikram, nimet.

M-N

mabet: Tapınak. Kulluğun ortaya konulduğu, topluca ibadet yapılan yer.

mahlukat: Yaratılmış bütün varlıklar.

mahreç: Çıkış yeri, harflerin çıkış yerleri.

Makam-ı Mahmud: Hz. Peygamber'in, kıyamet gününde ümmetinin günahkâr müminlerinin ateşten kurtulmaları veya iyilerinin derecelerinin daha da artması için Allah'ın izniyle kullanacağı yardım etme, şefaat makamı.
Her peygamber duasını ve ümmetine yardım hakkını dünyada kullanmasına rağmen Hz. Muhammed bu hakkını ahirete bırakmıştır. Ona verilen bu hak ve yardım etme yetkisi Makamımahmud'dur.

materyal: Gereç. Yazılı, sözlü, görüntülü, kaydedilmiş her türlü belge.

med: Uzatma.

mecnun: Çılgın, deli.

merhamet: Acımak, esirgemek, korumak, bağışlamak, iyilik etmek.

mesaj: Haber, bildiri.

mûcize: Benzeri meydana getirilemeyen olağanüstü durum. Allah'ın izniyle peygamberlerin gösterdiği benzersiz olay. İnsanın benzerini yapmaktan âciz kaldığı, alışılagelmiş şeylere aykırı olan, olağanüstü işler.

muhafaza etmek: Korumak, bir şeyi saklamak.

muhkem: Sağlamlaştırılmış, kuvvetli. Açıklamaya ihtiyaç duyulmaksızın herkes tarafından.

mukabele: Toplu yerlerde yüksek sesle hatim okunurken Kur'an okumasını bilenlerin gözleriyle Kur'an'ı takip etmesi, bilmeyenlerin dinlemesi.

munfasıl: Ayrık olan, bitişmemiş, aralıklı olan. Tecvid ilminde med harfi ile hemze ayrı kelimelerde bulununca medd-i munfasıl olur.

nur: 1. Aydınlık, parlaklık, ışık. 2.Elle tutulup gözle görülemeyen ama hissedilen parıltı, insanı neşelendiren coşku, güzellik, ferahlık.

mushaf: Kur'an-ı Kerim'in iki kapak arasına alınmış hâline verilen ad.

muttasıl: Bitişik, ayrı olmayan. Med harfi ile hemze aynı kelimede bir arada bulununca medd-i muttasıl olur.

mülk: Ev, dükkân, arazi vb. taşınmaz mal.

münezzeh: Temiz, uzak.

mütemadiyen: Ara vermeden, sürekli olarak, devamlı ve düzenli bir şekilde.

noksan: Azlık, tam olmayış, eksiklik.

O-Ö-P-R

öğüt: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

Rab: Terbiye eden, yetiştiren, yöneten, bir şe-

yin sahibi, nimet veren, ihtiyaçları gideren seçkin kişi. Allah'ın isimlerinden biri olarak da kullanılır.

Rahîm: Koruyan, acıyan, merhamet eden Allah. "Yaratmış olduğu bütün varlıklara karşılıksız rızık veren, yarattıklarını koruyan, esirgeyen, bağışlayan ve merhamet eden, ahirette ise sadece mü'min kullarına şefkat edecek olan." anlamında Allah'ın esmayıhüsnasından biri.

Rahman: Herkese, her canlıya merhamet eden Allah.

rahmet: Acımak, esirgemek, korumak, iyilik etmek.

rasul: Elçi, haber getiren, Allah'tan aldığı emirleri insanlara ulaştıran peygamber.

Raûf: Fazlasıyla merhametli, şefkatli, acıyan, esirgeyen.

ravi: Rivayet eden, işittiği haberleri ve sözleri başkalarına aktaran, hadisle ilgili haberleri anlatan.

rızık: Tanrı'nın bütün yarattıklarına verdiği nimet.

S-Ş

sahabe: Hz. Muhammed (s.a.v.)'i görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş müslümanlar. Hz. Muhammed'in arkadaşları. Bu kelimenin tekili sahabidir.

salavat: Hz. Muhammed (s.a.v.)'e saygı bildirmek için okunan dua.

sebat: Sözde durma, ahde vefa etme.

sefa: Üzüntü ve kederden uzak olmak, gönül rahatlığı.

sevap: Hayırlı bir davranış karşısında Allah tarafından verilecek ödül.

sinsi: Gizli, kurnazca, alttan alta iş gören.

sure: Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

şefaat: Araya girme, aracı, ricacı olma.

şefkat: Acıyıp esirgeme, birini severek sakınma, koruma altına alma.

şehadet: Tanıklık, şahitlik.

şer: Kötülük, fenalık.

şeytan: Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.

şükür: Bir şeyin karşılığını vermek, yapılan iyiliği dile getirmek ve sahibini övmek. İyiliğin kıymetini bilmek, iyilik edene teşekkür etmek.

T-U

tabii: Doğal.

takva: 1.Bilinçli davranma; uyanıklık, dikkatli olma, sakınma, korunma, korkma, endişelenme, kaygılanma. 2.Allah'ı görüyormuşçasına bir bilinç içerisinde farzları, vacipleri hakkıyla yerine getirme; Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak amacıyla nafileleri çokça yapma; sünnete uyma.

tebliğ: 1.Ulaştırma, duyurma, açıklama.2."Allah'ın kendilerine indirmiş olduğu vahiyleri insanlara eksiksiz olarak bildirmesi." anlamında peygamberlerin sıfatlarından biri.

tecvid: Bir şeyi iyi yapmak, güzelleştirmek, Kur'an'ı harflerin çıkış yerlerine ve özelliklerine dikkat ederek okumak.

tedvir: Çevirme, döndürme. Kur'an'ı ortalama bir süratte okuma.

tertil: Ağır ağır tane tane okuma. Kur'an'ı, ayetleri üzerinde düşünerek okuma.

tesbih: "Sübhanallah" sözünü söyleme. Allah'ı her türlü eksik ve yanlış anlayıştan uzak tutmak, kutsamak.

tevatür: Bir haberin ağızdan ağıza yayılması, yaygın olan. Yalan söylemesi mümkün olmayan büyük topluluklar tarafından aktarılan. Bilgi, haber.

tevhid: Allah'ı zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, tek ve eşsiz olduğuna inanma, O'na hiçbir şeyi ortak koşmadan ibadeti yalnızca Allah için yapma.

tezhip: Yazma kitaplarda, sayfaların yaldız ve boya ile bezenmesi, yaldızlama.

tilavet: Kur'an'ı güzel ve sesli olarak usulünce okuma.

tûfan: Şiddetli yağmur, fırtınalı sel.

U-Ü-V-Z

urgan: Keten, kenevir, pamuk, jüt gibi türlü dokuma maddelerinden yapılan ince halat.

ümmet: Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu, bir din üzerinde birleşen millet.

vahiy katipleri: Kur'an'ın indiği dönemde Hz. Peygamberin emriyle ayetleri yazan sahabiler.

vahiy: Gizli konuşmak, fısıldamak, seslenmek, ilham etmek, işaret etmek. Allah'ın buyruk, yasak ve öğütlerini insanlara ulaştırmak üzere peygamberlerine özel yollarla iletmesidir.

vakf: Durmak, durdurmak.

vasıl: Birleştirmek, yan yana getirmek, ulaştırmak, bağlamak.

vasiyet: Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

vecd: Şiddetli dinî duygu ve heyecan hâli, coşma.

vesvese: Kuruntu. Yanlış ve yersiz düşünce, evham.

zalim: Haksızlık yapan, birinin hakkını zorla elinden alan kimse.

zebani: Cehennem bekçisi.

zikir: Anmak, yüceltmek, yâd etmek, hatırlamak.

KAYNAKÇA

Ahmed b. Hanbel, **Müsned**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Altuntaş, Halil; Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Ateş, Süleyman, **Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri,** Yeni Ufuklar Neşriyat, b.y.y., tsz.

Buharî, **el-Câmi'u's-Sahîh,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Büyük Doğu Yayınları, İstanbul, 2000.

Çetin, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları**, Emin Yayınları, Bursa, 2007.

Dini Terimler Sözlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 2009.

Demirci, Muhsin, **Tefsir Usulü ve Tarihi,** İFAV Yayınları, İstanbul, 2001.

Dereli, Muhammet Vehbi, **Duha'dan Hümeze'ye On İki Sure Tefsiri,** Asude Yayınları, Konya, 2004.

Ebu Davud, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Esed, Muhammed, Kur'an Mesajı (çev. Cahit Koytak-Ahmet Ertürk), İşaret Yayınları, İstanbul, 2002.

Heysemî, Nureddin, **Mecmau'z-Zevaid,** Beyrut, 1988.

İbn Kesîr, Ebu'l-Fidâ İsmail b. Ömer b. Kesîr el-Kuraşî, **Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm,** Dâru't-Turâs, Kahire, 1980.

İbn Mace, **Sünen,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

İbn Manzur, Ebu'l-Fadl Cemâlüddîn Muhammed, **Lisânü'l-Arab,** Dâr-ı Sadr, Beyrut, 1990.

İbnü'l-Cezerî, **En-Neşr fî Kıraati'l-Aşr**, thk. Ali Muhammed Debbâ, Mısır, tsz.

Karaçam, İsmail, **Kur'an-ı Kerim'in Okunma Kaideleri ve Faziletleri**, İFAV Yayınları, İstanbul, 1984.

Komisyon, **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir,** DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Komisyon, **Dini Kavramlar Sözlüğü,** DİB Yayınları, Ankara, 2006.

Komisyon, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, TDV Yayınları, Ankara, 2004.

Kur'an Yolu, DİB, Ankara, 2007.

Mevdudî, Ebu'l-A'lâ, **Tefhîmü'l-Kur'an** (çev. Heyet), İnsan Yayınları, İstanbul, 1996.

Müslim, **el-Câmi'u's-Sahîh,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Öge, Ali - Dereli, Muhammet Vehbi, **Kur'an Bilgisi Tecvid Soru Bankası,** Kitap Dünyası, Konya, 2012.

Rûdânî, Muhammed bin Süleyman, **Cem'u'l-Fevaid** (çev. Naim Erdoğan), İz Yayıncılık, İstanbul, 2003.

Salman, Faruk - Yılmaz, Nazif - Morgül, Nihat, **Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı**, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.

Solmaz, N. Mehmed - Çakan, İ. Lütfi, **Kur'an-ı Kerim'e Göre Peygamberler ve Tevhid Mücadelesi**, Ensar Yayınları, İstanbul, 1991.

Tirmizî, **Sünen,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Ünal, Mehmet, **Kur'an'ın Anlaşılmasında Kıraat Farklılıklarının Rolü,** Fecr Yayınları, Ankara, 2005.

Ünlü, Demirhan, **Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi**, MEB Yayınları, Ankara, 1976.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Yazır, M. Hamdi, **Hak Dini Kur'an Dili** (Sadeleştirilmiş Baskı), Azim Dağıtım, İstanbul, tsz.

Zemahşerî, Ebu'l-Kasım Mahmud b. Ömer el-Harezmî, **el-Keşşâf an Hakâikı Ğavâmızı't-Tenzîl ve Uyûni'l-Ekâvîl fî Vücûhi't-Te'vîl,** Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1995.

http://www.altinoluk.com/

http://www.diyanettireegitim.gov.tr/

http://www.sorularlaislamiyet.com/

Bu kitaptaki Kur'an-ı Kerim metinlerinde Dr. Muhammed ABAY tarafından Hâfız Osman hattına uygun olarak geliştirilen mushaf hattı kullanılmıştır.